

**ZESU -ZA MU 'LA -ZRɔNNA
 ZAAAN NI, 'BHɛɛ- -YOO
 YɔɔNDIA- 'MU -LE -Gɛ
 -Yrɛ zi yele 'sɛwɛ 'ɛ nɔblo**

Zesu Kriɛ a *winbɔwo mi Zaan -le 'lɛtrɛ 'lɛɛ-
 ɔdia, 'bhɛɛ- -ya -kpaa Zesu 'yi mu -lɛ 'srwaplɛ
 'la 'yaa- Azi 'klɛɛn 'ɛ drɛyi' yrɛ 'la -o 'bhɛ sii -zɔn
 Tuuki 'bhɛ ɔnɔɔ 'mu ni. 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Romɛ
 mu a -bhleŋgbe -gbɛnɛ 'ɛ 'yaa -yrɛnkpa' zii' Zesu
 'yi mu 'ɛ ta. -O 'yee- Zaan 'gbu ɔkwan, 'bhɛɛ- -wa
 ɔkla 'ke -kaso 'yi mi 'le, 'bhɛɛ- -o -ja 'kele- wɛyi-
 'mleŋgole -yaa 'klɛɛn gbɛ do 'la zi 'bhɛ ɔnɔɔ; -o
 -yaa 'bhɛ 'klɛɛn gbɛ do 'ɛ sii Patimɔsi. Zaan -yaa
 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ 'waati 'la ba, 'ke Mɛɛzan Zesu
 Kriɛ 'pwɛle -a ba -yrɛ zi yele do 'yi. 'Bhɛɛ- 'bhɛ
 'a ɔpia -a ni dɔɔ -e -za 'la ɔya -e 'bhɛ -yɔɔnde.
 'Lɛtrɛ 'ɛ 'yi, Zaan 'a ɔpia Zesu 'yi mu 'ɛ ni dɔɔ
 Zesu 'laa nu -a tadɔlɛ nule ma -li. 'Bhɛɛ- -yoo
 zan nule -a -nɛ mu 'ɛ golɛ 'kiti 'la 'bhɛ -o zan
 baalɛ mɛɛ wlan mu 'pegee mɛɛ -yɔɔ' mu ta 'bhɛ
 'yi, 'bhɛ 'kiti 'ɛ 'bhɛ -le 'kiti -dan' ma pɛ 'la -yoo
 -Setran' 'pegee -yaa' pɛ mu 'ɛ 'kpɛn ma 'bhɛ 'le.
 Zesu nu nule pɛ 'tolɛ- pɛ 'ke 'bhɛ -gaale' laa -o
 laanima -Bhleŋgbeya -wa 'ɛ ba 'bhɛ 'siɛlɛ-.

'Yee- 'lɛtrɛ 'lɛ ɔlwa mi 'ɛ 'yi, Mɛɛzan Zesu
 'pwɛla- yee- Zaan ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e 'bhɛ
 'yigɔɔnna.

Zaan -yaa' 'lɛtrɛ 'ɛ 'yiciɛnna -lɛ 'srwaplɛ-
 'Bhɛɛ- -e 'bhɛ 'lɛ 'srwaplɛ- 'ɛ 'kpɛn do do -yiciɛnna

-lɛ 'srwaplɛ- 'ezin-. 'Woo- -lɛ 'srwaplɛ- 'ɛ 'wole-
-gɛ:

1. 'Lɛtrɛ 'srwaplɛ- 'la Zaan 'mu ɲkpaa Azi
'klɛn 'ɛ 'yi Zesu 'yi mu -lɛ 'srwaplɛ- 'ɛ ni (-A
-lɛ 2-3)
2. 'Sɛwɛ kpo 'ɛ blɔɔyrɛ 'srwaplɛ- (-A -lɛ 4.1-8.6)
3. -Klɛlonj' 'srwaplɛ- (-A -lɛ 8.7-11.19)
4. -Tɔɔmasie -gbɛnɛ 'srwaplɛ- (-A -lɛ 12.1-15.8)
5. -Waanbhaa' a yran pɛyan- 'srwaplɛ- (-A -lɛ
16.1-20)
6. Babilɔni ma -jan 'srwaplɛ- (-A -lɛ 17.1-19.10)
7. -Yrɛ zi yele -danj' ma pɛ 'srwaplɛ- 'drunyan
'lɛyan bhla 'ɛ ba zayi' (-A -lɛ 19.11-22.5).

'Sɛwɛ 'ɛ 'lɛyanyrɛ 'ɛ ɲnɔɔ, Zesu 'a 'liiwli- ɲnaa -a
nuza 'ɛ ta dɔɔ: «-A -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'ɲ 'nu gbɛ
drɛɛwo!» Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpɛn 'a pɛ 'eke- zi dɔɔ:
«Mɛɛzan nu!»

-Jan 'ɛ zisanyrɛ

¹ Gaanyiza mu 'la 'yaa- zan bhɔlɛ, 'ke
Waanbhaa' 'mu tapwɛla Zesu Krisi ni 'kaa -yoo
zrɔn -yaa' yewonɛ 'ɛ ni 'mu -lɛ -gɛ. Zesu -yaa'
-mlɛkɛ' 'ɛ winbwa- -yaa' yewonɛ Zaan ba dɔɔ
'bhɛ 'nu 'woo- -za mu 'ɛ zrɔn 'yee- Zaan ni.

² 'Mi Zaan -za 'oo -za mu 'la 'kpɛn ɲya, 'ɲ 'mu
'kpɛn ɲwoa. 'Bhɛ -za mu 'ɛ 'mu -lɛ -Waanbhaa'
-jan 'la ɲklaa 'mi 'kɔɔ, 'bhɛ 'pegee Zesu Krisi wlan
'la -zrɔnna 'mi ni, 'mu 'lɛ.

³ 'Ke mɛɛ 'la zan -jan mu 'la -daa -Waanbhaa
a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'mu tape mɛɛ mu ni, 'bhɛ zan a pɛ
-yinra! 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan mu -o 'trɔnkpaa-
'woo- -jan mu 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'ke -woo -klosikwan,
'bhɛ zan mu a pɛ -yinra' 'ezin-! -Amasroyi 'woo-

-za mu 'ε klε yi 'la dɔle -o, 'bhε ɓbhwa gban -wa -din.

Zaan -o Zesu 'yi mu -lε 'srwaplε- 'ε 'pubɔ- 'zi

⁴ 'Mi Zaan -le 'lɛtrε 'lɛɛ- 'kpa zii' *Azi 'klɛɛn 'ε 'yi Zesu 'yi mu -lε 'srwaplε- 'ε ni. 'Mi 'ka 'pubwa- -Waanbhaa' 'tɔ 'yi; 'yee- 'la -ya -yre ma yikpensee ta, -e -yaa 'elwaleta -sɔ, 'bhɛɛ- -yoo zan nule, bhaa -e -li 'ka ma, 'bhɛɛ- -e yilabla 'na 'ka ni! 'Bhɛɛ- lii 'srwaplε- 'la dulale -o -yaa' -bhleɲgbe 'yaakpe- 'ε 'lɛ ma, bhaa 'mu 'li 'ka ma, 'bhɛɛ- 'mu yilabla na 'ka ni 'ezin-.*

⁵ Bhaa Zesu Kisi -li 'ka ma, 'bhε 'pegee -e yilabla 'na 'ka ni. 'Yele- 'ke -Waanbhaa' 'srε 'ε 'le, 'bhɛɛ- -a zru -o do 'bhε ni; 'bhɛɛ- 'yela- -lwa -bwela gale ba. 'Yele- 'ke 'trε ta -bhleɲgbe mu 'ε 'kpen a -Bhleɲgbe 'le. -Kɔɔ' -za sɔ 'yela- ni, 'bhɛɛ- 'yele- -kɔɔ' -gwa -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ε 'yi a yiɛn 'la 'klalaa- a gayrε 'ε ɓnɔɔ 'bhε 'le.

⁶ 'Bhɛɛ- 'yele- -kɔɔ' ɓkla 'ke *'sraka 'lɛna mu 'pegee -Waanbhaa' a -bhleɲgbeya -wa 'ε ta mu 'le; 'kooko- -kɔɔa' Dε -Waanbhaa' gba. Bhaa 'tɔbhɔleya 'pegee -glɔɔya' bo Zesu Kisi ni -zɔn 'pegee yikpensee ta! Amiina!

⁷ -Ka 'ka 'yrɛkpa doo, -e nu nule laflε' -gblɛn mu 'ε 'yi! Mɛɛ 'tɔle- mɛɛ 'bhε nu -a yeɛ, 'ali- 'kee- kpa mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'a ɓpwan -a 'sien 'yi 'ke -dibhε' 'le bhe 'mu 'kpen ta.

'Trε ta -gbaa mu 'ε 'kpen nu wisile -zadɔwɛɛ 'kɔɔ -a ba -zayi'. -E nu klɛɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn- -gee' 'tɛ!

Amiina!

* 1:4 1.4 Lii 'srwaplε- 'ε 'mu -o -we 'zi 'ke Lii 'Wen' 'ε 'bhɛɛ- 'le.

8 MƐƐzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan pe dɔɔ: «'Mi -le Alifa 'pegee Omega 'le», 'bhe 'yi -le dɔɔ <-za zisanyɛ, 'pegee -za 'lɛyanyɛ>. † -Ya -yɛ ma -zon, 'bhe 'pegee -e -yaa -a -yɛ ma 'elwaleta -so, 'bheɛ- -yoo zan nule!

Zaan Krisi ɲya -yɛ zi yele do 'yi

9 'Mi Zaan -o 'ke 'ka nɛɛɛ- 'le. 'Mi 'pegee 'ka mu nii- 'ɛ 'kpale- -o do ma Zesu a -yɛnbhilele ma, 'bhe 'pegee -yaa' -bhleɲgbeya 'ɛ 'yi, 'bheɛ- -yaa' -yɛn 'yikunle 'ɛ 'yi. -Woo 'ɲ ɲkwan 'bhii- -kaso 'yi mi do, 'bheɛ- -o -ja 'ɲ 'le Patimɔsi 'klɛɛn 'ɛ 'yi: wɛyi- 'mɲingole -yaa 'bhe 'klɛɛn 'ɛ zi. 'N 'kun win 'ɛ 'bhe -le -yaa 'kaa 'ɲ -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɲwoa mɛɛ mu ni, 'bhe 'pegee 'ɲ Zesu 'srɛya- ɲkla.

10 MƐƐzan gba yi 'ɛ 'le, Lii 'Wen 'ɛ -zinaa' 'ɲ ta, 'bheɛ- 'ɲ -weli' do -maa 'ɲ -zanta' 'egloole, 'bheɛ- 'bhe 'yaa- -we zii' 'bhii- -klelon' 'pɛnwli- gbɛɛn-.

11 'Bhe -weli' 'ɛ 'yaa- pe 'zi 'ɲ ni dɔɔ: «'E pɛ 'la 'yele- 'bhe yɔɔnde 'sɛwɛ do 'yi, 'bheɛ- -ya kpa Zesu 'yi mu -le 'srwapɛ- 'la -woo *Azi 'klɛɛn 'ɛ 'yi 'mu ni: 'ke mu 'la -woo Efezi -wa 'ɛ ta oo, Simiini oo, Pɛɛgamu oo, Tiatiri oo, Saadɛsi oo, Filadɛlifi oo, 'bheɛ- Laodise.»

12 'Mi 'ɲ 'yɛ 'mɲingole 'ɲ zi, 'kooko- mɛɛ 'la zan -yaa -janwo' zii' 'ɲ ni 'ɲ 'bhe 'ye. 'N 'bhe klele 'tɛ, 'ke 'ɲ -can -lanbha dulapɛ 'srwapɛ- ye.

13 Mɛɛ do dulale -yaa 'woo- -lanbha dulapɛ 'srwapɛ- 'ɛ plɛɲ-; 'bhe mɛɛ 'ɛ 'pwele- -yaa 'ke bhaaplɛɲ gbe do 'le. Dunɛ- gbɔɔn do 'la 'yaa- -a

† 1:8 1.8 Alifa 'pegee Omega -o 'ke Greki mu a 'sɛwɛbhe -lwa 'pegee waa 'sɛwɛbhe -dan' ma pɛ 'ɛ 'mu -la -le.

ta 'bhɛ 'yaa- zinaa' 'fɔ -a gaan ma, 'bhɛɛ- -can 'sɛntru do dɔle -yaa -a -bu ta.

14 -A win 'fleele- -yaa 'epu 'penpenle 'bhii- 'kwlen- -buu' 'flee gbɛya gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -a -yɛbhɛ' mu 'ɛ 'yaa- -bhi 'zi 'etɛn -klɛɛn' -klɛɛnle' 'bhii- 'tɛ nrɛ -bhigbɛya gbɛɛn-.

15 -A gaan mu 'ɛ 'yaa- 'bhii- piibhɛ 'tɛn gbɛɛn-: -o 'tranle- -yaa 'etɛn -banbanle 'bhii- 'ke -o piibhɛ ɓbwa 'tɛ 'yi -e tran gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -A -weli' 'ɛ 'yaa- 'egloole 'bhii- vlɛ -saa ta -yi 'yrole- -wegbɛya gbɛɛn-.

16 Mlɛklen- 'srwaplɛ- -yaa -a gbɛ -yie' 'ɛ -lii, 'bhɛɛ- -gɔkunbhɛ do -lɛ plɛ 'yaa- da 'zi -a -lii. -A wleyi' 'ɛ 'yaa- -bhi 'zi 'penpen 'bhii- -yɛkpaa' -yɛtɛbhɛ -bhigbɛya gbɛɛn-.

17 'An 'yele-, 'ke 'ɲ baale' -a gaan ma 'bhii- 'ɲ -gaa. -Ya gbɛ -yie' 'ɛ ɓkpaa 'ɲ ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'ɲ ni dɔɔ: «'Yaa -gblaanlɛ', 'mi -le 'ke mɛɛ -lwa mi 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee mɛɛ -dan' ma mi 'ɛ 'le.

18 'N 'yoo- 'ɲ 'yɛ ma. 'N -gaa bi, 'duɲ- 'ɲ 'yoo- -zɔn 'ɲ 'yɛ ma, 'bhɛɛ- 'ɲ nu bolɛ 'ɲ 'yɛ ma yikpɛnsee ta. 'N 'sɛngwa- 'ke ga 'le, 'bhɛɛ- gbaa mu a -wa 'ɛ 'gborobhɛ 'ɛ -yoo 'ɲ 'kɔɔ.

19 'E 'yɛ -o pɛ 'la ma bhe, 'bhɛ yɔɔndɛ: 'kɛla 'bhɛ -o 'saanibhe, 'bhɛ 'pegee 'kɛla 'bhɛ nu klɛɛ boolazi, -o 'kpɛn yɔɔndɛ.

20 'E mlɛklɛnnɛ 'srwaplɛ- 'la ɓya 'ɲ gbɛ -yie' 'ɛ 'lii, 'bhɛ 'pegee 'e -can -lanbha dulapɛ 'srwaplɛ- 'la ɓya, 'bhɛ gaanyiza mu 'ɛ 'yi -le -gɛ: mlɛklɛnnɛ 'srwaplɛ- 'ɛ 'mu -le 'ke Zesu 'yi mu -le 'srwaplɛ- 'ɛ -waa' -mlɛkɛ' mu 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- -can -lanbha dulapɛ 'srwaplɛ- 'ɛ 'mu -le 'ke 'woo- Zesu 'yi mu -le 'srwaplɛ- 'ɛ 'le.»

ZESU 'YI MU -LÉ 'SRWAPLÉ- 'É -WAA' 'LÉTRÉ MU

2

1. -O 'létre 'la □kpaá Efēzi Zesu 'yi mu -lédó' 'é
ni

¹ Zesu 'a □pia Zaan ni dóo: «-Jan 'lées- -yóondé,
'bhées- 'ya kpa Zesu yi mu -lédó' 'la -woo Efēzi -wa
'é ta, -waa' -mléké' 'é ni, 'bhé 'ya pe a ni dóo:

Mléklen- 'srwaplé- 'é -woo mée 'la zan gbé
-yie' 'é 'lii, 'bhées- 'kee- 'taawo- -can -lanbha
dulapé 'srwaplé- 'é 'plén- 'bhé pe dóo:

² 'Mi 'e kléza mu 'é 'kpén dó, 'mi 'e 'woye- 'é
'pegee 'yaa- -yren 'yikungbéya 'é 'η 'mu dó. 'An
'yaango- 'bhii- 'yaa só mée -yóo' mu 'é mazatole.
Mée 'la zan mu 'a pe -o 'gbu ma dóo -woo 'ke Krisi
a winbowo mu 'le, 'bhées- 'dun-, 'ke waa -o 'mu
'le, 'yoo- zrubaglinna, 'bhées- 'ya □ya 'bhii- -woo
'ke bhlanii- mu 'le.

³ 'E -yrenyikun, 'bhées- 'e -yrenbhla 'mi 'tó 'é
-zayi'. 'Bhées- 'e -gblozi' 'laa galé.

⁴ 'Dun- 'η 'yoo- -la 'zi 'e ta -za do 'la 'yi 'bhé
-le dóo: -o 'ploola- 'yaa- 'soniya □lwa 'é ma. *

⁵ 'E -balaa' yre 'la □nóo, 'e 'kpeeledan doo,
'bhées- 'bhé dó 'e 'kpee. -Zadówée dó 'e ma, 'bhées-
'e ploó -za 'yóo- kléle ma; 'bhées- 'yee kléza -lwa
mu 'é klé. 'Ke 'yaa 'bhé kléle, 'η nu nulé 'e
ta, 'bhées- 'η nu 'yaa- -lanbha 'é golé -a dulayré
'é □nóo; 'fóke -zadówée -dwa 'e ma, 'bhées- 'kee

* 2:4 2.4 -Woo 'soniya 'la ma 'bhé -le Zesu -za -yaa só Efēzi -wa
'é ta Zesu 'yi mu 'é ni 'elwaleta góné- 'la gbéen-, 'bhé 'pegee -waa'
'éke- 'soniya 'é, -o -ploola 'mu 'ma.

'ploola- -za 'yoo- klɛle ma 'ke 'yee- zru 'niinaa 'mi ba.

⁶ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -za 'la 'bhɛ so 'ŋ ni 'e zi 'bhɛ -le -gɛ: -o mɛɛ -lɛdo' 'la sii Nikolaiti mu 'mu klɛza -yoo mu 'ɛ vɛnsi 'e yin 'lii, 'bhii- -o vɛnsi 'ezin- 'mi yin 'lii gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁷ 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhɛ ŋgblo ma, *Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛ zan 'bhɛ 'trɔnbado 'bhɛ -jan 'ɛ ni! 'Ke mɛɛ 'la zan 'sɛŋgwa- 'ke -Setran' 'le, bole -yre ma -si -yri diiŋ 'la -yoo -Waanbhaa' ba, 'mi 'gbu nu 'bhɛ bhaa 'ɛ 'ke 'nalɛ- 'bhɛ zan 'ɛ ni 'kaa -ya bhle.

2. -O 'lɛtrɛ 'la □kpaa Simiini Zesu 'yi mu -lɛdo'

'ɛ ni

⁸ «-Jan 'lɛɛ- -yɔɔndɛ, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu yi mu -lɛdo' 'la -woo Simiini -wa 'ɛ ta, -waa' -mlɛkɛ' 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni doo:

Mɛɛ 'la zan -o 'ke mɛɛ -lwa mi 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee 'ke -yoo 'ke mɛɛ -dan ma mi 'ɛ 'le, 'yee- mɛɛ 'la zan -gaa, 'bhɛɛ- -e -bwela gale ba, -e pe doo:

⁹ 'Mi 'yaa- 'trɛbho mu 'ɛ 'pegee 'e 'kɔɔflɛŋya 'ɛ 'mu do; 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'yoo- 'ke pɛzan 'le. Mɛɛ 'la zan mu -o -a pe 'zi -o 'gbu ma doo -woo 'ke Zuufu mu 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke waa -o 'mu 'le; 'bhɛ zan mu 'e 'to 'yoo- pe gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mi 'bhɛ -za 'ɛ do. 'Bhɛ zan mu -o 'ke -Setran' a 'fɛ do -la mu 'klankeba 'le.

¹⁰ 'E nu -yɛn -gloɔn 'la 'bhleɛ-, 'yaa -gblaanlɛ' 'bhɛ 'lɛɛ. 'E 'trɔnbado doo! -Setran' nu -a klɛɛ 'bhɛɛ- -o 'ka 'ke mu bo -kaso 'yi, 'ka zrubaglin zayi'. 'Ka nu -yɛkpaa' vu ta

-yrenbhlele. 'Dun- 'e zru bo do 'mi ni, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'e gale ma; 'bhe- 'mi nu 'bhe ma -tron 'nale- 'e ni 'ke -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'le.

¹¹ 'Ke mēē 'la zan 'tron -o 'bhe ngblo ma, Lii 'Wen 'e -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe 'tronbado 'bhe -jan 'e ni! 'Ke mēē 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhe zan laa nu gagbeya ple mi 'e dōle.

3. -O 'letrē 'la □kpaa Pēegamu -Zesu 'yi mu -lēdo' 'e ni

¹² «-Jan 'lēē- 'bhe yōōndē, 'bhe- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lēdo' 'la -woo Pēegamu -wa 'e ta -waa' -mlēkē' 'e ni, 'bhe- 'ya pe a ni dōo:

-Gokunbhe 'la 'le -o ple 'bhe -o mēē 'la zan 'kōo, 'bhe zan 'e pe dōo:

¹³ 'E 'yaale- -o yre 'la □nōo 'η 'bhe dō. 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'yaayre- 'e 'bhe -o 'ke -Setran' 'yaakpe- 'e 'bhe- 'le. 'Bhe- 'dun-, 'e bloole -o 'η ma 'egloole, 'bhe- 'yaa 'ploole- 'e 'kpale- ma 'mi 'yi. 'Ali- 'η 'srē Antipasi 'la 'bhe 'bhe zru □bwa do 'mi ni, -o 'bhe delawoa 'ka ba -Setran' 'yaayre 'e □nōo; 'bhe 'dun- □bwa 'bhe 'kpale- ma 'mi 'yi 'bhe 'waati 'e ba. †

¹⁴ 'Dun- 'η 'yoo- zan -lale' 'e ta -za do -la -yi, 'bhe -le dōo: 'e ba mēē mu 'e 'ke mu bloole -o Balaamu -a mēē daangbeya 'e ma. 'Yee- Balaamu -yaa Balaki daan dōo 'bhe 'a klē gbē 'e 'kpen ma,

† 2:13 2.13 Pēegamu -wa 'e 'tōbhole -yaa -yaa' bhla ma -waanbhaa' mu 'e gbale ma. -A dōle -yaa Zeruzalemu 'fangayi. Gōon do -yaa 'yee- Pēegamu -wa 'e ta. Mēē mu -yaa yo -bebe gba 'bhe- gōon 'e 'wiin-. 'Dun- wlan 'e ni, -o -yaa -Setran' -la gba 'zi 'bhe □nōo bhe 'bhe gbēen- bhe.

'kooko- Izraeli mɛɛ mu 'ɛ balaa' -za 'yoo- 'yi 'ke -o
yo gba wi mu bhle, 'bhe 'pegee 'ke -o yilaa' le mu
ba. ‡

15 'Bhe klegbɛya do 'ɛ 'yi 'ezin-, 'bhi a mɛɛ
'ke mu blɔɔle -o Nikolaiti mu a mɛɛ daangbɛya
'ɛ ma.

16 'Bhela- -zayile, -zadowɛɛ do 'e ma, 'bheɛ-
'ploo- 'e kleza -yoo' mu 'ɛ ma 'ke 'yee zru niinaa'
'mi ba. 'Kebhlaale, 'ŋ 'yoo- zan nule 'e ta blaale,
'bheɛ- 'ŋ nu gwledanɛ 'woo- mɛɛ mu 'ɛ ba 'ŋ 'lii
-gokunbhe 'ɛ 'le.

17 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, Lii
'Wen 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu
'ɛ ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'ɛ ni! 'Ke
mɛɛ 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, 'ŋ nu mani
'la magaanle -o, § 'bhe 'pegee kpoti 'pu do nale
'bhe zan 'ɛ ni; 'bheɛ- 'to drɛɛ do yɔɔndɛle nu
kleɛ 'bhe kpoti 'pu 'ɛ ta. Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa
'bhe 'to 'ɛ dɔ, 'ke yaa 'e go -o kpoti 'ɛ □naa mɛɛ
'la zan ni 'bhe do -kplɛn ba.

4. -O 'lɛtrɛ 'la □kpaa Tiatiri Zesu 'yi mu -lɛdo'
'ɛ ni

18 «-Jan 'lɛɛ- yɔɔndɛ, 'bheɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu
-lɛdo' 'la -woo Tiatiri -wa 'ɛ ta -waa' -mlɛkɛ' 'ɛ ni,
'bheɛ- 'ya pe a ni dɔɔ:

‡ 2:14 2.14 Mɛɛ -nɔɔ 'sɛwɛ 22-24. Balaki -yaa -bhleŋgbe gblaan
do -la -le. 'Waati do ba, -o -yaa mɛɛ 'la zan sii Balaamu -e 'bhe
'siila- dɔɔ 'bhe 'nu Izraeli -nɛ mu 'ɛ 'danganwo -a ni goli' ma.
'Duŋ- 'bhe 'laa dɔle 'bhe -za 'ɛ klele -la -a ni. 'Bheɛ- -duŋ-, 'waati
'ke ba boolazi', yee- Balaamu -yanbhooɔya 'pegee yogbale □wlaa
Izraeli mu 'ɛ zi; 'bheɛ- 'bhe 'laa 'solɛ- -Waanbhaa' ni. § 2:17
2.17 Mani 'ɛ 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' -yaa Izraeli -nɛ mu 'ɛ 'lɛbo-
pebhle 'la 'le -kpe 'ɛ ta 'bheɛ- 'le.

-Waanbhaa' Gbe 'la 'ke -a -yɛbɛɛ' mu 'ɛ bhi
'etɛn -klɛɛn' -klɛɛnle' 'bhii- 'tɛ nrɛ -bhigbɛya
gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ke -a gaan -laa mu 'ɛ -woo
'egloole 'bhii- piibɛɛ 'tɛn gbɛɛn-, 'bhɛ pe dɔɔ:

¹⁹ 'Mi 'e klɛza mu 'ɛ dɔ; 'an 'yaango- 'bhii- 'ɲ
-za sɔ 'e ni, 'bhɛɛ- 'e 'kpale- -o 'mi 'yi, 'e yewo 'mi
ni 'elrele 'bhɛ 'pegee 'e -yɛnyikun. 'An 'yaango-
'ezin- 'bhii- 'e -za 'lrele- mu 'la klɛ 'zi -zɔn 'mu
kan 'e 'kɛ mu 'la ɲkla 'elwaleta 'mu ta.

²⁰ 'Duɲ- 'ɲ 'yoo- zan -lale' 'e ta 'yoo- Zezabeli
mazato zii' -za 'la 'yi 'bhɛɛ- 'yi. * 'Bhɛ le 'la
bhe 'bhɛ -o 'bhɛ 'gbu 'kun zii' 'ke -Waanbhaa' a
-lɛla' -janwo' le do -la -le. 'Duɲ- yoo 'an yewone
mu 'ɛ 'yini- -yaa' mɛɛ daangbɛya 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -e
-yanbhɔɔya klɛle wla 'zi 'mu zi; 'bhɛɛ- -ya pe 'mu
ni dɔɔ 'mu yo gba wi mu bhle.

²¹ 'Mi 'waati ɲnaa -a ni, 'kooko- -zadowɛɛ dɔ
-a ma, 'bhɛɛ- -e 'plo- -yaa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma,
'bhɛɛ- -ya zru niinaa' 'mi ba; 'duɲ- yaa dɔle -a -la
'kee- plo- -yaa' gwɛn -glinle' 'ɛ ma.

²² -Ka 'ka 'yɛkpa doo, 'ɲ nu 'yee- 'pegee mɛɛ
'la zan mu -yanbhɔɔya ɲkla -o blinle yilapɛ do ta,
'bhɛɛ- 'ɲ -yɛn -gbɛnɛ kpa -o ta, 'fɔke -zadowɛɛ
-dwa 'mu ma, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -ploola 'mu a -za
'yɔɔ- mu 'ɛ ma.

²³ 'Bhɛ blaɛn, 'ɲ nu -a -nɛ mu 'ɛ dɛɛ. 'Bhɛɛ-
Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ 'kpɛn nu a dɔle 'bhii- 'mi -le
bhaaplɛɲ mu 'kpeɛjan- mu 'pegee -o zru maza
mu 'ɛ dɔ. 'ɲ nu 'ka 'kpɛn do do klɛza wlata -sra
'nalɛ- 'ka ni.

* **2:20 2.20** -Bhlɛngbe le do -le -yaa 'ke Zezabeli 'ɛ 'le. 'Yele-
yogbale 'pegee -yanbhɔɔya klɛle ɲwlaa Izraeli -nɛ mu 'ɛ zi. 'Bhɛ
yo gbɛlaɛn 'ɛ do 'tɔ -le -yaa Baali.

24 'Duŋ-, 'ka mu 'an mɛɛ -vin mu 'la 'ka -o Tiatiri, 'ka mu laa blɔɔlɛ 'bhɛ daangbɛya 'yɔɔ- 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- -o -za mu 'la sii <-Setran' a gaanyiza -gbɛnɛ mu.> 'Ka 'laa 'mu dɔlɛ. 'Mi 'duŋ- pe 'ka ni dɔɔ, 'mi 'naa nu 'kwe 'bhɛɛke dɔlɛ 'ka 'wiŋ-.

25 'Duŋ-, pɛ yɛkɛ- 'la -yoo 'ka 'kɔɔ bhe, -ka 'ka gbɛblɔɔ 'bhɛ ta 'egblɔɔle, 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- 'ŋ 'nule- ma.

26 'Duŋ-, 'ke mɛɛ 'la zan 'sɛŋgwa- -Setran' 'le, 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan ɔbwa yewole ma 'mi ni 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- -a -lɛyanle ma, 'ŋ nu 'sɛŋ 'nalɛ- 'bhɛ zan 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -e yalaa 'si mu 'ɛ 'kpɛn 'wiŋ-.

27 <-E nu -o -lɛdɔɔlɛ -glɔɔya' ma piibhɛ 'beni do 'le; 'bhɛɛ- -e nu -o -wile' 'bhii- -o 'trɛ gbɔ mu wi 'edile gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.> 'Mi 'gbu 'sɛŋ 'la 'srɔɔwoa- 'ŋ Dɛ 'kɔɔ, 'ŋ nu 'bhɛɛ- yɛkɛ- 'sɛŋ 'nalɛ- 'bhɛ zan 'ɛ ni.

28 'Bhɛɛ- 'ŋ nu zrwanzi -bunbhaa 'ɛ 'nalɛ- 'bhɛ zan ni. †

29 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhɛ ŋgblo ma, *Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛ zan 'bhɛ 'trɔnbado 'bhɛ -jan 'ɛ ni!

3

5. -O 'lɛtrɛ 'la ɔkpaa Saadɛsi Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni

1 «-Jan 'lɛɛ- yɔɔndɛ 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Saadɛsi -wa 'ɛ ta -waa' -mlɛkɛ' 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni dɔɔ:

† 2:28 2.28 -A ye 22.16.

-Waanbhaa' lii 'srwaplɛ- 'ɛ 'pegee mleklenne
'srwaplɛ- 'ɛ -woo mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhe pe dɔɔ:
'Mi 'e kleza mu 'ɛ dɔ; 'e 'tɔbhɔle -o dɔɔ 'yoo- 'e
'yre ma, 'bheɛ- 'duŋ- 'e gale -o.

² 'E 'yri bo 'e 'gbu -za 'le, 'bheɛ- fanggando mɛɛ
-vin mu 'la ɓbwa 'e 'kɔɔ, 'bheɛ- 'ke 'mu -o zan gale
'mu ta. -Amasɔyi 'mi 'a ɓya 'bhii- 'e kleza mu 'ɛ
'lreleya 'ɛ 'lɛpale laa -o 'an -Waanbhaa' 'ɛ -yre 'yi.

³ 'E -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'srɔɔwoa- gɔnɛ- 'la
gbɛɛn-, 'bheɛ- 'ya ɓmaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mu bo
'e 'kpee. -A -klosikun 'elrele, 'bheɛ- -zadowɛɛ dɔ
'e ma, 'bhe 'pegee 'ploo- 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma,
'bheɛ- 'e zru niina- -Waanbhaa' ba. 'Kee 'yri -gwa
'e 'gbu -za 'le, 'ŋ nu nule 'klale 'e ba 'bhii- -faannii'
do kla mɛɛ ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-; 'bheɛ- 'yaa nu 'ŋ
'nu 'waati 'ɛ dɔle.

⁴ 'Bheɛ- 'duŋ-, Zesu 'yi mu 'ke mu -o 'e ba
Saadesi -wa 'ɛ ta, 'mu laa 'mu ta dune- mu 'ɛ
'trɪndɔle. 'Bhe zan mu nu dune- 'pu mu 'klale-
'mu ta, 'bheɛ- 'o 'pegee 'mu nu 'taawole 'eke- zi;
-amasɔyi, 'bhe -gaale' -o -o ba 'ke -waa' pɛ kle
'bhe -za 'lrele- 'ɛ 'bheɛ- 'le.»

⁵ «'Bhe klegbɛya do 'ɛ 'yi, mɛɛ 'la zan nu
'sengole -Setran' 'le, -o nu 'bhe zan 'ɛ -baale'
'ke dune- 'pu mu 'le. Mɛɛ 'la zan mu nu
-Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -daŋ' 'laa
-o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwole, 'mu 'tɔ mu -o 'səwə
'la 'yi, 'naa nu 'bhe zan mu 'ɛ 'tɔ 'ɛ 'liile- 'bhe
'səwə 'ɛ 'yi. 'Ŋ nu 'bhe zan mu 'ɛ 'tɔkanle 'ŋ De
-Waanbhaa' 'pegee -yaa' -mleke' mu 'ɛ 'yre ma
dɔɔ 'bhe zan -o 'ke 'an pɛ mɛɛ mu 'le.

⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, *Lii
'Weŋ 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu

'ε ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'ε ni!

6. -O 'sɛwɛ 'la □kpaa Filadɛlifi Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε ni

⁷ «-Jan 'lɛɛ- yɔɔnde, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Filadɛlifi -wa 'ε ta -waa' -mlɛkɛ' 'ε ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni dɔɔ:

Mɛɛ 'la zan -o 'wen, 'bhɛɛ- 'ke -yoo 'ke wlan zan 'le bhe. 'Yee- 'la 'ke -bhleɔgbɛ Davidi a 'fɛ 'lii 'gborobhe 'ε -ya 'kɔɔ bhe. 'Yee- 'la 'kee- 'fɛ 'ε 'liigwa-, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liitanle; 'bhɛɛ- 'ke -ya -liitaan mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liigole -titi, -e pe dɔɔ:

⁸ 'Mi 'e klɛza mu 'ε dɔ. 'E 'yɛkpa -gɛ doo: 'Mi 'fɛ 'liigole do -dwa 'ε 'lɛɛ, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liitanle. Wlan 'ε ni, fanɔan- kplankplan 'laa -o 'ε ta, 'bhɛɛ- 'duɔ-, 'ye 'an -jan 'ε 'klosikwan; 'bhɛɛ- 'yaa 'ε -banɔole 'ɲ 'tɔ 'ε 'yi.

⁹ 'E 'yɛkpa -gɛ doo: 'ɲ 'yoo- zan -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- klɛɛ -Setran' -a mɛɛ -lɛdo' 'ε ni; 'woo bhlanii- mu 'la -wa pe -o 'gbu ma dɔɔ -woo 'ke Zuufu mu 'le, 'bhɛɛ- 'duɔ-, waa -o 'ke Zuufu mu 'le -o zru 'ε 'yi. 'N nu -a wlalɛ -o zi 'bhɛɛ- -o nu nulɛ -o 'kpɔ zenlɛ 'ε 'lɛɛ -gɛ, 'kooko- -woo 'ε 'lɛdo- -a ma. 'Bhɛɛ- -o nu -a dɔlɛ kpataakpa 'bhii- 'ε -za □swa 'ɲ ni.

¹⁰ -Amasɔyi 'ε 'mi a pɛ -yɛn 'yikun ma jan 'ε 'klosikwan, 'bhɛla- -yile -yɛn 'la -yoo zan baalɛ 'drunyan 'yi mu 'ε ta -o zrubaglin zayi', 'mi nu 'ɲ gbɛkpale 'ε ta 'bhe 'waati 'ε ba.

¹¹ -A -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'ɲ nu! 'E 'kpale 'la -yoo 'ɲ 'yi, bo 'bhe ta 'eglɔole; 'kooko- mɛɛ 'kɛdo-

'kpɔ 'laa nu 'yaa- -bhleŋgbe ŋgblo ma 'faa 'ɛ
'kunle- 'e 'koo.

¹² 'Ke mɛɛ 'la zan 'seŋgwa- -Setran' 'le, 'ŋ nu
'bhe zan klele 'bhii- 'mi a -Waanbhaa' Gba 'Fɛ
-Gbɛnɛ 'ɛ -gwa 'ɛ drɛyi' -yri 'ɛ gbɛɛn-, 'bheɛ- yaa
nu 'pwɛle- -li 'bhe ɲla. 'Ŋ nu 'an -Waanbhaa'
'to 'ɛ yɔɔndɛle 'bhe zan ta, 'bhe 'pegee 'ŋ nu
-Waanbhaa' a -wa 'ɛ 'to 'ɛ yɔɔndɛle 'bhe zan ta.
'Bhe -wa 'ɛ 'bhe -le 'ke Zeruzalemu -wa drɛɛ 'la
nu dale 'an -Waanbhaa' ba laanima, 'bheɛ- -e
zinaa' 'trɛ ma 'bheɛ- 'le. 'Mi 'gbu nu 'ŋ 'to drɛɛ
'ɛ yɔɔndɛle 'bhe zan 'ɛ ta 'ezin-.

¹³ 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, *Lii
'Wɛŋ 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu
'ɛ ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'ɛ ni!

7. -O 'letrɛ 'la ɲkpaa Laodise -wa 'ɛ ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni

¹⁴ «-Jan 'lɛɛ- 'bhe yɔɔndɛ, 'bheɛ- 'ya kpa Zesu 'yi
mu -lɛdo' 'la -woo Laodise -wa 'ɛ ta -waa' -mlɛkɛ'
'ɛ ni, 'bheɛ- 'ya pe a ni doo:

Mɛɛ 'la zan 'to -le -Amiina, -Waanbhaa' a
-janwo' mi 'la zru -o do -a ni, 'ke -yoo 'ke wlan
zan 'le bhe; 'bheɛ- 'ke -yoo -Waanbhaa' klepe
mu 'ɛ 'kpen dayre 'le bhe; -e pe doo:

¹⁵ 'Mi 'e kleza mu 'ɛ do; 'an 'yaango- 'bhii- 'e
-drwale' laa -o, 'bheɛ- 'yaa -o wlowlo 'ezin-. 'Kee
'yaa- kle 'woo- klegbɛya ple 'la bhe -o do 'le, 'bhe
mabhaa -yaa' nu bhole.

¹⁶ 'Duŋ-, 'yoo- wlowlo bhe, 'bheɛ- 'e -drwale'
laa -o, 'bhe 'pegee- 'e 'tɛdole laa -o 'papa, 'ŋ 'yoo
zan 'ŋ 'piile- 'kee 'le.

¹⁷ -Amasroyi 'ya pe doo 'e 'gbu -o 'ke pezan 'le,
'bheɛ- 'e -naflo 'sroowoa-, 'bhe 'pegee 'e maza laa

-o pe 'kedo- 'kpɔ ma. 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'trɛbɔ
'pegee -yɛn -o 'e ta. 'Bhɛɛ- 'yaa 'yaango- 'bhii-
'yoo- 'ke 'kɔɔflɛnzɛn 'le, 'bhɛ 'pegee 'e 'yɛ 'wile-
-o, 'bhɛɛ- 'e taflɛn- -o ɛɛ?

¹⁸ -Ayile, 'mi -o zan 'e 'liale- dɔɔ -o -can 'la
-wa 'yiela- 'tɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -wa bagwa- 'wɛn, 'bhɛ
'lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e klɛ pɛzan 'le. 'Ezin-, 'e ta
dunɛ- 'pu mu 'ɛ 'lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e sɔ 'yaa-
-yɛlɔdɔ ma taflɛnya 'ɛ tagaanle. 'Bhɛ trala 'ezin-,
'e 'yɛ 'laanɛkpɛpɛ -lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e sɔ yɛ
ma yele-.

¹⁹ 'Ke mɛɛ 'la zan mu -za sɔ 'mi ni, 'bhɛɛ- 'ke
'mu 'yinia-, 'mi 'bhɛ zan mu 'ɛ bɔ zi ta, 'bhɛɛ- 'mi
-o 'kpɛn 'krowo-. 'Mi -vavade, 'bhɛɛ- -zadɔwɛɛ dɔ
'e ma, 'bhɛɛ- 'e plɔɔ -za 'yɔɔ- klɛle ma, 'bhɛɛ- 'yee
zru niina- 'mi ba.

²⁰ 'E 'yɛkpa -gɛ doo: 'N̄ dulale -o 'fɛ 'ɛ 'lii,
'bhɛɛ- 'n̄ 'yoo- kɔkɔdɛ 'zi; 'ke mɛɛ 'la zan 'n̄ 'weli-
'ɛ □maa, 'bhɛɛ- 'kee- 'fɛ 'ɛ 'liigwa- 'n̄ ni. 'N̄ nu
wlalɛ 'bhɛ zan ba 'fɛ 'ɛ □la, 'bhɛɛ- 'n̄ nu pɛbhlelɛ
'bhɛ zan ba, 'bhɛɛ- 'bhɛ zan nu pɛbhlelɛ 'mi ba.

²¹ 'Mi 'sɛngwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhɛɛ- 'n̄ -ja
yaalɛ 'n̄ Dɛ -din -yaa' -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ ta.
'Bhɛ klɛgbɛya dɔ 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'sɛngwa-
-Setran' 'le, 'n̄ nu 'bhɛ zan 'ɛ yaalɛ 'n̄ -din 'an
-bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ ta.

²² 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhɛ n̄gblo ma, *Lii
'Wɛn 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -lɛ mu
'ɛ ni, 'bhɛ zan 'bhɛ 'trɔnbado 'bhɛ -jan 'ɛ ni!»

**'SEWE KPO 'E BLɔɔYRE
'SRWAPLɛ- 'E 'LIIGOLE**

4

*-Waanbhaa' yaale -o -yaa' -bhleṅgbe 'yaakpe-
'ε ta lafle' 'yi*

¹ 'Bhε blaṅ 'ezin-, 'mi 'η 'yɾεkpale 'ke 'η 'fε do
-liigole yeṅ- lafle' 'yi.

'Ŋ -weli' 'la ɲlwa ɲmaa 'bhii- -klelon' 'pɛnwli-,
'bhεε- 'kee- -yaa -janwo' zii' 'η ni, 'bhε pe 'η ni
ɗɔɔ: «'San, 'bhεε- 'e nu -gε, 'bhεε- -za 'la 'bhε nu
klele 'kεεε- blaṅ, 'η nu 'bhε zɾɔnle 'e ni.»

² 'Bhε yre do 'ε ɲɔɔ bhe, 'ke *Lii 'Wen' 'ε zinalē
'η ta, 'kee- geṅ- 'η 'le lafle' 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke 'η
-bhleṅgbe 'yaakpe- do yeṅ-. 'Bhεε- mεε do yaale
-yaa 'bhε kpe 'ε ta.

³ 'Bhε mεε 'la 'yaale- -yaa, 'bhε -yaa -bhi
'zi 'bhii- vlεnε- -za -gloo mu 'la -o 'mu sii
zasipe 'pegee saadwani 'bhigbeya gbεen-. 'Bhεε-
-glengbaan do 'mliṅgole -yaa 'bhε -bhleṅgbe
'yaakpe- 'ε zi. 'Bhε -glengbaan 'ε 'yaa- bhi 'bhii-
vlεnε- -za -gloo 'la -o 'bhε sii emerɔdi.

⁴ 'Bhεε- 'mi -bhleṅgbe 'yaakpe- -bhεεke' mia do
bhε yiziε (24) dulale ɲya 'yee- -bhleṅgbe 'yaakpe-
-lwa mi 'ε zi. 'Bhεε- 'gwlaan- gbṅaan mia do bhε
yiziε (24) yaale -yaa 'bhε -bhleṅgbe 'yaakpe- mia
do bhε yiziε 'ε ta; dunε- 'pu mu -yaa 'mu ta, 'bhε
'pegee -bhleṅgbe ṅgblo ma -can 'faa mu -yaa 'mu
ṅgblo ma.

⁵ La -yɾεbole mu 'pegee pε -weli' mu, 'bhεε-
-gblan' 'pεε wli mu -yaa da 'zi 'yee- -bhleṅgbe
'yaakpe- 'ε 'yi. -Fitran 'bhile- -yranle' 'srwaplε-
-yaa -bhi 'zi 'yee- -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε 'le ma:
'wole- 'ke -Waanbhaa' lii 'srwaplε- 'ε 'le.

⁶ 'Bhɛɛ- yɾɛ do -yaa 'yee- -bhɛɛgbɛ 'yaakpe- 'ɛ 'lɛ ma; 'bhɛ 'yaa- 'bhii- -yi 'laata- dɛlɛ do gbɛɛn-; 'bhɛ 'yɾɛ ta -yaa bhi -yɾayɾa 'bhii- -dwaleŋ', 'bhɛ 'pegeɛ 'bhii- -vlɛnɛ- 'la -za -o 'egloole 'ke -wa sii krisitali 'bhɛ gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- pɛ -yɾɛ male yizizɛ (24) 'ɛ -yaa 'yee- -bhɛɛgbɛ 'yaakpe- 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'mu 'mɛɛgbɛ -yaa -a zi. -O -lɛɛ 'pegeɛ -o -zanta' 'ɛ 'kpɛn 'pale- -yaa 'ke -yɾɛbhɛ' mu 'lɛ.

⁷ 'Woo- pɛ -yɾɛ male mu 'ɛ, -o -lwa mi 'ɛ 'pwɛle- -yaa 'ke -jara do 'lɛ; -a plɛ mi 'ɛ 'pwɛle- -yaa 'ke dri gwɛnnɛ- do 'lɛ; -a yaga mi 'ɛ wɛyi' 'ɛ 'pwɛle -yaa 'ke bhaaplɛŋ do wɛyi' 'ɛ 'lɛ; 'bhɛɛ- -a yizizɛ mi 'ɛ 'pwɛle- -yaa 'ke 'bibɪ 'la 'ke -yoo 'si zii' 'bhɛ 'lɛ.

⁸ 'Woo- pɛ -yɾɛ male yizizɛ 'ɛ, -o 'kpɛn do do gbɛɛrɔŋ- -yaa 'srwado-; 'bhɛɛ- -o -yɾɛbhɛ' mu 'ɛ 'mɛɛgbɛ -yaa -o zi yɾɛkpɛn- ɲɔɔ, 'bhɛ 'pegeɛ -o gbɛɛrɔŋ- mu 'ɛ ɲla. -Yɾɛkpaa' 'pegeɛ -bi zi oo, -o -yaa bo -a peɛ ma dɔɔ:

«Mɛɛzan -Waanbhaa' 'Sɛɛkpɛnzɛn, -yoo 'wɛŋ, -yoo 'wɛŋ, -yoo 'wɛŋ. 'E 'yaa- 'ɛlwale gban -sɔ, 'bhɛɛ- -yoo -zɔn, 'bhɛɛ- -yoo zan nule!»

⁹ 'Yee- mɛɛ 'la zan yaale -o -bhɛɛgbɛ 'yaakpe- 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya -yɾɛ ma yikpɛnsɛɛ ta, 'ke pɛ yɾɛ male yizizɛ 'ɛ -wa 'tɔ magbaandɛlɛ, 'bhɛ 'pegeɛ 'ke -wa 'tɔbhole, 'bhɛɛ- 'ke -wa peɛ -a ni «'Nɛcie!» 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba,

¹⁰ 'gwɛlaan- gbɛlaan mia do bhɛ yizizɛ 'ɛ -woo 'kpɔ zɛn -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- -wa gba; 'yee- 'la -dan' 'laa -o -yaa pɛ bole -yɾɛ ma 'ɛ ma -titi. -O -yaa -waa' -bhɛɛgbɛ ɲgblo ma -can 'faa mu 'ɛ go, 'bhɛɛ- -o 'mu kpɛlaa' -yaa' -bhɛɛgbɛ 'yaakpe- 'ɛ 'lɛɛ, 'ke -wa pɛ dɔɔ:

11 «'Waa- MƎƎzan -Waanbhaa', -a -gaale' -o 'e
 ba 'ke 'tobhɔleya 'pegee -glɔɔya' bo 'e ni,
 'bɛɛ- 'ke 'woo 'e 'lɛɔ- -a ma.
 'E 'trɛ ta pɛ 'kpɛn ɔkla. 'E pɛ 'kpɛn ɔkla,
 'bɛɛ- pɛ 'kpɛn -o ye 'bhi -la zru maza 'ɛ 'srɔyi.»

5

*-A -gaale' -o -Bhlaa Gwlɛn Bhlonɛ- do -kplɛn 'ɛ
 ba 'kee- 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'liiploo-*

¹ 'Bɛɛ blaɛn, 'ke 'ɲ 'sɛwɛ kpo do 'klule- yele-
 'Bɛɛ 'yaa- mɛɛ 'la zan yaale -yaa -bhlenɔbe
 'yaakpe- 'ɛ ta 'bɛɛ- gbɛ -yiɛ' -lii. 'Sɛwɛ yɔɔndɛle
 -yaa 'yee- 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'yrɛ plɛ 'ɛ ta. -A -liitanle
 bloole -yaa 'ke -toomasie 'srwaplɛ- 'le. *

² 'Bɛɛ- 'ɲ -mlɛkɛ' -glɔɔ do ɔya, 'bɛɛ- 'bɛɛ 'yaa-
 pe 'zi 'bɛɛ 'weli- -glɔɔ 'ɛ 'le dɔɔ: «'Bɛɛ -gaale' -o
 -de 'gbu -la ba 'kee- 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'liiploo-, 'bɛɛ-
 -e -toomasie bloyrɛ mu 'ɛ go -a ta ɛɛ?»

³ 'Duɲ-, 'kee- kpa laflɛ' 'yi mu ta oo, 'kee- kpa
 'trɛ ta mu 'pegee 'trɛ ɔla mu ta oo, 'bɛɛ mɛɛ laa
 yeɛ -o ba 'ke 'bɛɛ sɔ 'yee- 'sɛwɛ 'ɛ 'liiploole 'bɛɛ-
 -ya -yiglin'.

⁴ 'N 'bɛɛ 'yele-, 'ke 'ɲ wisile 'ebebele, -amasrɔyi,
 'bɛɛ mɛɛ laa yeɛ 'ke 'bɛɛ sɔ 'yee- 'sɛwɛ kpo 'ɛ
 'liiploole, 'bɛɛ- -ya -yiglin'.

⁵ 'Bɛɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ do
 'a 'pele 'ɲ ni dɔɔ: «'Yaa wisile, 'e 'yrɛkpa -gɛ
 doo, mɛɛ 'la zan 'sɛngwa- -Setran' 'le 'bɛɛ -le -gɛ:
 Zuda 'nɛ 'la -yoo 'bhii- -jara do gbɛɛn-, *Davidi

* **5:1 5.1** 'Woo- 'sɛwɛ mu 'ɛ 'laata- dele -yaa, 'bɛɛ- -o -yaa -o klu
 'bhii- -saa gbɛɛn-; 'bɛɛ- -o -yaa bhle bo -o ta. 'Bɛɛ 'sɛwɛ kpo mu
 'ɛ 'mu 'laa -yaa 'bhii- -zɔn 'sɛwɛ mu 'ɛ gbɛɛn-.

'nranɛ- 'ɛ, 'yela- 'sɛngwa- -Setran' 'le, 'kooko- -e 'yee- 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'liiploo-, 'bhɛɛ- -ya ta -tɔɔmasie blɔyɛ mu 'ɛ go -a ta.»

⁶ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'ŋ -Bhlɔa Gwlɛn Bhlɔnɛ- do dulale yele- -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ɛ drɛyi'. 'Yee- -Bhlɔa Gwlɛn Bhlɔnɛ- 'ɛ dulale -yaa pɛ -yrɛ male yizie 'ɛ 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'plɛŋ-. -E -yaa 'bhii- 'sraka go -Bhlɔa Gwlɛn Bhlɔnɛ- 'la -wa □dia gban 'bhɛ gbɛɛn-. -A -mlɛ -yaa 'srwaplɛ-, 'bhɛɛ- -a -yrɛbhɛ' -yaa 'srwaplɛ-. 'Bhɛ 'yrɛbhɛ- 'srwaplɛ- 'ɛ 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a lii 'srwaplɛ- 'la □kpaa 'drunyan 'ɛ 'yi yrɛkpen- □nɔɔ 'mu 'le.

⁷ -Bhlɔa Gwlɛn Bhlɔnɛ- 'ɛ -ya mabɛɛnle, 'kee- 'yee- 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'sile mɛɛ 'la zan yaale -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ɛ ta 'bhɛ gbɛ -yiɛ' 'ɛ 'lii.

⁸ -E 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'sile-, 'ke pɛ -yrɛ male yizie 'ɛ 'pegee 'gwlaan- gbalaan mia do bhɛ yizie 'ɛ -woo 'kpɔ zɛnle- 'yee -Bhlɔa Gwlɛn Bhlɔnɛ- 'ɛ 'lɛɛ, 'ke -wa gbale-. 'Srokpa -gitari -gloɔn gwe -yaa -o 'kpen do do 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -can gbɔ mu -yaa 'o 'kɔɔ. 'Bhɛ -can gbɔ mu 'ɛ 'pale- -yaa 'ke ansansi 'le. 'Bhɛ ansansi mu 'ɛ 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛŋ mu 'ɛ -waa' 'seri mu 'ɛ 'le.

⁹ -O -yaa -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro drɛɛ do 'kpa zii' dɔɔ:

«'Bhɛ -gaale' -o 'bhi -la ba 'kee 'sɛwɛ 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'ya 'lii blɔyɛ nɔɔ- -tɔɔmasie mu 'ɛ go. 'E -gaa 'bhɛɛ -e □kla 'ke 'sraka 'le.

'E 'yiɛn □kla 'ke bhaaplɛŋ mu ta gbawopɛ 'le -Waanbhaa' ni: bhaaplɛŋ 'tɔle- bhaaplɛŋ, 'ke -o da 'si mu 'ɛ kpen ba, 'ke -o wli mu 'ɛ 'kpen pe,

'bhɛɛ- 'ke -o da 'klɛɛn mu 'ɛ 'kpen 'yi.

10 'Yoo- -kla 'ke -bhleṅgbe 'klɛn do 'yi mu
 'le, 'bhɛ 'pegee 'sraka 'lɛna mu 'le -kɔɔa'
 -Waanbhaa' 'ɛ ni. 'Bhɛɛ- -o nu klɛɛ
 -bhleṅgbe mu 'le 'trɛ ta -gɛ.»

11 'Mi 'η 'yrɛkpale 'ezin-, 'ke 'η -mlɛkɛ' -bebe
 'weli male-: -o -yaa -mlɛkɛ' 'mliyon -bebe bhɔ. -O
 dulale mlingole zenle -yaa -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ɛ
 'pegee pɛ -yrɛ male mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'gwlaan- gblaan
 mu 'ɛ zi.

12 -O -yaa 'srokpa zii' -o -weli' -glɔɔ mu 'ɛ 'yi
 dɔɔ:

«-Bhlaa Gwlɛn Bhlonɛ- 'la -gaa, 'bhɛɛ- -e -kla 'ke
 'sraka 'le,

'bhɛ -gaale' -o -a ba 'kee- -glɔɔya' oo, -nafloya
 oo, -zadɔleya oo, fanṅan oo, lɛdɔle a
 ma oo, magbaandɛleya 'bhɛɛ- 'tɔbhɔleya
 'srɔɔwo-!»

13 'Bhɛɛ- laflɛ' 'yi pɛ mu 'kpɛn oo, 'trɛ ta pɛ mu oo,
 'trɛ ɲla pɛ mu oo, 'bhɛ 'pegee wɛyi- ba pɛ mu 'ɛ
 'kpɛn, 'η -wo 'kpɛn 'weli- -maa. 'Bhɛɛ- 'drunyan
 ta pɛ mu 'ɛ 'kpɛn 'yaa- 'srokpa zii' dɔɔ:

«Mɛɛ 'la zan yaale -o -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ɛ ta, 'bhɛ
 'pegee -Bhlaa Gwlɛn Bhlonɛ- 'ɛ -waa pɛ -le
 'ke magbaandɛleya oo,

-lɛdɔle a ma oo, 'tɔbhɔleya 'pegee -glɔɔya' 'le -zon
 'pegee yikpɛnsee ta!»

14 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'woo- pɛ -yrɛ male yizie 'ɛ
 -wa pele- 'eke- zi dɔɔ: «-Amiina!» 'Bhɛɛ- 'gwlaan-
 gblaan mu 'ɛ -woo 'kpɔ ɲzian, 'ke -o -Waanbhaa'
 gbale-.

6

1. *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε 'sεwe kpo 'ε ta -tɔomasie blɔɔyre ɔlwa mi 'ε -gwa: 'Senzan-*

¹ 'Bhe blaen 'ezin-, 'ke 'η -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε 'yele. -E 'sεwe kpo 'ε ta -tɔomasie blɔɔyre ɔlwa mi 'ε -gwa. 'Bhe klele 'te, 'ke 'η 'trɔŋkpale pε -yre male yizie 'ε do -weli' ma 'bhii- -gblan 'pεε wli gbεen- dɔɔ: «Nu!»

² 'Mi 'η 'yrɛkpale, 'ke 'η wi -soo' 'pu do ye- le. Mεε 'la zan 'sanle- -yaa 'yee- wi -soo' 'ε ta, 'sa do -yaa 'bhe 'kɔɔ; 'bhεε- -o -bhlengbe ηgblo ma 'faa do -wlaa 'bhe ηgblo ma. -E -jila 'bhii- gwle ηgblo ɔbwa mεε 'la zan ni, 'bhεε- -a 'sej nu wolε -a -sɔɔnnii' mu 'ε 'le, 'bhεε- -e nu 'sej baan' 'srɔɔwolε 'ezin-.

2. *-Tɔomasie blɔɔyre plε mi: Gwle*

³ 'Bhe blaen, 'ke -Bhlaa Gwlen Bhlonε 'ε -tɔomasie blɔɔyre plε mi 'ε gole-. 'Bhεε- 'ke 'η pε -yre male plε mi 'ε 'bhe 'weli- 'ε male- dɔɔ: «Nu!»

⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke wi -soo' 'bhεεke do 'pwele 'a -yi: 'Bhe 'yaa- 'eten -banbanle 'bhii- 'te gbεen-. Mεε 'la zan 'sanle- -yaa 'bhe -soo' 'ε ta, -o 'sej ɔnaa 'bhe ni, 'kooko- 'bhe yilabla go 'fenfen 'trε ta, 'bhεε- 'kooko- bhaaplen mu gwledan 'eke- ba 'ke -woo 'eke- dε. -O -gɔkunjbe -gbεnε do -kpaa 'bhe 'kɔɔ.

3. *-Tɔomasie blɔɔyre yaga mi: -Gu*

⁵ 'Bhe gole -a -yi, 'ke *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -tɔomasie blɔɔyre yaga mi 'ε gole-. 'Bhεε- 'ke pε -yre male yaga mi 'ε 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «Nu!» 'Mi

'ŋ 'yɾɛkpale, 'ke 'ŋ wi -soo' ti do yele-. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa -a ta, pɛ dan 'kilo do -yaa 'bɛ 'kɔɔ.

⁶ 'Bɛɛ- 'ke 'ŋ pɛ -weli' do male- 'bhii- mɛɛ -weli' do gbɛɛn- 'woo- pɛ -yɾɛ male yiziɛ 'ɛ 'plɛŋ-. 'Bɛ 'yaa- pɛ 'zi dɔɔ: «-Mlo 'kilo do 'plɛɛ -o denie -goli' 'taŋbha do 'le ('bɛ -o -yɾɛkpaa' do ta ye -sra -la -le). 'Bɛɛ- kpla 'kilo yaga 'plɛɛ -o 'ke -yɾɛkpaa' do ta ye -sra -la -le 'ezin-. * 'Duŋ- -yɾɔn 'pegee -drɔɔ 'ɛ 'mu 'to ye, 'yaa -za 'kɛdo- 'kpɔ klɛɛ 'mu ni.»

4. -Tɔɔmasie blɔɔyɾɛ yiziɛ mi: Ga

⁷ 'Bɛ blaɛn, 'ke *-Bɛlaa Gwɛn Bɛlɔnɛ- -e -tɔɔmasie blɔɔyɾɛ yiziɛ mi 'ɛ gole-, 'bɛɛ- 'ke 'ŋ 'trɔŋkpale pɛ -yɾɛ male yiziɛ mi 'ɛ 'weli- 'ɛ ma 'ke -ya pɛ 'zi dɔɔ: «Nu!»

⁸ 'Mi 'ŋ 'yɾɛkpale, 'ke 'ŋ wi -soo' do yele-: 'bɛ tilagbɛya 'ɛ 'yaa- 'bhii- 'tɛbwe- gbɛɛn-. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa -a ta -o -yaa 'bɛ sii ga. 'Bɛɛ- gbɛɛ mu a -wa 'ɛ gbɛɛnle -yaa -a zi. 'Bɛɛ- -o 'sɛŋ ɲnaa 'woo- ga 'pegee gbɛɛ mu a -wa 'ɛ ni dɔɔ -o 'drunyan 'yi mu 'ɛ 'lɛdulayɾɛ yiziɛ mi 'ɛ dɛ 'ke -gɔkɔŋ' 'pegee -gu, 'bɛɛ- ga mu 'la 'yivlin-mɔkpɛn' ma, 'bɛ 'pegee -bɔn 'yi sɾɔpɛ mu 'ɛ 'le.

5. -Tɔɔmasie blɔɔyɾɛ 'Soo mi: -O mɛɛ 'la zan mu ɲdia -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ -zayi'

⁹ 'Bɛ blaɛn, 'ke *-Bɛlaa Gwɛn Bɛlɔnɛ- 'ɛ -tɔɔmasie blɔɔyɾɛ 'soo mi 'ɛ gole-. 'Bɛ klɛɛ 'tɛ, -o mɛɛ 'la zan mu ɲdia -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ -zayi', 'bɛ 'pegee -o 'kɛ 'mu 'la ɲdia -Waanbhaa'

* **6:6 6.6** -Gu 'ɛ 'kɔɔ, pɛ mu 'ɛ 'plɛɛ 'yaa- kan -o 'plɛɛ ɲlwa mu 'ɛ ta -gloɔn vu. Pɛbhle -yaa, 'duŋ- mɛɛ laa -yaa sɔ -a -lɔle' -a 'plɛɛ 'ɛ 'kɔɔ.

a 'srɛya- kɛle ma, 'ŋ 'bɛ zan mu 'ɛ lii mu 'ɛ ɲya
*'srakagoyrɛ 'ɛ ɲla.

10 'Bɛ mu -pɛɛnna 'egɔɔle 'ke -wa pe dɔɔ: «'O
Zan -gɔɔ 'pegee 'o Zan 'wɛŋ, 'bɛɛ- 'o Zan wlan,
'trɛ ta mu 'la -woo' 'o ɲdia, 'e nu -kpan baalɛ 'mu
ta 'o dɛza 'ɛ -zigo' zayi' 'waati 'ɛ -dɛla ba ɛɛ?»

11 -O dɛnɛ- 'pu mu -naa -o 'kpɛn do do ni, 'bɛɛ-
-wa ɲpia -o ni 'kaa- -woo zrubakpala -sɔ 'waati sa,
'sani- -o -lii 'ɛ 'lɛsɔ- 'ke mɛɛ mu -yaa nu -o nɛɛnɛ-
mu 'la dɛɛ 'bɛ 'pegee -o -yaa nu -waa' yewoyɔɔn
mu 'la dɛɛ 'bhii- 'woo- mu gbɛɛn- 'mu 'le.

6. -Tɔɔmasie blɔɔyɛ 'srwado- mi: -Waanbhaa' a yran -wɛn yi

12 'Bɛ blaɛn, 'ke 'ŋ *-Bɛlaa Gwɛn Bɛlɔnɛ- 'ɛ
'yele 'ke -yoo -tɔɔmasie blɔɔyɛ 'srwado- mi 'ɛ
go 'zi. -E 'bɛ gole, 'ke 'trɛ 'ɛ bɛɛnɛ- 'egbɛnɛle.
'Bɛɛ- 'ke -yɛrɛbɛ 'ɛ 'tilale 'bhii- -gla -yi ba sɔ
tilagbɛya gbɛɛn-; 'bɛɛ- 'ke mlɛ 'ɛ 'kpɛn 'tranle
'ɛtɛn -banbanle 'bhii- yiɛn gbɛɛn-.

13 'Bɛɛ- 'ke mɛkɛlɛnnɛ mu 'ɛ baale' 'trɛ ma, 'ke
-o da laanima 'bhii- 'ke -ploɔ -gbɛnɛ do -o 'kan
zii' -e figi diiŋ mu 'ɛ bɛɛn gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bɛɛ-
-yoo bhaa mu 'ɛ 'klalaa 'trɛ ma.

14 Lafɛ' 'truŋwoa ɲ mɛɛ -yrɛ ba, 'bhii- -o -saa do
klu gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bɛɛ- -o ge 'kɛle-. 'Bɛɛ- vlɛ
gɔɔn mu 'ɛ 'kpɛn 'pegee wɛyi- 'mɛŋgole -o 'trɛ
mu 'la zi, 'mu 'kpɛn -gwa 'mu dɔyɛ mu 'ɛ ɲɔɔ.

15 'Bɛɛ- 'trɛ ta -bhɛŋgbɛ mu oo, mɛɛ gbɛlaɛn
mu oo, -srwase' -kuŋlii mu oo, pɛzan mu oo,
faŋgan- zan mu oo, lu mu 'ɛ 'kpɛn 'pegee ɲkɔ
mu 'ɛ 'kpɛn -woo magaanna vlɛ -gluu mu 'ɛ zi,
'bɛ 'pegee vlɛ gɔɔn mu 'ɛ 'plɛŋ-.

¹⁶ -O -yaa pe 'zi vlɛ ɡɔɔn mu 'ɛ 'peɡee vlɛ -saa mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka bala- 'o ta, 'bhɛɛ- 'ka 'o magaan mɛɛ 'la zan yaale -o -bhleŋɡbe 'yaakpe- 'ɛ ta 'bhɛ 'lɛɛ, 'bhɛ 'peɡee -Bhlaa Ƴwɛn Bhlonɛ- 'ɛ -yaa' yran 'ɛ 'lɛɛ.

¹⁷ -Amasɔyi -waa' yran yi -ɡbɛnɛ 'ɛ ɔbhwa -zɔn. -De 'gbu -le sɔ -bhile' -a -yi ɛɛ?»

7

-Waanbhaa' -tɔɔmasie mu 'la ɔkpa Izraɛli mu 'ɛ ma

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' yiziɛ dulale ye-
'trɛ zen yiziɛ 'ɛ ta. -O 'trɛ ta -ploɔ dayrɛ yiziɛ 'ɛ
ɔkwan, 'kooko- -ploɔ 'laa sɔ 'kanle -li 'trɛ 'peɡee
wɛyi- ta, 'bhɛɛ- 'ke yaa sɔ 'kanle -yri diiŋ 'kɛdo-
'kpɔ 'yi.

² 'Bhɛɛ- 'ŋ -mlɛkɛ' 'bhɛɛke do ɔya 'ke 'bhɛ da
-yretɛbhɛ -wɛnyrɛ' nɔɔ-. -Waanbhaa' 'la -ya -yrɛ
ma 'bhɛ a -tɔɔmasie 'kpapɛ- -yaa 'bhɛ 'kɔɔ. 'Yee-
-Waanbhaa' 'a ɔpia -mlɛkɛ' yiziɛ 'la ni 'kaa 'mu
-za 'yɔɔ- klɛ 'trɛ 'peɡee wɛyi- 'ɛ ni, 'yee- -mlɛkɛ'
'ɛ -pɛɛnna 'mu ta 'egɔɔle 'ke -ya pe dɔɔ:

³ «'Ka 'laa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpɔ klɛɛ 'trɛ oo,
wɛyi- oo, 'bhɛɛ- -yri diiŋ mu 'ɛ ni 'sani- 'ŋ
yan -tɔɔmasie do 'kpalele -kɔɔa' -Waanbhaa' a
yewonɛ mu 'ɛ 'mlɛlii.»

⁴ -O -Waanbhaa' a -tɔɔmasie 'ɛ ɔkpaɛ mɛɛ 'la
zan mu -mlɛlii', 'ŋ 'mu 'lii 'ɛ ɔmaa: 'Mu 'yaa- mɛɛ
'waa -kɛmɛ do 'ke mɛɛ 'waa mia plɛ bhɛ yiziɛ
(144.000), 'bhɛɛ- 'mu 'yaa- da Izraɛli -gbaa mu 'ɛ
'kpɛn -la -lii.

- 5 MƐƐ 'waa vu ta plɛ -daa Zuda a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000), 'bhɛɛ- -o -tɔɔmasie 'ɛ ɲkpaa 'mu 'mlɛlii;
 'bhɛɛ- mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Rubɛn a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);
 'bhɛɛ- mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Gadi a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);
- 6 mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Azɛɛ a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);
 mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Nɛfitali a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);
 'bhɛɛ- mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Manase a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);
- 7 mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Simeɔn a pɛ -gbaa 'lii 'ɛ (12.000);
 mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Levi a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);
 'bhɛɛ- mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Isakaa a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);
- 8 mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Zabulon a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);
 mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Zozɛfu a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);
 'bhɛɛ- mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Benzamɛ a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000).

-Zamaa' -gbɛɛ do 'la -gwa -za 'yi

9 'Bhɛ blaɛn, 'mi 'ŋ 'yɾɛkpale 'ezin-, 'ke 'ŋ -zamaa' -gbɛɛ do yele-: mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -yaa sɔ 'bhɛ -zamaa' 'ɛ 'yi mɛɛ mu 'ɛ 'nɔɔle. 'Klɛɛn mu 'ɛ 'kɛn 'yi mu -yaa ye; -gbaa mu 'ɛ 'kɛn 'lii mu -yaa ye; 'si mu 'ɛ 'kɛn 'yi mɛɛ mu -yaa ye, 'bhɛɛ- wli mu 'ɛ 'kɛn a mɛɛ mu -yaa ye. -O 'kɛn dulale -yaa -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ 'pegee *-Bhɛlaa Gwɛn

Bhlone- 'ε 'lε ma dune- 'pu mu 'le -o ta, 'bhεε- -za
'laa mu -yaa -o 'kɔɔ.

¹⁰ -O -yaa 'pεen zii' 'egloole 'ke -wa pe dɔɔ:

«'Waa- -Waanbhaa' 'la 'yaale- -o -bhleŋgbe
'yaakpe- 'ε ta, 'bhε 'pegee -Bhlaa Gwlen
Bhlone- 'ε 'wole- 'o mɔɔ -gwa -za 'yi!»

¹¹ -Mleke' mu 'ε 'kpɛn dulale -yaa -bhleŋgbe
'yaakpe- 'ε 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'ε, 'bhεε-
pε -yre male yiziε 'ε zi. -Woo 'kpɔ ɔzian 'bhεε-
-woo ŋgblo -kulaa' 'trε ma, -bhleŋgbe 'yaakpe-
'ε 'lε ma, 'bhεε- -o -Waanbhaa' -gbaa.

¹² 'Ke -wa pe dɔɔ:

«-Amiina!

'Waa- -Waanbhaa' -a pε -le 'ke 'tɔbhɔleya oo,
magbaandɛleya oo,
-zadɔleya oo, 'pubɔ- oo, lɛdɔle a ma oo,
-gloɔya' 'pegee fangan- 'le -zɔn 'pegee -yikpɛnsee
ta!

-Amiina.»

¹³ 'Bhε klele 'tε, 'ke 'gwlaan- gbalaan mu 'ε do
'ŋ 'lrɔkpale dɔɔ: «Dune- 'pu mu -o mεε 'la zan
mu ta, -dele 'mu 'le εε? 'Bhεε- -o -daa yre 'ε -dela
nɔɔ- εε?»

¹⁴ 'Bhεε- 'an zikpaa- -a ni dɔɔ: «Mεεzan, 'bhi
-le 'bhε dɔ.» 'Bhε klele 'tε, 'ke -ya pele- 'ŋ ni
dɔɔ: «Mεε 'la zan mu -gwa -yren -gbɛnε 'ε 'yi,
'wole- 'kele-. -O -waa dune- mu 'ε ɔfia, 'bhεε-
-woo -fleela -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε yiɛn 'ε ba.

¹⁵ 'Bhɛla- -zayile,

-o dulale -o -Waanbhaa' a -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε
'lε ma,
'ke -wa gba -bi zi 'pegee -yrekpaa' -a Gba 'Fε
-Gbɛnε 'ε ɔla.

Mεε 'la zan yaale -o -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε ta, 'bhe
nu bole -o plen-, 'ke -yoo tagbin.

¹⁶ Gbon laa nu -o dele -li, 'bheε- -yi mi -lro 'laa nu
-o dele -li 'ezin-;

-yretεbhe 'laa nu -lale' -o ma -li, 'bhe 'pegee 'tefuu
'laa nu dole -o ma -titi.

¹⁷ -Amasroi, -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'la -yoo -bh-
leṅgbe 'yaakpe- 'ε ta, 'bhe nu -o -gblakunle
'bhii- -bhlaa gooba mi do 'bhe a -bhlaa mu
-gblakun' gɔnε- 'la gbεen-, 'kee- ge -o -le to
ṅgblo mu 'ε zi. 'Bhe to ṅgblo mu 'ε 'yi -yi
'ε nu bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe
ma 'bhe 'nale- -o ni.

'Bheε- -Waanbhaa' nu -o -yreyi' mu 'ε 'kpen gole
-o -yre □la.»

8

*7. -Bhlaa Gwlen Bhlonε- blooyre 'ε -toomasie
'srwaple- mi 'ε -gwa*

¹ *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -toomasie blooyre
'srwaple- mi 'ε gole, 'ke pe 'kpen 'e tadole 'tete
lafle' 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle- 'lere do 'ke -a 'traa ma.

² 'Bheε- -mleke' 'srwaple- 'la dulale -o
-Waanbhaa' -le ma, 'η 'mu □ya; -o -klelon'
'srwaple- □kpa 'mu 'kɔɔ.

³ 'Bheε- -mleke' -bheεke' do -nwa dulale *'srak-
agoyre 'ε -din; ansansi -can 'kpaciepe do -yaa 'bhe
'kɔɔ. -O ansansi -bebe □naa- -a ni, 'kooko- -e 'mu
'pegee -Waanbhaa' a mεε 'wen mu 'ε 'kpen a 'seri
mu 'ε go 'ke 'sraka 'le -can 'srakagoyre 'la -yoo
-bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε 'le ma 'bhe ta.

⁴ Ansansi 'ε 'tegblen- 'ε 'wlenna 'kee- da ansansi
'kpaciepe 'la 'yaa- -mleke' 'ε 'kɔɔ 'bhe 'yi, 'bheε-

'kee- ge laanima 'ke -Waanbhaa' a mƐƐ 'wenj mu 'Ɛ -waa' 'seri mu 'Ɛ 'le.

⁵ 'BhƐ blaana, 'ke -mlƐkƐ' 'Ɛ ansansi 'kpaciƐƐ 'Ɛ 'sile, 'ke -ya 'pale 'ke 'srakagoyrƐ 'Ɛ ta 'tƐ 'Ɛ 'le, 'bhƐƐ- 'ke -ya blinle- 'trƐ ta. 'BhƐ klƐle 'tƐ, 'ke -gblaana mu 'Ɛ 'pƐƐle, 'bhƐ 'pegee pƐ -weli' 'ke mu 'le, 'bhƐƐ- la -yrƐbole mu 'le. 'BhƐƐ- 'trƐ -bƐƐnna.

-KLƐLON' 'SRWAPƐ-

1. -KlƐlonj' [lwa mi 'Ɛ 'pƐnyrƐ-

⁶ -KlƐlonj' 'srwapƐ- -yaa -mlƐkƐ' 'srwapƐ- 'la 'koo, 'mu 'yaa- zan -o 'pƐnle-.

⁷ -MlƐkƐ' [lwa mi 'Ɛ 'bhƐ 'bhƐ a pƐ -KlƐlonj' 'Ɛ [pian. 'BhƐ klƐle 'tƐ, 'ke -goobhƐ' la banle-, 'bhƐƐ- 'ke -o 'tƐ 'pegee yien -yizaale ke ba 'klaale 'trƐ ta. 'BhƐƐ- 'ke -o 'trƐ 'Ɛ 'lƐdulayrƐ yaga mi 'Ɛ 'kpaciƐle. 'TrƐ ta -yri diinj mu 'Ɛ 'lƐdulayrƐ yaga mi 'Ɛ 'bhƐ 'kpaciela, 'bhƐ 'pegee 'trƐ ta -bon -doo mu 'Ɛ 'kpƐn.

2. -KlƐlonj' plƐ mi 'Ɛ 'pƐnyrƐ-

⁸ 'BhƐ blaana, 'ke -mlƐkƐ' plƐ mi 'Ɛ 'bhƐ 'bhƐ a -KlƐlonj' 'Ɛ 'pƐnle. 'BhƐ klƐle 'tƐ, 'kee- klƐle- 'bhii- vlƐ goon -gbƐnƐ do gbƐn- 'ke 'tƐ bole- 'bhƐ 'yi, 'bhƐƐ- 'ke -o 'bhƐ blinle- wƐyi- 'Ɛ ba. 'BhƐ klƐle 'tƐ, 'ke wƐyi- 'Ɛ 'lƐdulayrƐ yaga mi 'Ɛ 'niinale 'ke yien 'le.

⁹ 'BhƐ klƐgbƐya do 'Ɛ 'yi, wƐyi- ba pƐ -yrƐ male mu 'Ɛ 'lƐdulayrƐ yaga mi 'Ɛ 'kpƐn -gaa; 'bhƐ 'pegee -batonj' mu 'Ɛ -o -lƐdulayrƐ yaga mi 'Ɛ 'kpƐn 'siƐla-.

3. -KlƐlonj' yaga mi 'Ɛ 'pƐnyrƐ-

¹⁰ 'BhƐ blaana, 'ke -mlƐkƐ' yaga mi 'Ɛ 'bhƐ 'bhƐ a pƐ -klƐlonj' 'Ɛ 'pƐnle. 'BhƐ klƐle 'tƐ, 'ke mlƐklƐnnƐ -gbƐnƐ do gole- laflƐ' 'yi, 'bhƐƐ- 'ke 'bhƐ 'nule

baale. 'Bhe 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yani do -bhigbeya gbɛɛn-. 'Bheɛ- 'yee- mleklenne -gbɛɛn 'ɛ ɲwa baale 'tre ta yue mu 'ɛ 'ledulayre yaga mi 'ɛ 'pegee to ŋgblo mu 'ɛ ba.

¹¹ -O -yaa 'bhe mleklenne 'ɛ sii: «Abisenti». 'Bhe 'yi -le dɔɔ «-Yri diiŋ yienle». 'Tre ta -yi mu 'ɛ 'ledulayre yaga mi 'ɛ yiendwa- 'bhii- kwe -yron gbɛɛn-. Mɛɛ -bebe -gaa 'woo- -yi yienle mu 'ɛ 'kɔɔ.

4. -Klɛlon' yizie mi 'ɛ 'penyre-

¹² 'Bhe blaɛn, 'ke -mleke' yizie mi 'ɛ 'bhe 'bhe a pe -klɛlon' 'ɛ 'penle. 'Bhe klele 'te, 'ke -gblo 'kpale -yretɛbhe 'pegee mle 'bheɛ- mleklenne mu 'ɛ 'ledulayre yaga mi 'ɛ 'yre ta. 'Bheɛ- -yretɛ' laa 'pwɛle- -yrekpaa' do -ledulayre yaga mi 'ɛ 'bhe ta; 'bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, mle laa -bhile' -bi do -ledulayre yaga mi 'ɛ ba 'ezin-.

¹³ 'Mi 'ŋ 'yrekpale 'ezin-, 'ke 'ŋ 'bibi do yele- 'ke 'bhe -o 'si zii' 'egboɔn gboɔnle' lafle' 'yi, 'ke 'bhe 'a pe 'bhe 'weli- -gloɔ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Drunyan 'yi mu 'ka ta -yren! 'Drunyan 'yi mu 'ka ta -yren! 'Drunyan 'yi mu 'ka ta -yren! -Amasroyi -mleke' -vin yaga 'ɛ 'mu 'yaa- zan 'mu a pe -klɛlon' mu 'ɛ 'penle-!»

9

5. -Mleke' 'soo mi 'ɛ 'bhe a pe -klɛlon' 'penyre-

¹ 'Bhe blaɛn, 'ke -mleke' 'soo mi 'ɛ 'bhe 'bhe a pe -klɛlon' 'ɛ 'penle. 'Bheɛ- 'ke 'ŋ mleklenne do yele-, 'bhe -daa laanima, 'bheɛ- 'bhe ɲwa baale

'trɛ ta. 'Bhɛɛ- -o -gluu 'trole- -gbɛnɛ do 'ɛ 'bhɛ a gborobhɛ 'ɛ ɲkpaa -a 'kɔɔ. *

² Mlɛklɛn- 'ɛ -gluu 'trole- -gbɛnɛ 'ɛ 'liigwa-, 'bhɛɛ- 'ke 'tɛgbɛn- do 'pwele -a -yi; 'bhɛ 'yaa- 'bhii- 'tɛ -gbɛnɛ do -gbɛn gbɛɛn-. 'Bhɛ 'tɛgbɛn- 'ɛ -yretɛbhɛ 'pegee -ploɔ 'ɛ 'tilaa.

³ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'siesie- -gama mu 'pwele 'yee- 'tɛgbɛn- 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o zɛnle- 'trɛ ta yɛkɛn- ɲɔɔ. 'Bhɛɛ- 'ke -o -zaanweele mu a 'sɛŋ -yɛkɛ 'ɛ 'nale -o ni 'trɛ ta.

⁴ 'Bhɛɛ- -wa ɲpia -o ni dɔɔ waa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpɔ klɛlɛ 'trɛ ta -bɔn mu 'pegee -yri diiŋ 'tole- -yri diiŋ 'mu ni. -Waanbhaa' a -tɔɔmasie laa -yaa mɛɛ 'la zan mu -mlɛlii', -o 'sɛŋ ɲnaa -o ni 'kaa -o -za 'yɔɔ- mu klɛ 'bhɛ zan mu 'tɛ -la ni.

⁵ -Wa ɲpia -o ni 'ezin- dɔɔ waa 'mu dɛlɛ, 'duŋ- -o -yɛnkpɔ' 'mu ta mlɛ 'soo ɲla. -O -yaa -yɛn 'la 'kpa zii' 'mu ta, 'bhɛ -yaa la 'bhii- -zaanweele -baa' gbɛɛn-.

⁶ 'Bhɛ mlɛ 'soo 'ɛ ɲla, bhaaplɛŋ mu 'ɛ nu ga -glinlɛ', 'duŋ- waa nu -a 'srɔɔwolɛ. -O nu -a pɛlɛ dɔɔ -o gale-, 'duŋ- ga nu 'kanlɛ- -o ma 'egbɔɔnlɛ.

⁷ 'Woo- 'siesie- -gama mu 'ɛ 'pwele- -o 'ke wi -soo' mu 'la 'lɛkpale -o gwledanle 'kaama- 'mu 'le. Pɛ 'ke mu -yaa -o wiŋ- 'bhii- -bhɛlɛŋgbɛ mu ŋgblo ma -can 'faa mu gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o wlɛyi' mu 'ɛ 'pwele- -yaa 'ke bhaaplɛŋ wlɛyi' le.

⁸ -O winle mu 'ɛ 'yaa- tro 'bhii- le mu winle gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o 'sɔnbhɛ- mu 'ɛ 'yaa- srasra 'bhii- -jara 'sɔnbhɛ- mu gbɛɛn-.

* **9:1 9.1** 'Elwaleta -sɔ, Zuufu mu 'ɛ 'kpee ma mlɛklɛn- mu baaza 'ɛ 'bhɛ 'yaa- 'ke laanima pɛ -yɛmale mu -la baaza -tɔɔmasie 'le.

9 -BƐƐ tagaan piibhƐ -laa mu -yaa -o -bƐƐ mu 'Ɛ ta. 'BhƐƐ- -o gbɛnɔn- mu bƐƐn wli 'Ɛ 'yaa- 'bhii- gwledan -mazini 'la 'ke wi -soo' -bebe -o -a -glaan 'zi gwledan bhla 'Ɛ zi 'bhƐ 'wegbɛya 'Ɛ gbƐƐn-.

10 -O wee mu 'Ɛ 'pwele- -yaa 'ke -zaanweele mu a mƐƐ 'paape- mu 'Ɛ 'le. -O 'seɲ 'la ɲnaa -o ni 'kaa -o -yrenkpa' bhaaplenɲ mu ta mƐƐ 'soo ɲla, 'bhƐ 'seɲ 'Ɛ 'yaa- -o wee mu 'Ɛ 'mu -la -yi.

11 -Gluu 'trole- -gbɛnɛ 'Ɛ ta -mƐkƐ' 'Ɛ ɲyaa waa -bhlenɲbe 'le. 'BhƐ 'to 'yaa- Ebre wli 'Ɛ 'yi dɔɔ: «Abadɔn». 'BhƐƐ- -o -yaa 'bhƐ pe Greki wli 'Ɛ 'yi dɔɔ: «Apoliyɔn». 'BhƐ 'yi -le dɔɔ: Pɛ 'siɛ mi.

12 -Klɔlɔɔ' ɲlwa mi 'Ɛ ɲyaan. -Klɔlɔɔ' 'bhƐƐke plɛ -o ye, 'mu nu nule 'kɛƐƐ- blaan.

6. -MƐkƐ' 'srwado- mi 'Ɛ 'bhƐ a pɛ -klɛlon' 'pɛnyrɛ-

13 'BhƐ blaان, 'ke -mƐkƐ' 'srwado- mi 'Ɛ 'bhƐ 'bhƐ a pɛ -klɛlon' 'Ɛ 'pɛnle. 'BhƐƐ- 'ke 'ɲ pɛ -weli' do 'male. -Can *'srakagoyrɛ 'la dulale -o -Waanbhaa' -lɛ ma, 'yee- pɛ -weli' 'Ɛ 'yaa- da 'zi 'bhƐ 'mƐ yizizɛ 'Ɛ 'yi.

14 'BhƐƐ- 'bhƐ -yaa pe 'zi -klɛlon' 'yaa- -mƐkƐ' 'srwado- mi 'la 'kɔɔ 'bhƐ ni dɔɔ: «-MƐkƐ' yizizɛ 'la 'yrele- -o Efrati yue 'Ɛ -din -o 'plool-»

15 'BhƐ klɛle 'tɛ, 'ke -o 'ploole 'bhƐ -mƐkƐ' yizizɛ 'Ɛ ma; -o 'lɛkpale -yaa 'lɛrɛ 'la 'kaama-, 'bhƐ 'pegee mƐ oo, -yrekpaa' oo, 'bhƐƐ- 'waati 'la 'kaama-, 'bhƐ bhla 'Ɛ ɲbhwa. -Woo 'ploola-, 'kooko- -o bhaaplenɲ mu 'Ɛ 'lɛdulayrɛ yaga mi 'Ɛ dɛ.

16 -Srwasɛ' mu 'la 'yaa- wi -soo' mu 'Ɛ ta -o 'mu 'lii 'Ɛ ɲpia 'ɲ ni: 'mu -yaa 'mliyon -kɛmɛ plɛ (200.000.000).

17 'N -yre zi yele 'la □kla, 'η 'woo- wi -soo' mu 'ε 'pegee -o ta mu 'ε □ya gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-: 'Bhɛ -soo' mu 'ε ta mu 'ε, -o -bɛɛ tagaan piibhɛ -laa mu 'ε 'ke mu -yaa 'etɛn -banbanle 'bhii- 'tɛ nrɛ gbɛɛn-, -a 'ke mu -yaa 'etile -gilɔŋ 'bhii- lafle' 'yre ta gole gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa 'etɛn 'wlenwlenle 'bhii- -blaan 'tranle- gbɛɛn-. Wi -soo' mu 'ε ŋgblo mu 'ε 'yaa- 'bhii- -jara ŋgblo mu gbɛɛn-. 'Tɛ 'pegee 'tɛgbɛn- 'bhɛɛ- 'sɛkɛ 'yaa- 'pwe zii' -o -lii.

18 'Tɛ 'pegee 'tɛgbɛn-, 'bhɛɛ- 'tɛ 'sɛkɛ mu 'la 'yaa- da 'zi 'woo- wi -soo' mu 'ε 'lii 'mu -le bhaaplɛŋ mu 'ε 'lɛdulayrɛ yaga mi 'ε □dia.

19 -Amasɔyi 'woo- wi -soo' mu 'ε fanŋan- 'ε 'yaa- -o -lii 'pegee -o wee mu 'ε 'mu -la -yi. -O wee mu 'ε 'mu 'yaa- 'bhii- mɛ mu gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'mu ŋgblo mu -yaa 'mu yin 'lii. -O -yaa -za 'yɔɔ- mu klɛ 'zi bhaaplɛŋ mu ni 'mu -la -le.

20 'Duŋ- 'woo- -klɔlɔɔ' yaga 'ε waa mɛɛ 'la zan mu dɛɛ, -zadowɛɛ 'laa dɔlɛ 'mu ma, 'ke 'mu ploɔ 'mu klɛza 'yɔɔ- mu 'ε ma. 'Mu 'laa 'ploolɛ- 'zina mu gbale ma, 'bhɛ 'pegee yo mu 'la klɛle- -o 'ke -can 'le oo, -gɔli' 'le oo, piibhɛ 'tɛn 'le oo, vlɛ 'le oo, 'bhɛɛ- -yri' 'le 'mu gbale ma. 'Duŋ- 'bhɛ yo mu 'ε 'mu 'laa sɔ yre ma yele-, 'bhɛɛ- 'mu 'laa sɔ -jan 'male, 'bhɛ 'pegee 'mu 'laa sɔ 'taawole.

21 'Woo- mɛɛ mu 'ε waa 'ploolɛ- 'ezin- 'e pe mɛɛ dɛle oo, 'srɔn klɛle oo, -yanbhɔɔya dɛle oo, 'bhɛɛ- -faanwole ma.

10

-Mlɛkɛ' 'sɛwɛ kponɛ- do □kpaa Zaan 'kɔɔ

1 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' -glɔɔ 'bhɛɛke do yeɛ- 'ke -yoo da 'zi laflɛ' ma. La -gblo do 'klale- -yaa -a ta 'bhii- -woo baa dune- 'yi gɔne- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -glɛŋgbaan do 'mlɛŋgole -yaa -a ŋgblo ma. -A wleyi' 'ɛ 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yretɛbhɛ -bhigbeyaa gbɛɛn-; 'bhɛɛ- -a 'kpaan mu 'ɛ 'yaa- tran 'bhii- 'tɛ nrɛ -wɛnle' gbɛɛn-.

2 'Sɛwɛ kpɔnɛ- do -liiploole -yaa -a 'kɔɔ. -Ya gbɛ -yiɛ' ta gaan 'ɛ 'bhɛ -dulaa' wɛyi- 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -ya gbɛ -koo ta gaan 'ɛ 'bhɛ -dulaa' trɛ ma.

3 'Bhɛɛ- 'kee- 'pɛɛnle 'egɔɔle 'bhii- -jara do -wegbeyaa gbɛɛn-. -E yanle 'pɛɛnlele, 'ke -gblan' 'srwapɛ- 'ɛ 'pɛɛle 'eke- zi.

4 -O 'pɛɛle-, 'ŋ 'yaa- zan 'woo- -gblan' 'srwapɛ- 'pɛɛwli- 'ɛ -jan 'la □woa 'bhɛ yɔɔndɛɛ, 'ke 'ŋ -weli' do male- laanima 'ŋ -zanta', 'ke 'bhɛ -a pe 'zi 'ŋ ni dɔɔ: «-Gblan' 'srwapɛ- 'ɛ -o -jan 'la □woa, 'bhɛ 'kpa 'e 'kpee, 'duŋ- 'yaa 'bhɛ yɔɔndɛɛ.»

5 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' 'la dulale □ya wɛyi- 'pegee 'trɛ 'ɛ ta, 'bhɛ 'bhɛ gbɛyiɛ 'lawɛnle laflɛ' ma.

6 'Bhɛ blaɛn 'kee- bhaa wli 'kunle 'ke -ya pe dɔɔ: -Waanbhaa' 'la 'yoo- 'e 'yrɛ ma -zɔn 'pegee yikpɛnsee ta, 'bhi -le laflɛ' 'pegee pɛ mu 'la 'kpɛn -a -yi 'mu □kla. 'Bhi -le 'trɛ 'pegee 'bhɛ ta pɛ mu 'ɛ 'kpɛn □kla. 'Bhɛɛ- 'bhi -le wɛyi- 'pegee -a ba pɛ mu 'ɛ 'kpɛn □kla. 'Mi 'pegee 'an -Waanbhaa' 'ɛ ta 'mi pe dɔɔ: «'Waati 'ɛ □bhwa, 'bhɛɛ- gbɛtadɔle laa -o -a -yi -li.

7 'Duŋ-, 'ke -mlɛkɛ' 'srwapɛ- mi 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ a pɛ -klɛlon' 'ɛ □pian 'waati 'la ba, -Waanbhaa' nu -yaa' gaanyiza 'ɛ 'lɛsɔɛ. 'Bhɛ gaanyiza 'ɛ 'bhɛ -le -e -za 'la □kpaa -a -lɛla' janwo mu 'la 'mu -o -yaa'

yewone mu 'le 'mu 'lii 'bhɛɛ- 'le.»

⁸ 'Bhɛɛ- 'η -weli' 'la □maa 'ke 'bhɛ da lafle' ma, 'bhɛ pe 'η ni 'ezin- dɔɔ: «'Sɛwɛ kpone- 'la 'liiploole -o -mlɛkɛ' 'la dulale -o wɛyi- 'pegee 'trɛ 'ɛ ta -a 'kɔɔ, ge 'bhɛ 'kun -a 'kɔɔ.»

⁹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'η gele- 'yee- -mlɛkɛ' 'ɛ ba -yrɛ ta, 'bhɛɛ- 'an □pia -a ni dɔɔ -e 'sɛwɛ kpone- 'ɛ 'kpa 'η 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- -e pe 'η ni dɔɔ: «-A 'si 'bhɛɛ- 'ya miin. -A yiɛn nu dɔle 'e 'kpee, 'duŋ- -e nu -nrɛlɛ' 'e 'lii 'bhii- -zɔ 'yrɔn 'nragbɛya gbɛɛn-.»

¹⁰ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'η 'yee- 'sɛwɛ kpone- 'ɛ 'sile -mlɛkɛ' 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'an 'miinle. -E -yaa nra 'η 'lii 'bhii- -zɔ 'yrɔn gbɛɛn-; 'duŋ- 'an 'miinle-, 'ke -a yiɛn dɔle- 'η 'kpee.

¹¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke -wa pele- 'η ni dɔɔ: «'Bhi -le nu -Waanbhaa' -lɛla' janwolɛ 'si -bebe mu ni, 'bhɛ 'pegee 'klɛɛn -bebe mu -yi mu ni, 'bhɛɛ- wli -bebe a mɛɛ mu ni, 'bhɛ 'pegee -bhleŋgbɛ -bebe mu ni.»

11

-Waanbhaa' 'srɛya- klɛ mi plɛ

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke -o togo do 'kpale 'η 'kɔɔ; 'bhɛ 'yaa- 'bhii- 'beni do gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -o pe 'η ni dɔɔ: «'E 'wlɛn-, 'bhɛɛ- ge -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ 'pegee *'srakagoyrɛ 'ɛ dan. Mɛɛ 'la zan mu -Waanbhaa' gba a nɔɔ- 'mu nɔɔ 'ezin-.

² 'Duŋ- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ -gben 'yi 'pɛɛliiyɛ 'ɛ, 'bhɛ 'to ye, 'yaa 'bhɛ danlɛ. -Amasɔyi -o 'bhɛ □naa Zuufu kle mu 'ɛ 'mu -la ni. -O nu -Waanbhaa' a -wa 'ɛ 'siɛlɛ- mlɛ mia plɛ bhɛ plɛ -la (42).

³ 'Ŋ nu a klɛɛ 'bhɛɛ- 'ŋ 'srɛ plɛ 'ɛ -woo 'ŋ 'lɛlajanwo mɛɛ mu ni -yrekpaa' 'waa do 'ke -yrekpaa' -kɛmɛ plɛ 'ke -yrekpaa' mia yaga -la (1.260). 'Bhɛɛ- -o nu dunɛ- kpɛ mu 'klalɛ- -o ta 'bhii- bheela mɛɛ mu gbɛɛn-»

⁴ -Waanbhaa' 'srɛ plɛ 'ɛ 'wole- 'ke olivi diinj plɛ 'pegee -fitran plɛ 'la dulale -o 'trɛ Zan -Waanbhaa' -lɛɛ 'mu 'le.

⁵ 'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi' 'bhii- 'bhɛ -za 'yɔɔ- klɛ -o ni, 'tɛ 'pwe -o -lii, 'bhɛɛ- 'bhɛ -o -sɔɔnnii' mu 'ɛ kpacie. 'Ke mɛɛ 'la zan -o -za 'yɔɔ- klɛyɛ -glin 'zi -o ni, 'bhɛ zan nu galɛ 'bhɛɛ- gagbɛya 'ɛ 'yi.

⁶ 'Bhɛ 'sɛŋ -o ni 'ke -o laflɛ' 'liitan-, 'kooko- la laa ban 'trɛ ta 'waati 'la -o nu -Waanbhaa' -lɛlajanwole mɛɛ mu ni 'bhɛ ba. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'sɛŋ -o ni 'ezin- 'ke -o -yi mabɔɔ 'ke yiɛn 'le. 'Bhɛɛ- 'waati oo 'waati 'la 'ke -za 'yɔɔ- -gloɔn 'la klɛle -swa -o ni bhaapɛŋ mu ni, -o bhɛɛ- klɛ.

⁷ 'Ke -o -yaan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wolele 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- srɔpɛ 'la da -gluu 'trole- -gbɛnɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛ nu gwledanɛ -o ba. 'Bhɛ 'sɛŋ nu wole 'ke -o -le, 'bhɛɛ- 'bhɛ -o dɛ.

⁸ -O gbaa mu 'ɛ 'kpaale- nu bolɛ -zabla' -kpan 'ɛ ta -wa -gbɛnɛ 'ɛ 'kpee, -o Mɛɛzan -gbaanna -yriɣbɛɛle 'ɛ ta yrɛ 'la ɲɔɔ bhe. -O sɔ 'yee- -wa 'ɛ 'kpale Sodomu -wa 'ɛ ma 'bhɛ 'pegee Ezipu 'klɛɛn 'ɛ ma -Waanbhaa' a pɛ zi 'ɛ zi, 'woo- mɛɛ mu 'ɛ kleza -yɔɔ' mu 'ɛ ma.

⁹ 'Drunyan ta 'klɛɛn 'yi mu oo, -a nɔɔ- -gbaa mu oo, -a -yi wli mu oo, 'bhɛɛ- -a nɔɔ- 'si mu 'ɛ 'kpɛn. -O 'kpɛn nu -o gbaa mu 'ɛ -glinɛ' -yrekpaa' yaga 'pegee -a 'traa ɲla; 'bhɛɛ- waa nu dɔle -a -la 'ke -woo bin.

10 'Trɛ ta bhaapɛɲ mu 'ɛ zrukpaale nu klɛɛ 'woo- mɛɛ plɛ 'ɛ gaza 'yi. -O zrukpaagbɛya -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ, -o nu 'eke- glaan mu 'kpale- pɛ mu ba. -Amasɔyi 'woo- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi plɛ 'la bhe -o 'trɛbhɔ -bebe -kpaa 'trɛ ta mu ta.

11 'Dun- 'bhɛ -yrekpaa' yaga 'pegee -a 'traa 'ɛ 'kanle- blaana, nii- do -daa -Waanbhaa' ba, 'bhɛ ɲwɛlaa -o -yi, 'bhɛɛ- 'ke -o bole -yre ma -si 'srɔɔwo gbɛ drɛɛwole 'ezin-. 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke -woo -wlɛnɛ' -o gaan ta. -Ayile, 'ke -gbɛlaan -gbɛnɛ do 'klale mɛɛ 'la zan mu 'kpɛn -o ɲya 'mu 'yi.

12 'Bhɛ ɲɔɔ bhe, 'ke -o -weli' -glɔɔ do male- 'ke 'bhɛ da laanima, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'pele 'woo- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi plɛ 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'san, 'bhɛɛ- -ka nu -gɛ!» -Woo -wlɛnna, 'bhɛɛ- -o -ja laflɛ' 'yi la -gblo do 'yi, -o -sɔɔnnii' mu 'ɛ 'yre ma.

13 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke 'trɛ bɛɛnle- 'egbɛnɛɛ; 'bhɛɛ- 'ke -wa -gbɛnɛ 'ɛ gbɛ vu mi 'ɛ 'klaale. 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke mɛɛ 'waa 'srwapɛ- (7.000) gale- 'yee- 'trɛ bɛɛnle 'ɛ 'yi. Mɛɛ -vin mu 'la ɲbwa, -di ɲkaan 'mu 'yi, 'bhɛɛ- 'mu laanima -Waanbhaa' 'ɛ 'tɔbhwa-.

14 -Klɔɔɔ plɛ mi 'ɛ 'bhɛ ɲyaan; 'dun- -a -vinbwa sa 'bhɛɛ- -a yaga mi 'ɛ 'bhɛ bhɔ 'saanibhe.

7. -Mɛkɛ' 'srwapɛ- mi 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ a pɛ -klɛɔɲ' 'ɛ ɲpian

15 'Bhɛ blaana, 'ke -mɛkɛ' 'srwapɛ- mi 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ a -klɛɔɲ' 'ɛ 'pɛnɛ. 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke -weli' -glɔɔ mu dale- laflɛ' 'yi 'ke -wa pɛ dɔɔ:

«Mɛɛzan -Waanbhaa' 'pegee -e mɛɛ 'la zan mak- wan-, *Krisi 'ɛ, -waa pɛ -le 'ke 'drunyan ta -bhɛɲgbɛya 'ɛ 'le.

-E nu yaale 'drunyan 'ε ta 'bhii- -bhleṅgbe -zon
'pegee yikpensee ta!»

16 'Gwlaan- gbalaan mia do bhe yizie (24) 'la
'yaale- -yaa -waa' -bhleṅgbe 'yaakpe- mu 'ε ta
-Waanbhāa' -le ma, 'mu -balaa' 'mu 'kpɔ ta
'trɛ ma, 'ke -woo ṅgblo kulale; 'bhεε- 'ke -o
-Waanbhāa' gbale-.

17 'Ke -wa pe dɔɔ:

«Mεεzan -Waanbhāa', 'Senkpenzan, 'bhi 'la 'bhi
-o 'e 'yre ma -zon, 'bhe 'pegee 'e 'yaa- 'e 'yre
ma 'elwale gban -sɔ.

'Woo 'e 'pubɔ- 'yaa- -glɔɔya' -gbɛnɛ 'ε ma, 'bhe
'pegee 'yaa- -bhleṅgbeya 'ε -zayi'.

18 'Trɛ ta 'si mu 'ε -woo zrupliila, 'duŋ- 'bhi a pe
yran yi 'ε □bhwa.

Gbaa mu 'kitikan yi 'ε □bhwa. 'Yaa- yewonɛ mu
'la 'ke -woo 'e 'lɛla- -janwo' mu 'le, 'bhεε-
'yaa- mεε 'wen mu 'ε, 'bhe 'pegee mεε 'la
zan mu gbalaan 'e 'lε;

'ke -o -kla mεε gbalaan mu 'le oo, 'ke -o -kla -nɛ
'fiɛtrɔnnɛ mu 'le oo, -o 'kpɛn klɛza mu 'ε
ma -sra 'na yi 'ε □bhwa.

Mεε 'la zan mu 'trɛ ta mu 'ε siɛ, 'bhe zan mu 'siɛ
yi 'ε □bhwa 'ezin-.»

19 -Waanbhāa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'la 'bhe -o lafle'
'yi -o 'bhe 'liigwa-. 'Bhεε- -Waanbhāa' 'pegee
bhaaplɛŋ mu plɛŋ- -bhoolaya dɔ 'kesu 'ε 'ŋ 'bhe
□ya -Waanbhāa' gbayrɛ 'wen 'ε □nɔɔ. 'Bhe klɛle
'tɛ, 'ke la 'e 'yrɛbɔle, 'bhe 'pegee -weli' mu -yaa
ye, 'bhεε- -gblan' mu 'pɛɛla-; 'trɛ -bɛɛnna, 'bhe
'pegee -goobhe' la 'tɛn gblo -gbɛnɛ do -baan.

-YRE ZI YELE 'SRWAPLE-

12

1. Le do 'pegee mƐ gblɔ -gbɛnɛ 'ɛ ma -jan

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'kpeɛɛni maza -gbɛnɛ do 'pwele -a -yi laanima lafle' 'yi: le do -le -yaa 'kele-. -Yretɛbhɛ 'klale- -yaa -a ta 'bhii- -o dunɛ- do kla mɛɛ ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, laanima mƐ 'kpaale- -yaa -a gaan mu 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- mƐklɛnnɛ vu ta plɛ le -yaa -a ɲgblo ma -bhɛngbe ɲgblo ma 'faa 'ɛ 'le.

² -A kpele -le -yaa. 'Bhɛɛ- -a -bla zenlawoa -a ta, 'bhɛ -yɛn 'ɛ 'lagbɛya -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ -a -lii, -e -yaa -gbekan' zii'.

³ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'kpeɛɛni maza 'bhɛɛke do 'pwele 'a -yi lafle' 'yi 'ezin-: mƐ gblɔ -gbɛnɛ do -le -yaa 'bhɛ 'le, 'bhɛ 'yaa- 'etɛnle 'bhii- 'tɛ gbɛɛn-. 'Bhɛ ɲgblo -yaa 'srwaplɛ-, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ 'mƐ -yaa vu; 'bhɛɛ- -bhɛngbe ɲgblo ma 'faa 'srwaplɛ- -yaa 'bhɛ ɲgblo 'srwaplɛ- 'ɛ ma.

⁴ -E mƐklɛnnɛ mu 'ɛ 'lɛdulayɛ yaga mi 'ɛ -glaanna 'ke -a wee 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'kee- 'mu blinle- 'trɛ ma. 'Bhɛɛ- -e -ja dulalɛ le 'la 'bhɛ 'yaa- 'bhɛ 'ya zii' 'bhɛ 'lɛɛ, 'kooko- 'ke 'bhɛ 'bhɛ 'nɛ 'ɛ ɲyaa 'te, -e 'bhɛ 'nɛ 'ɛ 'peede- 'eke- ma 'pilipili.

⁵ 'Bhɛɛ- le 'ɛ -ya -yaa 'ke 'gwlaan- -nɛ do 'le. 'Bhɛ -nɛ 'ɛ 'bhɛ -le nu 'si mu 'ɛ 'kpɛn -lɛɔɔle 'ke piibhɛ 'beni do 'le 'bhɛ 'kɔɔ. 'Dun- -o -ja 'yee- -nɛ 'ɛ 'le laanima -Waanbhaa' a -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ -din.

⁶ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke le 'ɛ blasanle, 'bhɛɛ- 'kee- gele- -kpe 'ɛ ta. -Waanbhaa' yɛ do 'la 'lɛmagaanna -a ni, -e -ja bolɛ 'bhɛɛ- yɛ 'ɛ ɲnɔɔ ye, 'kooko- -wa -lɛɔɔ' 'bhɛ ɲnɔɔ ye -yɛkpaɛ' 'waa

do 'ke -yrekpaa' -keme ple 'ke -yrekpaa' mia yaga ta (1.260).

⁷ Gwle -wlenna 'te lafle' 'yi. -Mleke' mu -kunlii Miseli 'pegee -yaa' -mleke' mu 'e gwledaan- mle gblo -gbene 'e ba. 'Yee- mle gblo -gbene 'e 'pegee -yaa' -mleke' mu 'e gwledaan- -mleke' Miseli 'pegee 'bhe a -mleke' mu 'e ba.

⁸ 'Dun- -waa 'senjole 'ke -mleke' Miseli 'e 'le, 'bhe- waa 'sole- bole- lafle' 'yi 'ezin- li.

⁹ 'Bhe- -o 'yee- mle gblo -gbene 'e -blinna 'paelii-. 'Yele- 'ke mle gwe 'e 'le. -Wa sii 'Zina 'pegee -Setran'. 'Yele- 'drunyan ta mu 'e 'kpen 'yini-. -Wa -blinna 'tre ta, -o 'yee- 'pegee -yaa' -mleke' mu 'e -blinna 'tre ta. *

¹⁰ 'Bhe gole -a -yi, 'ke 'η -weli' -gloo do male- 'ke 'bhe da lafle' 'yi, 'bhe- 'ke 'bhe 'a pe dɔɔ:

«-Waanbhaa' a mɛɛ -bhee bhla 'e □bhwa -zɔn! -Kɔɔa' -Waanbhaa' 'e -yaa' -glooya' 'pegee -yaa' -bhlengebeya yi 'e □bhwa -zɔn; 'bhe 'pegee -e Kisi 'la makwan-, 'bhe- 'kee- 'bhe □kla Mɛɛ -Bhee Mi 'le bhe, 'bhe a pe 'sen kle bhla 'e □bhwa 'ezin-.

-Amasroyi mɛɛ 'la zan -yaa la 'o nɛɛɛ- mu 'e ta, -yrekpaa' 'pegee -bi zi -Waanbhaa' -le ma, -o 'bhe zan 'e -gbian lafle' 'yi.

¹¹ 'O nɛɛɛ- mu 'e 'senywa- 'kele-, *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'e 'yien- 'e -glooya' 'e 'sroyi, 'bhe 'pegee -o -Waanbhaa' a -jan 'e 'sreya- 'la □kla mɛɛ mu ni 'bhe -zayi'.

'Bhe- -o -dwa -a -la 'ke -woo 'gbu na Zesu ni, 'ali- 'ke 'bhe ge 'tenle- -o gale ma.

* **12:9 12.9** -Woo -we 'zi 'ke Adamu 'pegee Ẽvu 'yiniza 'e 'bhe' 'le mle 'e 'kɔɔ.

12 'Bhela- -zayile, lafle' 'pegee -a -yi mu 'ε, 'ka zrukpaale kle!

'Dun- 'ka mu 'tre 'pegee weyi-, -yren -o 'ka ta!
-Amasroyi 'Zina -zinaa' 'ka ba -yre ta, 'bheε- yran
'te -la wlale -o -a -yi, -amasroyi -a 'gbu 'a
'yaango 'bhii- -yaa' pe 'waati 'ε -vin 'laa
bole 'ebebele 'ezin- -li.»

13 'Bhe klele 'te, 'yee- mε gblo -gbenε 'ε -ya
'yelawoa 'bhii- -wa -blinna 'tre ta, 'kee- 'kpale-
'sanle le 'la 'bhe -nε 'gwlaan- 'ε □yaa 'bhe zi.

14 'Bhe klele 'te 'ezin-, 'ke -o 'bibii -gbenε do
gbenron- ple 'ε 'nale- le 'ε ni, 'kooko- 'bhe 'si,
'bheε- 'bhe ge -kpe 'ε ta 'bhe yaayre 'la -o 'bhe
'lemagaanna gban 'bhe ni 'bhe □nɔɔ mε gblo
-gbenε 'ε ma 'egboonle. -O nu a -lebole 'bheε-
□nɔɔ ye 'lεε yaga 'ke -a 'traa □la.

15 'Bhe 'yi 'te bhe, 'ke mε gblo -gbenε 'ε -yi
'pwele -a -lii 'bhii- yue do gbεen- 'ke 'bhe ge le
'ε zi, 'kooko- 'bhe -yi 'ε 'pɔɔ 'ε sɔ le 'ε -glaanle'.

16 'Dun- 'bhe klele 'te, 'ke 'tre 'nule bhɔle 'yee- le
'ε ba: 'tre 'bhe 'lii 'ε 'ploola-, 'bheε- -yi 'la 'pwela-
mε gblo -gbenε 'ε 'lii, -e 'bhe 'kpen □mia 'fenfen.

17 'Bhe klele 'bhe gbεen- bhe 'ezin-, 'ke mε gblo
-gbenε 'ε -ya zrupliile' le 'ε ma, 'bheε- 'kee- gele-
gwledanle 'yee- le 'ε 'kpee yi -vin mu 'ε ba. 'Bhe
le 'ε 'kpee yi -vin mu 'ε 'mu -le mεε 'la zan mu
'kpen -Waanbhaa' a 'ton mu 'ε 'klosikun, 'bheε-
'ke -o bloole -o Zesu a wlan 'ε ma 'mu 'le.

18 'Bhe 'yi, 'ke 'yee- mε gblo -gbenε 'ε gele-
dulale weyi- 'ε bhonla -yrentre' 'ε ta.

13

2. *Sɔpe 'la 'pwela- weyi- 'ε ba*

¹ 'Bhẹ gole -a -yi, 'ke 'η srɔpɛ do 'pwɛle- yeleyi- 'ε ba. -A -mlɛ -yaa vu, 'bhɛɛ- -a ηgblo -yaa 'srwaplɛ-. -Bhlɛngbe ηgblo ma 'faa 'yaa- -a -mlɛ mu 'ε 'kpɛn do do ma. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'tɔ 'siɛ ma 'tɔ mu yɔɔndɛle -yaa -a ηgblo mu 'ε 'kpɛn do do ma.

² 'N srɔpɛ 'la □ya, 'bhɛ 'pwɛle- -yaa 'ke 'trwanɛ do 'le. 'Bhɛ gaan mu 'ε 'yaa- 'bhii- -kwe' gaan mu gbɛɛn-; 'bhɛɛ- 'bhɛ 'lii 'ε 'yaa- 'bhii- -jara do -lii. Mlɛ gblo -gbɛnɛ 'ε 'bhɛ 'bhɛ a -glɔɔya' 'pegee 'bhɛ 'yaakpe- 'ε, 'bhɛɛ- 'bhɛ a gblaanya 'ε 'kpɛn □naa -a ni.

³ 'Bhɛɛ- 'η 'yee- srɔpɛ 'ε ηgblo 'ε do □ya, -e -kla 'bhii- 'bhɛ madɪŋwɔle -yaa, 'bhɛɛ- -e -yaa 'bhii- 'bhɛ 'yaa- zan galɛ 'bhɛ bhɛ 'ε 'kɔɔ. 'Duŋ- 'bhɛ bhɛ -yɔɔ' 'ε □yaan. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'drunyan ta mu 'ε 'kpɛn 'yɛbɪhɔgbɛ -yɔɔ' 'kɔɔ 'yee- srɔpɛ 'ε zi, 'ke -o 'kpɛn dɔle- -a zi.

⁴ -Woo 'kpɔ □zian mlɛ gblo -gbɛnɛ 'ε 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -o 'bhɛ □gbaa, -amasɔyi 'bhɛ -le fanɣan- -naa srɔpɛ 'ε ni. -Woo 'kpɔ -zian 'yee- srɔpɛ 'ε 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -o 'bhɛ -gbaa, 'ke -wa pe dɔɔ: «Srɔpɛ 'ε 'kpa ma mɛɛ 'laa -o! -De 'gbu -le sɔ gwledanle -a ba ɛɛ?»

⁵ -O 'senj □naa srɔpɛ 'ε ni, 'kooko- -e sɔ -a 'gbu magbaandɛ ma jan mu, 'bhɛ 'pegee -Waanbhaa' 'tɔsiɛ ma jan mu wɔle-. -O 'bhɛ 'senj 'ε □naa -a ni 'kee- bo 'bhɛ klɛle ma mlɛ mia plɛ bhɛ plɛ □la (42).

⁶ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- srɔpɛ 'ε -jan 'yɔɔ- wɔle 'sanle -Waanbhaa' ma, 'kee- 'bhɛ 'tɔ 'ε 'siɛ-, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ gbayɛ 'wenj 'ε -zwanwo', 'bhɛ 'pegee 'kee- laflɛ' 'yi mu 'ε -zwanwo'.

⁷ -O 'senj □naa -a ni dɔɔ -e gwledan -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ɛ ba, 'ke -a 'senjo- 'mu 'le. -O 'senj □naa -a ni -gbaa mu 'ɛ 'kpen oo, 'si mu 'ɛ 'kpen oo, wli mu 'kpen oo, 'bhɛɛ- 'klɛɛn mu 'ɛ 'kpen 'yi mu ta.

⁸ 'Trɛ ta mu 'la 'kpen 'tɔ 'laa -o *-Bhlɛa Gwlen Bhlɛnɛ- 'la -gaa 'ke 'sraka 'le 'drunyan zibɔ bhlɛ 'ɛ zi 'bhɛ a bole -yre ma -si 'sɛwɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛ zan mu -le nu 'e 'kpɔ zɛnɛ 'yee- srɔpɛ 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -wa gba.

⁹ «'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o -a ɲgblo ma, 'bhɛ zan 'e 'trɔnbado -jan 'lɛɛ- ni.

¹⁰ 'Ke -a -lɛdulale -o dɔɔ mɛɛ 'la zan -o bɔpɛ 'le -kaso 'yi, -o nu 'bhɛ zan 'ɛ bɔlɛ -kaso 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke -a -lɛdulale -o dɔɔ -o mɛɛ 'la zan dɛ 'ke -gɔkɔŋ' 'le, -o nu 'bhɛɛ- zan dɛɛ 'ke -gɔkɔŋ' 'le. 'Bhɛla- -zayile, -yoo 'ke -za 'le 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ɛ -o -za 'yikun-, 'bhɛɛ- -woo kpa Zesu 'yi.»

3. *Srɔpɛ 'la 'pwɛla- 'trɛ □la*

¹¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ɲ srɔpɛ -bhɛɛke' do yele- 'ezin- 'ke 'bhɛ -o 'pwɛ zii' 'trɛ □la. -A -mlɛ -yaa plɛ 'bhii- -bhlɛa gwlen bhlɛnɛ- do -mlɛ mu gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -e -yaa -janwo' zii' 'bhii- mlɛ gblo -gbɛnɛ do gbɛɛn-.

¹² -E -yaa -za 'kpen klɛ 'zi srɔpɛ -lwa mi 'ɛ 'bhɛ a fanɲan- 'ɛ 'le 'bhɛ 'gbu 'yre ma. -E -yaa a wla 'zi 'drunyan ta mu 'ɛ 'kpen zi dɔɔ 'mu 'mu 'kpɔ zɛn 'yee- Srɔpɛ □lwa 'ɛ 'lɛɛ 'bhɛɛ- -o 'bhɛ gba. 'Bhɛ ma 'da 'la 'yaa- zan 'bhɛ dɛɛ 'bhɛ □yaan.

¹³ 'Yee- Srɔpɛ plɛ mi 'ɛ 'yaa- 'sole- maza -gbɛnɛ mu klɛ 'zi mɛɛ mu 'ɛ 'yre ma, 'ali- 'ke 'bhɛ ge 'tɛnɛ- 'tɛ zinale ma -a 'kɔɔ 'trɛ ta 'ke 'bhɛ da laflɛ' 'yi.

¹⁴ 'Bhẹ klẹgbeya 'ε 'yi, -o fangan- yẹkε- 'la ɲnaa -a ni, -e -yaa 'sole- maza mu 'la klẹ 'zi srọpε ɲlwa 'ε 'yrε ma, -e 'drunyan ta mu 'ε 'yinia- 'mu 'le, 'ke -ya pε 'mu ni dɔɔ -o srọpε ɲlwa 'la madingwa 'ke -gɔkunj' 'le, 'bhẹε- 'ke 'bhẹ ɲbwa 'bhẹ -yrε ma bhe, 'kaa -o 'bhẹ bhɔɔma -yrine' ɲyaan.

¹⁵ 'Bhẹ blaana, -o 'sen ɲnaa srọpε 'ε ni, 'bhẹε- -e nii- -wlaa -a bhɔɔma -yrine' 'ε 'yi, 'kooko- 'bhẹ sɔ -janwole 'ke 'bhẹ 'a pε mεε mu ni dɔɔ 'ke mεε 'la zan mu 'kpɛn 'laa -o 'kpɔ zenlε srọpε 'ε bhɔɔma -yrine' 'ε 'lεε 'bhẹε- -wa gba, -o 'bhẹ zan mu 'ε dε.

¹⁶ -Ya ɲkla 'bhẹε- -o pε yɔɔn do kpala' kpanma mεε mu 'ε 'kpɛn gbε -yiε' -lii, 'bhẹ 'pegee -o -mlɛlii': mεε 'fientɔnnε mu oo, mεε gbalaan mu oo, pεzan mu oo, 'kɔɔflenzan mu oo, lu mu oo, 'bhẹε- ɲklo mu 'kpɛn.

¹⁷ Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa sɔ pε -lɔle', 'bhẹ 'pegee pε gɔnlε-, 'ke 'yee- pε yɔɔn 'ε yaa -o 'bhẹ zan ma: 'yee- pε yɔɔn 'ε 'ke yaa klɛlε srọpε ɲlwa 'ε 'tɔ 'ε 'le, -e klε -a 'tɔ 'ε 'lii 'ε 'bhẹε- 'le.

¹⁸ -Zadɔleya maza -le -gε. 'Ke mεε 'la zan yikanle -o, 'bhẹ zan sɔ srọpε 'ε 'tɔ 'ε 'lii 'ε 'yi -o 'kɛla 'le 'bhẹ dɔle. -Amasɔyi, bhaaplenj do 'tɔ 'lii -le. -A -lii -o -kεmε 'srwado- 'ke mia yaga bhẹ 'srwado- (666). *

14

4. -Yrε zi yele yizie mi

* **13:18 13.18** 'Sewebhẹ 'kpɛn do do wlata pε -lii -yaa Zuufu mu 'ε ba. 'Bhẹ 'sewebhẹ mu 'ε 'kpɛn 'klale- ke ba 'mu 'yaa- -kεmε 'srwado- 'ke mia yaga bhẹ 'srwado-. Mεε 'ke mu pε dɔɔ Rome mu 'ε -waa' -bhlenjbe do 'tɔ -le -yaa 'kɛle-.

¹ 'BhƐ blaƚn, 'ƚ 'yaa- 'ƚ 'yrekpa zii' bhla 'la ba, 'ke 'ƚ -Bhlaa Gwlen BhlonƐ- 'Ɛ dulale yele- Sion vle goon 'Ɛ 'wiin-. MƐƐ 'waa -keme do 'ke mƐƐ 'waa mia ple 'bhƐ yizie -yaa -a zi (144.000). -A 'gbu 'to 'Ɛ 'pegee -a DƐ 'to 'Ɛ yoondele -yaa 'bhƐ mƐƐ mu 'Ɛ 'mlɛlii.

² 'BhƐ klɛle 'tɛ, 'ke 'ƚ pɛ -weli' do male- 'ke 'bhƐ da laanima lafle' 'yi: 'BhƐ -weli' 'Ɛ -gblo -yaa 'bhii- -yi 'poo wli mu 'pegee -gblan' 'pɛƐ wli gbɛɛn-. 'Yee- -weli' 'Ɛ 'yaa- 'ezin- 'bhii- 'srokpa -gitari -gloon gwe mu 'wegbɛya gbɛɛn-.

³ 'Woo- mƐƐ 'saa mu 'Ɛ dulale -yaa -bhlengbe 'Ɛ 'yaakpe- 'Ɛ 'pegee pɛ -yre male yizie, 'bhɛɛ- 'gwlaan- gbalaan mu 'Ɛ 'lɛ ma. -O -yaa 'sro drɛɛ do 'kpa zii'. MƐƐ 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa so 'bhƐ 'sro 'Ɛ daanle- 'ke yaa 'e go mƐƐ 'waa -keme do 'ke mƐƐ 'waa mia ple bhƐ yizie (144.000) 'la 'ke -Waanbhaa' 'mu tagbawoa 'drunyan ta mƐƐ mu 'Ɛ ba 'mu do -kplɛn ba.

⁴ 'BhƐ mƐƐ mu 'la bhɛ, -woo 'gbu 'flɛ 'Ɛ □twa 'wɛŋ 'ke waa 'gwlaan 'pegee le -za 'kedo- 'kpɔ do. -O 'kpɛn gbaanle -yaa -Bhlaa Gwlen BhlonƐ- 'Ɛ zi 'ke 'bhƐ 'yaa- gele- yre 'oo yre 'la □nɔɔ. -Waanbhaa' -o tagbawoa bhaaplen mu 'Ɛ ba, 'kooko- -o klɛ -Waanbhaa' 'pegee 'yee- -Bhlaa Gwlen BhlonƐ- -waa' pɛ mƐƐ -lwa mu 'le.

⁵ Bhla do 'kpɔ 'laa dale -lido' -o -lii, 'bhɛɛ- waa -za 'yoo do 'kpɔ 'yele- -lido' -o zi.

5. -Yre zi yele 'soo mi

⁶ 'BhƐ blaƚn, 'ke 'ƚ -mlɛkɛ' -bhɛɛke' do 'yele- 'ke 'bhƐ 'si zii' 'egboonle laanima lafle' 'yi; -Jan 'Nrɛle- do 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhƐ ma -e -yaa zan

'bhe 'wole- 'drunyan ta mu 'e ni dɔɔ: 'Kleen mu 'e 'kpen 'yi mu oo, 'bhe- -gbaa mu 'e 'kpen oo, 'bhe 'pegee wli mu 'e 'kpen 'pe mu 'kpen.

⁷ -E -yaa pe 'zi 'egloole dɔɔ: «-Ka -gblaan' -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhe- -ka 'tɔbhɔleya na -a ni! -Amasroyi -yaa 'kitikan yi 'e ɔbhwa. -Ka 'ka 'kpɔ zen -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhe- -kaa gba, 'yele- lafle' 'pegee 'trɛ, 'bhe- wɛyi- 'pegee tɔ ŋgblo mu 'e 'kpen ɔkla.»

⁸ 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' plɛ mi do dɔle- -a -lwa mi 'e zi, 'bhe- 'bhe 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «-E -balaa', -e -balaa! Babiloni -wa -gbɛɛ 'e -balaa! 'Yele- yaa' 'gwlen -glinza' 'flen 'e dɔ 'kleen 'kpen 'yi mu 'e ma. 'Bhe 'gwlen -glinza' 'flen 'e 'yaa- 'bhii- -e -wɛɛn -gloɔ ɔnaa -o 'kpen ni, 'bhe- 'bhe -o ɔdia.»

⁹ 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' yaga mi 'e dɔle- -a -lwa plɛ 'e zi; 'bhe -yaa pe 'zi 'egloole dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e kpɔ ɔzian sɔpɛ 'pegee -a bhɔɔma -yrine' 'e 'lɛɛ, 'bhe- 'ke -yoo -gbaa, 'bhe 'pegee 'ke -ya -tɔɔmasie ɔkpaa -a -mlɛlii' 'pegee -a 'kɔɔlaalii,

¹⁰ 'Bhe zan nu -Waanbhaa' a yran peyan- do 'e 'mile- 'bhii- -wɛɛn -gloɔ 'la waa 'yizaale 'bhe gbɛɛn-. 'Bhe zan nu -yrenbhlele 'eyɔɔle 'tɛ 'pegee 'sɛke 'tɛ 'e 'yi, -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' 'wen mu 'e 'pegee *-Bhlaane' Gwlen Bhlonɛ- 'yre ɔla.

¹¹ 'Tɛ 'la 'bhe -yrenkpa' -o ta, 'bhe -gblen 'e wlen 'waati 'e 'kpen ba 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma. Mɛɛ 'la zan mu 'kpen sɔpɛ 'e 'pegee -a bhɔɔma -yrine' 'e ɔgbaa, 'bhe 'pegee -wa -tɔɔmasie 'e ɔkpaa mɛɛ 'la zan mu 'kpen ma, 'mu 'laa nu 'solɛ- 'mu 'yitrele -yrenkpaa' 'pegee -bi zi.»

¹² 'Bhela- -zayile, mɛɛ 'la zan mu -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'le bhe, 'ke -o yaa 'tonj mu 'e

'klosikun, 'bhεε- 'ke -o 'kpale- -o Zesu 'yi, -waa' -yren 'yikun bhla 'ε □bhwa.

13 'Bhε blaان, 'ke 'η -weli' do male- 'ke 'bhε da lafle' 'yi, 'bhεε- 'bhε 'yaa- pe dɔɔ: «-A yɔɔnde dɔɔ: <'Ke mεε 'la zan mu -gaa 'ke -o bole -o Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'kee- san -zɔn ma, -waa pε -yinra'!>» Lii 'Wen 'ε pe dɔɔ: «'Bhε -o 'ke wlan 'le. -Woo -yitrε' -waa' ye -glɔɔ mu 'ε 'wole-blaان, 'bhεε- -o kleza -lrele' mu 'ε -za 'laa nu gole -Waanbhaa' 'kpεe.»

6. -Yre zi yele 'srwado- mi

14 'Bhε blaان, 'mi 'η 'yrεkpale 'ezin-, 'ke 'η la -gblo 'pu do yele-, 'bhεε- mεε do yaale -yaa 'bhε ta 'bhii- bhaaplεη gbe do gbεεn-. -Bhlengbe ηgblo ma -can 'faa do -yaa -a ηgblo ma, 'bhεε- -gɔηlɔ -lele' do -yaa -a 'kɔɔ.

15 'Bhεε- 'ke -mlεkε' 'bhεεke do 'pwεle -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la 'ke -ya pe mεε 'la zan yaale -yaa la -gblo 'ε ta 'bhε ni 'egloole dɔɔ: «'Yaa- -gɔηlɔ 'ε 'si, pεbhaa 'ε 'kanle san, -amasrɔyi pεbhaa 'kan bhla 'ε □bhwa; 'drunyan ta pεbhaa 'ε 'tranna-, 'bhεε- -a 'kan bhla 'ε □bhwa!»

16 'Bhε klele 'tε, mεε 'la zan yaale -yaa la -gblo 'ε ta, 'ke 'bhε -gɔηlɔ 'ε 'sile, 'bhεε- 'kee- yewole 'kele- 'trε 'ε ta 'bhii- -o -mlɔ kan gɔnε- 'la gbεεn-.

17 'Bhεε- 'ezin-, 'ke -mlεkε' 'bhεεke do 'pwεle *-Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'la -yoo lafle' 'yi 'bhε □la; -gɔηlɔ -lele' do -bhεεke' 'yaa- 'bhε 'kɔɔ 'ezin-.

18 'Bhε blaان, 'ke -mlεkε' 'bhεεke do 'pwεle *'srakagoyrε 'ε □nɔɔ, -glɔɔya' 'yaa- 'bhε 'kɔɔ 'tε ta. 'Bhε pe 'kela -gɔηlɔ- 'lele- 'ε 'yaa- 'bhε 'kɔɔ

'bhe ni 'egloole dɔɔ: «'Yaa- -gɔŋlɔ 'ɛ 'si, 'bheɛ-
'tre ta -drɔɔ bhaa -vlo mu 'ɛ 'kan, -amasroyi -o
bhaa mu 'ɛ 'tranna- gban.»

¹⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'bhe -mleke' 'ɛ -gɔŋlɔ 'ɛ 'sile;
'bheɛ- 'ke 'bhe 'tre ta -drɔɔ bhaa mu 'ɛ 'kanle.
'Bheɛ- 'kee- -drɔɔ bhaa mu 'ɛ 'klale -drɔɔ bhaa
-yigo' -gluu 'ɛ 'yi. 'Bhe -le -Waanbhaa' a yran
-gbene 'ɛ 'le.

²⁰ -Drɔɔ bhaa -yigo' -gluu 'ɛ 'yaa- -wa 'ɛ kpe ma.
-O -drɔɔ bhaa mu 'ɛ 'taanna- -o gaan 'le 'bheɛ-
□nɔɔ; mɛɛ yien -yaa 'pwe zii' 'bhe -drɔɔ bhaa
-yigo' -gluu 'ɛ 'yi. 'Bhe mɛɛ yien 'ɛ 'wianna- 'fo
'bhe ge 'tenle- 'kilo -keme yaga ta 'tre ma; 'bheɛ-
-e -yaa so bhole- mɛɛ -blina.

15

7. -Yre zi yele 'srwaple- mi

¹ 'Bhe blaen, 'ke 'ŋ -toomasie do -bheke' 'yele
lafle' 'ɛ 'yi, 'bhe 'yaa- 'egbenele, 'bheɛ- 'bhe 'yaa-
mɛɛ 'kpeeleni ma pe 'le: -klɔlɔɔ' 'srwaple- -yaa
-mleke' 'srwaple- 'kɔɔ. 'Bhe -klɔlɔɔ' mu 'ɛ 'yaa-
'ke -klɔlɔɔ' mu 'ɛ 'leyanpe -la -le. 'Wole- -yaa
-Waanbhaa' a yran 'ɛ -dan' 'le.

² 'Bhe blaen, 'ke 'ŋ yre do yele- 'bhii- weyi- 'la
'yre -o 'bhii- -dwalen' gbene-; 'te 'yizaale -yaa -a
ba. Mɛɛ 'la zan mu 'senywa- 'ke sɔpe 'ɛ 'le, 'bheɛ-
'ke -waa dɔle -a -la 'ke -wa -bhɔɔma -yrine' 'ɛ gba,
'bhe 'pegee 'ke -wa 'to 'sɛwe 'ɛ yɔɔn -lii 'ɛ kpa
-o ma, 'ŋ 'bhe zan mu 'ɛ □ya 'ezin-. 'Mu dulale
-yaa weyi- 'la 'yre ta -o 'bhii- -dwalen' 'bhe ta;
-Waanbhaa' -gitari -gloɔn gwe 'la □naa -o ni, 'mu
-yaa -o 'kɔɔ.

3 -O -yaa -Waanbhaa' a yewone *Moizi a 'sro 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -yaa' 'sro mu 'kpa zii' dɔɔ:

«Mεεzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan, 'e kleza mu 'ε -woo 'egbenele,

'bhe 'pegee -woo 'ke 'kpeeleni maza mu 'le!

'Bhi -le 'ke 'tre ta 'si mu 'ε 'kpen a -bhleŋgbe 'le,

'yaa- zi mu 'ε 'ledɔɔle -o, 'bhe 'pegee -woo wlan ma zi mu 'le!

4 Mεεzan, -dele sɔ a pele- dɔɔ 'bhe 'laa gbalaan 'e 'leε,

'bheε- yaa 'e 'tɔbhɔ- εε?

-Amasroyi, 'bhi -la do -kplen 'kpɔ -o 'wen, 'kleen

'ε 'kpen yi mu nu nule -o 'kpɔ zenle 'e 'leε,

'bheε- -woo 'e gba.

-Amasroyi mɔkpen' 'a ɲya 'bhii- 'yaa- 'ki-tikangbeya mu 'ε 'ledɔɔle -o.»

5 'Bhe blaana, 'mi 'η 'yrekpale, -Waanbhaa' gbayre 'wen 'la -a gbayre sokpaa' 'ε 'yaa- 'bhe ɲla, 'ke 'η 'bhe 'liigole yele- lafle' 'yi.

6 'Bhe klele 'te, 'ke -klɔɔɔ' 'srwaple- 'ε 'yaa- -mleke' 'srwaple- 'la 'kɔɔ, 'mu 'pwεle *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε ɲla; dune- 'pu 'penpen mu -yaa 'mu ta, 'bheε- 'mu 'yaa- bhi 'zi -yayra. -Can 'sentru mu dɔle -yaa -o -bu ta.

7 Pe -yre male yiziε 'ε, -a do -can 'paa 'srwaple- -naa -mleke' 'srwaple- 'ε ni. 'Bhe 'paa mu 'ε 'pale- -yaa 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma -zɔn 'pegee yikpensee ta 'bhe a yran 'ε 'bheε- 'le.

8 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke -Waanbhaa' gbayre 'wen 'ε 'pale 'ke -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'tegbɛn- 'pegee -yaa- -gɔɔya' 'ε 'le. Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa sɔ wlale- -Waanbhaa' gbayre 'wen 'ε ɲla,

'sani- -kloloo' 'srwaple- 'la 'yaa- -mleke' 'srwaple-
'ε 'koo 'mu yan.

-WAANBHAA' A YRAN PEYAN- 'SRWAPLE-

16

1. -Waanbhaa' a yran peyan- □lwa mi

¹ 'Bhe blaana, 'ke 'η -weli' -gloo do male- 'ke 'bhe
da -Waanbhaa' gbayre 'wen 'ε □la; 'bheε- 'bhe
'yaa- pe 'zi -mleke' 'srwaple- 'ε ni dɔɔ: «-Ka ge
-Waanbhaa' a yran peyan- 'srwaple- 'ε 'klaala 'tre
ta!»

² 'Bhe klele 'te, 'ke -mleke' □lwa mi 'ε 'pwele,
'kee gele- -yaa' pe yran peyan- do 'ε 'klaale 'tre
ta. 'Bheε- 'ke -gbloko' 'tonle- 'pwele -yasaa -yasaa
sɔpe 'ε 'toomasie 'ε 'yaa- mee 'la zan mu ma,
'bheε- 'ke -o -yaa -a bhooma -yrine' 'ε gba 'mu
ma.

2. -Waanbhaa' a yran peyan- ple mi

³ 'Bhe blaana, 'ke -mleke' ple mi 'ε 'bhe 'bhe a pe
yran peyan- do 'ε 'klaale weyi- 'ε ba. 'Bhe klele
'te 'ke weyi- 'ε 'kpen klele- 'ke yien 'le, 'bhii- mee
gbaa do yien gbεen-, 'bheε- pe -yre male mu 'la
'yaa- weyi- 'ε ba, 'mu 'kpen -gaa.

3. -Waanbhaa' a yran peyan- yaga mi

⁴ 'Bhe blaana, 'ke -mleke' yaga mi 'ε 'bhe 'bhe
a pe yran peyan- do 'ε 'klaale yue mu 'pegee to
ngblo mu 'ε ba. 'Bheε- 'bhe -yi mu 'ε 'kpen □kla
'ke yien 'le.

⁵ -Glooya' -o -mleke' 'la 'koo -yi ta, 'η 'bhe 'weli-
'ε □maa 'ke 'bhe -a pe 'zi dɔɔ:

«'Bhi 'la -yoo, 'bhɛɛ- 'e 'yaa- 'elwale gban, 'e
 'lɛdɔɔle -o, 'bhɛɛ- 'yoo- 'wenj,
 -amasrɔyi 'e 'kiti 'lɛɛ- ɲkaan 'lɛdɔɔleya ma.

⁶ -Amasrɔyi, -o 'yaa- mɛɛ 'wenj mu 'ɛ 'pegee 'e
 'lɛla- -janwo' mu 'ɛ ɲdia 'ke -woo 'yiɛn 'ɛ
 'klalaa 'trɛ ma.

'Bhɛɛ- 'bhi 'duɲ- mɛɛ yiɛn -naa -o dɛ mu 'ɛ ni -o
 mi yi 'le. 'Bhɛ 'yi, -woo klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ
 'wlata- za -la -srɔɔwoa'!»

⁷ 'Ŋ -weli' do ɲmaa 'ke 'bhɛ da *'srakagoyrɛ 'ɛ
 ɲɔɔ, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- -a pɛ 'zi dɔɔ: «'E! Mɛɛzan
 -Waanbhaa', 'Sɛɲkpenzan, 'yaa- 'kiti mu 'ɛ -woo
 wlan ma, 'bhɛɛ- -o -lɛdɔɔle -o!»

4. -Waanbhaa' a yran pɛyan- yizie mi

⁸ 'Bhɛ blaɛn, 'ke -mlɛkɛ' yizie mi 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ a
 pɛ yran pɛyan- do 'ɛ 'klaale -yretɛbhɛ 'ɛ ta, 'bhɛɛ-
 'ke -o 'sɛɲ 'nale -yretɛbhɛ 'ɛ ni dɔɔ -e bhaaplɛɲ
 mu 'ɛ 'kpacie 'ke -a -yi 'tɛ 'ɛ 'le.

⁹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'tɛfuɛ -gbɛnɛ do bhaaplɛɲ
 mu 'ɛ 'kpaciele, 'bhɛɛ- -o -yaa -Waanbhaa' 'la 'sɛɲ
 -o 'bhɛ 'kɔɔ 'woo- -klɔɔɔ' mu 'ɛ ta 'bhɛ 'tɔsɛ ma
 jan -yɔɔ' mu 'wo 'zi. 'Duɲ- -zadɔwɛɛ 'laa dɔle -o
 ma 'ke -o plɔɔ -za 'yɔɔ- klɛle ma, 'ke -woo zru
 niinaa' -Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- 'ke -o 'bhɛ 'tɔbhɔ-.

5. -Waanbhaa' a yran pɛyan- 'soo mi

¹⁰ -Mlɛkɛ' 'soo mi 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ a pɛ yran pɛyan-
 do 'ɛ 'klalaa srɔpɛ 'ɛ 'yaakpɛ- 'ɛ ta. 'Bhɛ klɛle 'tɛ,
 'ke -gblo 'kpale -yaa' -bhɛɲgbɛ 'klɛɛn 'ɛ 'kpɛn ta.
 'Bhɛɛ- bhaaplɛɲ mu 'ɛ 'yaa- -o gbɛnɛbhɛ mu 'ɛ
 'sɔɲkpa zii' -o ta -yrɛn 'ɛ 'lagbɛya -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ.

¹¹ 'Bhɛla- -yile, -o -yaa laanima -Waanbhaa'
 'tɔ 'siɛ ma jan mu wo 'zi, 'bhɛ -yrɛn 'ɛ 'pegee

'bhe -gbloko' mu 'e 'lagbeya -yoo' 'e 'koo. 'Dun-
-zadowee 'laa dole -o ma 'ke -o ploo -za 'yoo- klele
ma, 'bhe- 'ke -woo zru niinaa' -Waanbhaa' ba.

6. -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwado- mi

¹² -Mleke' 'srwado- mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran
peyan- do 'e 'klalaa yue -gbene 'la -wa sii Efrati
'bhe 'yi 'e ba. 'Bhe klele 'te, 'ke yue 'e 'bheele;
'koko- -bhengbe mu 'la 'yaa- da -yretbhe
'pweye- noo-, 'mu 'kanyre- ye.

¹³ 'Bhe blaen, 'ke 'η lii -yoo' yaga yele-. -A do
-pwela mle gblo -gbene 'e lii 'e 'le, -a -bheke'
do -pwela srpe 'e lii 'e 'le, 'bhe- -a yaga mi 'e
'pwela- bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'e lii
'e 'le. -O -yaa 'bhii- -sran mu gbene-.

¹⁴ 'Wole- 'ke 'zina lii mu 'la 'sole- maza mu kle
'mu 'le. -O ge 'drunyan 'yi -bhengbe mu 'e 'kpen
ba, -o -lekpa' zayi' 'eke- ta gwledanle 'kaama-. -O
nu 'bhe gwle 'e danle 'Senkpenzan -Waanbhaa' a
yi -gbene 'e 'bhe- ta.

¹⁵ Meezan pe doo: «'E 'tronbado doo, 'mi nu
nule 'bhii- -faannii' kla mee ba gone- 'la gbene-!
'Ke mee 'la zan [bwa -a 'yre ma, 'bhe- 'kee- -yaa'
dune- mu 'e [twa -a ta; 'koko- 'ke yaa 'taawo- -a
tafen- 'le, 'bhe- 'ke -yrala' laa do -a ma 'ke mee
mu 'a [ya, 'bhe zan a pe -yinra'.»

¹⁶ 'Woo lii yaga 'e -o 'tre ta -bhengbe mu 'e
'kpen 'lekpa- 'eke- ta yre 'la -o 'bhe sii Ebre wli
'e 'yi doo: «Aamagedon» 'bhe- [noo.

7. -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwaple- mi

¹⁷ 'Bhe blaen, 'ke -mleke' 'srwaple- mi 'e 'bhe
'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klaale laanima
-ploo 'e zi. 'Bhe klele 'te, 'ke -weli' -gloo do

dale- -Waanbhaa' gbayre 'wen 'e ɲla -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e 'yi, 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «-E ɲyaan 'te!»

¹⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke la 'e 'yrebole lafle' 'yi, 'bhe 'pegee pe wli 'ke mu 'kele, 'bhe- -gblan' mu -peela, 'bhe- 'ke 'tre beɛnle- 'egbenele. -A 'san bhaaplen mu -o 'tre ta -ge 'ke 'bhe nu 'tenle- 'bhe yi 'le- ma, 'bhe 'yansi 'tre beɛnle laa klele -lido' 'egbenele 'bhe gbɛɛn- -titi.

¹⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -gbene 'e 'wile, 'bhe- 'ke -a -yicienle -le yaga; 'bhe- 'kleɛn mu 'e 'yi -wa mu 'e 'klalaa-. Babiloni -wa -gbene 'e -zadwa -Waanbhaa' 'kpee 'te. -E -yaa' yran -gbene 'e ɲklaa 'yee- -wa 'e ta mu 'e ta.

²⁰ -Yi 'mliŋgole -yaa 'tre yre mu 'la zi, 'mu 'kpen 'trunwoaɲ, 'bhe- mɛɛ -yre 'laa 'kpale- vle goon 'kedo- 'kpɔ ma 'ezin- -li.

²¹ 'Bhe- -goobhe' la gblo -gbene do -baan: 'bhe -goobhe' la 'e bhe do gbin 'e 'yaa- 'kilo mia ple (40) bho. 'Bhe -goobhe' la gblo -gbene 'e 'bhe -le -daa lafle' 'yi, 'bhe- -e -baan bhaaplen mu ta. 'Bhe klele 'te, 'ke bhaaplen mu 'e -o -Waanbhaa' 'tosie ma jan -gloɔn 'e 'kpen 'wole 'yee- -goobhe' la 'e -zayi'. -Amasroyi 'yee- -goobhe' la 'e 'yaa- 'eyɔole 'kee- kan a -dan' ta.

BABILONI -WA 'E MA JAN 'SRWAPLE-

17

1. Gwlen -weɛ le 'e ma 'kiti

¹ 'Bhe za mu 'e 'kanle blaɛn, 'paa 'srwaple- 'e 'yaa- 'woo- -mleke' 'srwaple- 'la 'kɔɔ, -o do 'e

'mabɛɛnna 'ŋ -din, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'ŋ ni dɔɔ:
«Nu -gɛ dɔɔ, 'bhɛɛ- 'ŋ nu gwɛn -wɛɛ le 'ɛ ma 'kiti
'ɛ zɔnɛ 'e ni. 'Yee- gwɛn -wɛɛ le 'ɛ 'yaale -o -yi
gbɛn mu bhɔŋla.

² 'Trɛ ta -bhɛŋgbɛ mu 'ɛ -yanbhɔɔya ɔkla -a
ba; 'bhɛɛ- -yaa' gwɛn -wɛɛza' 'flɛn 'ɛ 'trɛ ta
bhaaplɛŋ mu 'ɛ 'kpɛn ɔdia 'bhii- -drɔɔ a mɛɛ
dɛgbɛya gbɛɛn-»

³ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke *Lii 'Wɛŋ 'ɛ zinale 'ŋ ta,
'bhɛɛ- 'kee- geɛ- 'ŋ 'le -kpe do ta. 'N̄ le do
yaale -ya 'bhɛ ɔnɔɔ srɔpɛ 'tɛn do ta. 'Bhɛ srɔpɛ
'ɛ ŋgblo -yaa 'srwapɛ-, 'bhɛɛ- -a -mlɛ -yaa vu:
-Waanbhaa' 'tɔsiɛ ma 'tɔ mu 'tɛ -la yɔɔndɛle -yaa
-a ma yrɛkpɛn- ɔnɔɔ.

⁴ 'Yee- le 'ɛ -baale' -yaa 'ke -bhɛŋgbɛ -baa 'sɔ
'tɛn 'wɛŋwɛŋ do 'le, 'bhɛ 'pegeɛ -baa -can pɛ mu,
'bhɛɛ- vlɛ -za -glɔɔ mu, 'bhɛ 'pegeɛ -gbɛɛfɛŋ mu 'ɛ
'kpɛn -glɔɔn -le -yaa -a ma. -Can 'paa do -yaa -a
'kɔɔ, 'bhɛ 'pale- -yaa 'ke mɛɛ mu klɛza 'yɔɔ- mu
'ɛ 'kpɛn -glɔɔn 'le, 'bhɛ 'pegeɛ -yaa 'trɛŋdɔ- maza
-yanbhɔɔya maza mu 'ɛ 'kpɛn 'le.

⁵ 'Tɔ do yɔɔndɛle -yaa -a -mlɛlii': -doodoo 'yi 'tɔ
-le -yaa 'bhɛ 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'tɔ 'ɛ yɔɔndɛle -yaa
dɔɔ:

«Babilɔni -wa -gbɛɛ,

'trɛ ta -yanbhɔɔya dɛ mu nɛɛ,

'bhɛ 'pegeɛ -za 'yɔɔ- 'kanle- -a -dan' ta

'bhɛ klɛ mu nɛɛ.»

⁶ 'Mi 'yee- le 'ɛ ɔya; -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛŋ mu 'la
'pegeɛ -o mɛɛ 'la zan mu ɔdia -waa' Zɛsu 'srɛya-
klɛle ma, -e 'mu yiɛn 'ɛ ɔmia, 'bhii- 'ke mɛɛ -drɔɔ
-mia 'ebebele -e mɛɛ dɛ gɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ-
'bhɛ 'yaa- -a dɛ 'zi 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'An 'yele-, 'ke 'ŋ

'liibhaale 'ŋ 'gbu ma 'egbɛnɛle.

⁷ 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -mlɛkɛ' 'ɛ -ya pele- 'ŋ ni dɔɔ: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- 'e 'kpeɛlɛni zii' 'e ma ɛɛ? Srɔpɛ 'la le 'la bhe -a bina- 'zi, 'bhɛɛ- 'ke -a ŋgblo -o 'srwaplɛ-, 'bhɛ 'pegee -a -mlɛ -o vu, 'ŋ 'yoo- zan gaanyiza do 'yipɛlɛ 'e ni -o plɛ -kpɛn ba zayi'.

⁸ 'E srɔpɛ 'la ɲya bhe, -e -yaa 'elwale -a -yre ma; 'duŋ- yaa -o -li -a -yre ma. -E nu 'pwɛlɛ- -gluu gbɔɔn 'trole 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e nu geɛ -a 'siɛyre- 'ɛ ɲɔɔ. Waa 'drunyan ta mu 'la 'tɔ yɔɔndɛle bole -yre ma -si 'la 'ke -daŋ' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'sɛwɛ 'ɛ 'yi -a 'san 'drunyan zibo yi 'ɛ ma -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'bhɛ zan mu 'kpeɛlɛ nu nilɛ 'mu ma 'ke 'mu 'yee- srɔpɛ 'ɛ ɲya. -Amasrɔyi, -e -yaa -a -yre ma 'elwale -sɔ, 'duŋ- yaa -o -li -a -yre ma, 'bhɛɛ- 'duŋ- -e nu 'pwɛ gbɛ drɛɛwɔlɛ 'ezin- -a -yi.»

⁹ «'Bhɛ -za 'lɛɛ- 'bhɛ -o 'ke yikan' maza 'pegee -zadɔ' maza 'le. Srɔpɛ 'ɛ ŋgblo 'srwaplɛ- 'ɛ 'bhɛ mu -o 'ke vlɛ gɔɔn 'srwaplɛ- -la -le. Le 'ɛ 'yaale -o 'bhɛɛ- vlɛ gɔɔn mu 'ɛ 'wiin-.

¹⁰ 'Woo- srɔpɛ ŋgblo 'srwaplɛ- 'ɛ, -woo' 'ezin- -bhɛŋgbɛ 'srwaplɛ- -la -le: 'woo- -bhɛŋgbɛ mu 'ɛ -o 'soo 'laa -o -li, 'mu -balaa' gban, -a do yaale -o -zon 'bhɛ a -bhɛŋgbɛya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -a 'srwaplɛ- mi 'ɛ 'bhɛ 'laa nulɛ -li. 'Duŋ- 'kee- -nwa yaale -yaa' -bhɛŋgbɛya 'ɛ 'yi bhla 'la ba, yaa nu -mɔlɛ' 'bhɛ 'yi.

¹¹ Srɔpɛ 'la 'yaa- 'bhɛ 'yre ma 'elwale -sɔ, 'bhɛɛ- 'ke yaa -o -li -a -yre ma, 'bhɛ 'gbu -o 'ezin- -bhɛŋgbɛ 'srwaa- mi 'ɛ 'bhɛɛ- 'le. 'Bhɛɛ- 'bhɛ -le -bhɛŋgbɛ 'srwaplɛ- -lwa mu 'ɛ do 'le-, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'gbu -o ge 'zi 'bhɛ 'niyre- 'ɛ 'bhɛɛ- ɲɔɔ.»

¹² «'E -mlɛ vu 'la ɲya, 'mu -le 'ke -bhɛŋgbɛ vu

'la 'mu laa yaale -li 'mu a -bhleṅgbeya yaayre 'e
 □ṇoo; 'duṅ- -o nu 'seṅ 'nale- -o ni, 'bhē- -o yalaa'
 -bhleṅgbeya 'yi 'waati sa ba -o 'pegee srope 'e 'le.

¹³ 'Woo- -bhleṅgbe vu 'e -o 'kpen -o -za do 'kpoo
 -la zi: woo -a zi 'bhii- -o -waa' -glooya' 'pegee waa
 fangan- 'e 'na srope 'e ni.

¹⁴ -O nu gwledanle *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e ba,
 'duṅ- 'bhē 'seṅ nu wole 'ke -o -le. -Amasroyi 'bhē
 -le 'ke Mēzan mu 'kpen a Mēzan 'le, 'bhē 'pegee
 -bhleṅgbe mu 'kpen a -Bhleṅgbe 'le. -Waanbhaa'
 mē 'la zan mu -siila, 'bhē- -e mē 'la zan mu
 makwan-, 'bhē 'pegee mē 'la zan mu zru □bwa
 do 'yee -Waanbhaa' ni, 'bhē mē mu 'e 'kpen
 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e -o 'seṅ nu wole
 'ke 'woo- -bhleṅgbe vu 'e 'pegee srope 'e 'le.»

¹⁵ -Mlēke' 'e pe 'ṅ ni 'ezin- doo: «'E -yi mu 'la
 □ya, 'ke gwlen -wē le 'e 'yaale- -o bhoṅla bhe,
 'wole- 'ke 'klēn 'ke 'yi mu 'le, 'bhē 'pegee -zamaa'
 'ke mu, 'bhē- 'si 'ke mu 'pegee wli 'ke mu 'le.

¹⁶ 'E wi -mlē vu 'la □ya gwlen -wē le 'e ven nu
 'silē- 'mu 'pegee srope 'e yin 'lii. -O nu -a 'koope-
 mu 'e 'kpen 'kunle-, 'bhē- -wa tafleṅ- balaa'. 'Mu
 nu -a dēle, 'bhē- -wa 'fle 'e bhle, 'bhē- -o nu -a
 'fle -vin 'e 'kpaciēle 'te 'yi.

¹⁷ Wlan 'e ni, -Waanbhaa' -le 'a □kpaa -o ṅgbo
 -yi doo 'yee- 'gbu -za 'la 'ledulaa gban -o 'bhē-
 klē, 'bhē- -o zru maza klē do; 'bhē- -o waa
 -bhleṅgbeya fangan- 'e 'na srope 'e ni, 'sani- 'yee-
 -Waanbhaa' 'gbu a -jan 'e 'lesole pleṅ-.»

¹⁸ «'E le 'la □ya bhe, 'bhē -le 'ke -wa -gbenε 'la
 -yaa' fangan- 'e 'kpaale- -o 'tre ta -bhleṅgbe mu
 'e 'kpen 'wiin- 'bhē 'le.»

18

2. -Jan plɛ mi: Babilɔni baayɛ

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ 'yɾɛkpale -mlɛkɛ' 'bhɛɛke do ma 'kee- da laflɛ' 'yi. Faŋgan- gbɛnɛ do -yaa -a 'kɔɔ; 'bhɛɛ- -a -lɾɛgbɛya -yɾayɾa 'ɛ 'bhɛ 'trɛ 'ɛ 'kpɛn takaan- 'wɛŋ.

² -E -gbekaaɛn -a -weli' -glɔɔ do 'yi dɔɔ:
«-E -klalaa', -e -klalaa', Babilɔni * -wa -gbɛnɛ 'ɛ 'klalaa.
-E □kla 'zina mu a -wa 'le, 'bhɛɛ- -e -kla 'ke 'zina 'trɪɲle' 'ɛ 'kpɛn -glɔɔn gaanyɾɛ 'le;
'bhɛ 'pegee maannɛ- 'yɔɔ- mu 'ɛ 'kpɛn -glɔɔn gaanyɾɛ 'le, 'bhɛɛ- maannɛ- mu 'la 'kpɛn -za 'laa sɔ mɛɛ ni, -e -kla 'mu 'kpɛn gaanyɾɛ 'le 'ezin-.

³ -Amasɾɔyi, 'drunyan ta mu 'ɛ 'kpɛn -yanbhɔɔya □kla -a ba, 'ali- -yaa' -yanbhɔɔya 'flɛn 'ɛ -yoo 'kpɛn □dia 'bhii -drɔɔ a mɛɛ dɛgbɛya gbɛɛn-.

'Trɛ ta -bhɛlɛŋgbɛ mu 'ɛ -yanbhɔɔya □kla -a ba, 'bhɛɛ- 'plɛɛgɔn- mu 'ɛ □kla 'ke pɛzan mu 'le -yaa' pɛ -lɾɛle' mu -bebɛya 'ɛ -zayi'.

3. -Jan yaga mi: Babilɔni ta -yɾɛn

⁴ 'Bhɛɛ- 'ŋ -weli' -bhɛɛke' do □maa 'ke 'bhɛ da laflɛ' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- pɛ 'zi dɔɔ:

«'Mi a pɛ mɛɛ mu, -ka go -wa 'lɛɛ- 'kpee, 'kooko- 'ka 'laa nu -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'ke klɛlɛ, 'bhɛɛ- 'kooko- -o ta -klɔlɔɔ mu 'ɛ 'ke mu laa nu 'tenlɛ- 'ka ma.

* **18:2 18.2** Mɛɛ 'ke mu pɛ Babilɔni □kla wi -glɔɔn 'ɛ 'kpɛn gaanyɾɛ 'le.

5 -Amasroyi, -yaa' -za 'yoo- mu 'e 'pa gbɛ -yoo' 'e 'koo, 'mu -dwa 'eke- ta 'bhii- zɛ dɔgbɛya gbɛɛn- 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- laflɛ' ma. 'Bhɛɛ- -a klɛza -yoo' mu 'ɛ -zadwa -Waanbhaa' 'kpee.

6 -E mɛɛ -bhɛɛke' mu ɲkwan 'eyooɛ ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -kaa 'kun 'bhɛɛ- 'kungbɛya yɛkɛ- do 'kpɔ 'ɛ 'yi 'ezin-; 'bhɛɛ- -kaa klɛza -yoo' mu 'ɛ 'mu -la yɛkɛ- 'niina- -a ma -glooɔn plɛ. -E -dɔɔ pɛyan- do 'la ɲnaa 'ka ni, -dɔɔ -gloo 'la -gloo 'yiya- 'bhɛ ni -glooɔn plɛ -ka 'bhɛɛ- yɛkɛ- pɛyan- do na -a ni.

7 -Ya 'gbu 'tɔbhwa- ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'kee- bo -yaa' pɛ -lɛɛle' 'srɛ mu 'ɛ 'trɔnbhɛɛle ma ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -ka 'bhɛɛ- yɛkɛ- -yrɛn 'pɛgɛɛ 'trɛbhɔ 'kpa -a ta.

-Amasroyi -ya pɛ 'zi -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <'Ŋ 'yaale- -o 'bhii- -bhɛɛgbɛ lɛ do gbɛɛn-, 'naa -o 'ke glaanle do 'lɛ, 'bhɛɛ- bheela za laa nu 'tɛnlɛ- -titi 'ŋ ma.>

8 'Bhɛla- -zayile, -klɔlɔɔ' mu 'lɛɛ- 'mu nu baalɛ -a ta -lɛyan' do 'kpɔ: Ga 'pɛgɛɛ bhɛɛ la za, 'bhɛɛ- -gu.

'Bhɛɛ- 'tɛ nu -a 'kpaciɛɛ, -amasroyi Mɛɛzan -Waanbhaa' 'la 'bhɛ a -kpan 'a -balaa' 'a ta 'bhɛ -o 'eglooɛɛ.»

9 'Ke 'bhɛ ɲkla, 'trɛ ta -bhɛɛgbɛ mu 'la 'kpɛn -yanbhooɔya ɲkla -a ba, 'bhɛ 'pɛgɛɛ 'ke -o ɲbwa -yaa' pɛ -lɛɛle' -trɔn 'srɛ 'ɛ 'bhɛɛle- ma, 'ke -o -yrɛkpaa bhɛla 'la ba -wa 'ɛ 'kpaciɛyɛ 'tɛgbɛn- 'ɛ ma; -o nu wisilɛ 'ke -woo -la ma janwo -a ba zayi'.

10 -O -gblaanolawo zii' -a ta -yrɛn -gbɛɛɛ 'ɛ 'lɛɛ, -o nu dulalɛ 'egboonle -a ma, 'ke -wa pɛ dɔɔ:

«'Ee -kloloo' maza! 'Ee -kloloo' maza! 'Ee, 'waa-
-wa -gbene Babiloni 'e, fangan- ma -wa 'e!
-Waanbhaa' a -kpan 'e -balaa' 'e ta -leyan' do 'kpo
'bhe- gbeen- -gee' ee!»

¹¹ 'Tre ta 'plegon- mu 'e 'kpen nu wisile 'ke
-o -gbekan' yee- Babiloni -wa 'e -zayi', -amasoyi
mee 'kedo- 'kpo 'laa nu -waa' 'plee gonpe mu 'e
'ole- 'ezin- -titi:

¹² -waa' -can oo, waa -goli' 'pu oo, waa vlene-
-za -gloo mu oo, waa -gbefin mu oo, waa so
'plee- fefee oo, waa so 'ten -klee' -klee' 'pegee
-o so 'la □taan 'ke -wlenne' -buu' mu 'le oo, 'bhe-
waa so 'ten 'wlenwlen mu. -Yri mu 'la 'mu yele
-yaa la 'mu -gloon 'e 'kpen oo; 'bhe 'pegee -o pe
mu 'la 'kpen □kla 'ke bie 'sonbhe- 'le oo, -o - pe
mu 'la 'kpen □kla 'ke -yri -za -gloo mu 'le oo, 'bhe
'pegee piibhe 'ten 'le oo, 'bhe- piibhe -zeze 'gbu
'le oo, 'bhe 'pegee vlene- 'pu mu 'le.

¹³ 'Bhe- -zien ba bhoyo- -gblen 'nrake- 'e -gloon
'ke mu oo, mee 'fle 'lre -yrön mu oo, ansansi mu
oo, 'bhe 'pegee ansansi -gblen 'nrake- -gloon ple
'la -o 'mu do sii miri, 'bhe- -wa -bheke' do 'e
sii ansansi oo; -droo oo, -yrön oo, ble † pii 'pegee
ble bhe oo; 'bhe- dri mu 'pegee -bhlaa mu oo,
wi -soo' mu 'pegee gwledan -mazini 'mu oo; 'ali-
lu 'pegee gwledanyre noo- -kaso 'yi mu.

¹⁴ 'Woo- 'plegon- mu 'e 'kpen pe Babiloni -wa 'e
ni doo: «'Ee! Pe mu 'la 'lro -yaa 'e ma, 'mu -jilaa,
'bhe- 'mu 'e plengwa- 'e ma. 'Yaa- pe -lrele' mu
'e 'kpen 'pegee 'yaa- -naflo pe mu 'e 'kpen □nia 'e
'koo. 'Yaa nu -o yele -li -titi.»

† 18:13 18.13 Ble 'e 'pwele- -o 'ke -mlo 'le. -O 'bluu kle 'yela- pii
'e 'le.

15 'Plɛɛgɔn- mu 'la ɔkla pɛzan mu 'le 'yee- Babiloni -wa 'ɛ ta -waa' yawo 'ɛ ma, 'mu nu 'mu 'plɛngolɛ -a ma 'ɛgbɔɔnle, -yɾɛn -gbɛnɛ 'la nu baalɛ -a ta 'bɛɛ 'lɛɛ -gblaan 'ɛ 'kɔɔ. -O nu 'wisilɛ 'ke -o -gbekan' 'bhii- -woo bhee la.

16 -O nu -a peɛ dɔɔ:

«-Kasi' -klɔlɔɔ' maza! -Kasi' -klɔlɔɔ' maza! -Wa -gbɛnɛ 'la -baale' -yaa 'ke sɔ 'plɛɛle- fɛɛfɛɛ, 'pegee sɔ 'tɛn -klɛɛn' -klɛɛn', 'bɛɛ 'pegee -bhɛngbe ta sɔ 'tɛn 'wɛɛwɛɛn mu 'yi; 'bɛɛ- -a -baale' -yaa' 'ezin- 'ke -can -baa pɛ mu 'le, 'bɛɛ 'pegee vlɛnɛ- -za -glɔɔ mu, 'bɛɛ- -gbɛɛfɛɛn mu 'yi.

17 'Bɛɛ -naflo -bebe mu 'la bɛɛ 'mu 'kpɛn 'siɛla- -lɛyan' do 'kpɔ!»

-Baton' 'bhɔ mu 'ɛ 'kpɛn, 'bɛɛ 'pegee wɛyi- 'taa ta ge mu 'ɛ 'kpɛn, 'bɛɛ- -baton' 'yi yewo mu 'ɛ, 'bɛɛ 'pegee mɛɛ 'la zan mu 'kpɛn yewo wɛyi- ta; -o 'kpɛn -o plɛngwa- Babiloni -wa 'ɛ ma 'ɛgbɔɔnle.

18 -O -wa 'ɛ 'kpacɛ 'tɛgbɛn- 'ɛ 'yele-, 'ke -wa peɛle- 'ɛglɔɔle dɔɔ: «'Ee! -O sɔ -wa 'ɛ -dela gbalaanya 'kpale Babiloni -wa 'ɛ ma ɛɛ?»

19 'Bɛɛ- -o 'trɛbwe- ɔsia, 'ke -o 'bɛɛ 'klale -o wiin-, 'bɛɛ- 'ke -o wisilɛ 'ke -o -gbekan' 'bhii-woo bhee -la, 'ke -wa pe dɔɔ:

«'Ee -klɔlɔɔ' maza! 'Ee -klɔlɔɔ' maza! 'Yee- -wa -gbɛnɛ 'lɛɛ- 'yela- ta 'bɛɛ- -baton' mu -o mɛɛ 'la zan mu 'kpɛn 'kɔɔ wɛyi- ta, 'mu ɔkla 'ke pɛzan mu 'le.

'Duɛn- 'yee- -wa 'ɛ 'siɛla- -lɛyan' do 'kpɔ.»

20 'Duɛn- 'ka mu laflɛ' 'yi mu, 'ka zrukpaale klɛ! -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛn mu oo, Kɾisi a

winbowo mu oo, 'bhε 'pegee -Waanbhaa'
 -lɛla' janwo mu, 'ka 'kpɛn zrukpaale klɛ
 'ezin-!
 -Amasroyi -Waanbhaa' a -kpan 'ε -balaa' Babiloni
 -wa -gbɛnɛ 'ε ta, -e -za 'yɔɔ- mu 'la ɔkla 'ka
 ni 'mu -zayi'!

4. -Jan yizis mi: Babiloni 'siseyre-

21 'Bhε klɛle 'tɛ, 'ke -mlɛkɛ' -glɔɔ do vlɛ -kpuŋ
 -gbɛnɛ do 'sile, 'bhε 'yaa- 'bhii- pɛbhɛ zɔn -wee
 -gbɛnɛ do gbɛɛn-. -E 'bhε vlɛ -kpuŋ -gbɛnɛ 'ε
 'silawoa, 'kee- 'bhε blinle- wɛyi- 'ε ba 'ke -ya pele-
 dɔɔ:

«-O nu Babiloni -wa -gbɛnɛ 'ε 'klaalɛ- lɛyan' do
 'kpɔ fangan- ma gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-
 -gee' -a ma, 'bhɛɛ- waa nu -a yelɛ -li
 'sekeseke.

22 Waa nu -gitari -glɔɔn gwe dɛ wli mu malɛ -li
 -titi 'bhi ba, waa nu 'srokpawli mu malɛ
 -li -titi; 'bhɛɛ- waa nu -klɛlɔŋ' 'pɛnwli- mu,
 'pegee -gofɛn' 'pɛnwli- mu malɛ -li 'ezin-
 -titi.

'Bhɛɛ- waa nu gbɛ ma yewo mu 'kedo- 'kpɔ 'yelɛ-
 'ezin- -li -titi, 'bhε 'pegee waa nu pɛbhɛ
 zɔnwli mu malɛ -li -wee 'yi 'e ba -gɛ -li -titi.

23 Waa nu -lanbha 'bhile- yelɛ 'e ba -gɛ -li.

'Bhɛɛ- waa nu le drɛɛ 'pegee -a -nɔɔ 'weli- malɛ
 'e ba -gɛ -li.

-Amasroyi 'yaa- 'plɛɛgɔn- mu 'ε 'mu -le -yaa mɛɛ
 gblaan mu 'le 'trɛ ta. 'E 'si mu 'ε 'kpɛn
 'yinia- -yaa' 'srɔn maza mu 'ε 'le.»

24 'Bhε trala 'ezin-, -amasroyi -o -Waanbhaa' -lɛla'
 janwo mu, 'pegee -o -yaa' mɛɛ 'wɛŋ mu 'la

□dia, -o mɛɛ 'la zan mu 'kpen □dia 'trɛ ta,
'mu 'kpen yiɛn 'ɛ -klalaa' 'trɛ ma 'bhi -la ba.

19

5. *-Jan 'soo mi: -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro □lwa mi*

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ɲ -weli' do male- 'ke 'bhɛ laflɛ'
'yi, 'bhɛ 'yaa- 'bhii- -zamaa' 'srɛ -gbɛnɛ do -weli'
gbɛɛn-, 'ke -ya pɛ dɔɔ:

«Aleluya!

'Bhɛ 'yi -lɛ dɔɔ: -Ka -Waanbhaa' 'tɔbhɔ! 'Yele-
mɛɛ go -za 'yi, 'bhɛɛ- 'tɔbhɔleya 'pegee
-glɔɔya' -o 'yela- pɛ 'lɛ!

² -Amasrɔyi, -ɛ 'kitikan wlan ma, 'bhɛ 'pegee
-lɛdɔɔleya -la ma!

-E -kpan -balaa' 'gwɛn -wɛɛ lɛ 'la 'yaa- 'trɛ ta mɛɛ
mu 'ɛ 'siɛ zii' 'ke 'bhɛ a -yanbhɔɔya 'flɛn 'ɛ
'lɛ 'bhɛ ta,

'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a 'krowoa- 'bhɛ a yewonɛ mu
'ɛ dɛza 'yi.»

6. *-Jan 'srwado- mi: 'Sɛngoza 'sro □lwa mi*

³ 'Bhɛ blaɛn, 'ke -wa pɛ gbɛ plɛ mi wole- 'ezin-
dɔɔ:

«Aleluya!

-Ka -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'srokpa! Babilɔni -wa
'ɛ 'kpaciɛyrɛ nɔɔ- 'tɛ -gbɛn 'ɛ nu -wlɛnlɛ'
-zɔn 'pegee yikpɛnsɛɛ ta!»

⁴ 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke 'gwlaan- gbɛlaan mia do bhɛ
yiziɛ 'ɛ 'pegee pɛ -yrɛ male yiziɛ 'ɛ -woo 'kpɔ
zɛnlɛ- 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o -Waanbhaa' gbale-,
'ke -a yaale -o -yaa' -bhɛngbɛ 'yaakpɛ- 'ɛ ta; 'ke
-wa pɛ dɔɔ:

«Amiina! Aleluya!»

7. -Jan 'srwaplɛ- mi: 'Sɛŋgoza 'sro Plɛ mi

⁵ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -weli' 'bhɛɛke do dale- -bh-
lɛŋgbe 'yaakpe- 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'pele dɔɔ:
«-Waanbhaa' a yewonɛ mu 'ɛ, 'bhɛ 'pegee 'ka mu
'la gbilaan -a -lɛɛ,
'ka mu mɛɛ gbilaan 'pegee mɛɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu,
'ka 'kpɛn -Waanbhaa' 'tɔbhɔ!»

*-Bhlɛa Gwlɛn Bhlɔnɛ- 'ɛ -yaa' le drɛɛ dɔyrɛ
nɔɔ- 'fɛti 'ɛ ba jan*

⁶ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ -zamaa' 'srɛ do -weli' -glɔɔ
do male-. 'Bhɛ -weli' -glɔɔ 'ɛ 'yaa- -we 'zi
'bhii- wɛyi- 'pɔɔ baawli gbɛya gbɛɛn-, 'bhɛ 'pegee
-gbɛɛn' 'pɛɛwli- gbɛya gbɛɛn- 'ke -ya pe dɔɔ:
«Aleluya!

-Amasɔyi -kɔɔa' Mɛɛzan Waanbhaa'
'Sɛŋkpɛnzɛn 'ɛ -yalaa' -yaa' -bhɛɛgbɛya
'ɛ 'yi.

⁷ -Kɔɔ' zrukpaale klɛ, 'bhɛ 'pegee -kɔɔ' klɛ zruk-
paa' -gbɛɛn 'yi, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -Waanbhaa'
'tɔbhɔ!

-Amasɔyi, *-Bhlɛa Gwlɛn Bhlɔnɛ- 'ɛ -yaa' le
drɛɛ dɔ yi 'ɛ ɔbhwa, 'bhɛɛ- -a na drɛɛ 'ɛ
'lɛmagaanle -o -a ni.

⁸ -O sɔ 'pu -yrayra fɛɛfɛɛ do -naa -a ni 'kaa -e -ya
-baa' 'bhɛ 'yi.»

'Bhɛ sɔ 'pu -yrayra 'ɛ 'bhɛ -le 'ke -Waanbhaa' a
mɛɛ 'wɛŋ mu 'ɛ -o klɛza -lɛdɔɔle mu 'ɛ 'le.

⁹ -Mlɛkɛ' 'ɛ pe 'ŋ ni 'kaa 'an yɔɔndɛ dɔɔ: «-O
mɛɛ 'la zan mu -siila -Bhlɛa Gwlɛn Bhlɔnɛ- 'ɛ
-yaa' le drɛɛ dɔyrɛ 'ɛ ɔnɔɔ pɛbhɛ 'ɛ ma, 'bhɛ zan
mu a pɛ -yinra'.» 'Bhɛɛ- -ya ɔpia 'ŋ ni 'ezin- dɔɔ:

«-Jan 'lɛɛ- 'bhɛ -o 'ke -Waanbhaa wojan -kpɔsɔɔ 'ɛ 'bhɛɛ- 'le.»

¹⁰ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke 'ŋ baale' 'ŋ 'kpɔ ta 'yee -mlɛkɛ' 'ɛ gaan ma, -a gba zayi' 'ŋ 'kɔɔ, 'dun- -e pe 'ŋ ni dɔɔ: «'Yaa 'bhɛ klɛɛ, 'mi -o yewonɛ 'le 'bhii- 'bhi gbɛɛn- 'ezin-, 'bhii- -kɔɔ' nɛɛnɛ- mu 'la 'kpen -o Zesu 'srɛya- klɛ 'zi 'mu gbɛɛn-. -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'ke gba pɛ 'le!»

Wlan 'ɛ ni, Zesu wlan 'la -zɔnna, 'bhɛ -le -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'ɛ kli 'ɛ 'le.

-DAN' MA -YRE ZI YELE 'SRWAPLE-

1. -Yre zi yele- □lwa mi: Wi -soo' 'pu do ta mi

¹¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ laflɛ' 'ɛ 'liigole yele-, 'bhɛɛ- wi -soo' 'pu do -pwɛla -a -yi. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa -a ta -o -yaa 'bhɛ sii <Zru do Zan 'pegee Wlan Zan>. -E 'kitikan, 'bhɛɛ- -e gwledan mɛɛ -yɔɔ mu ba -lɛdɔɔleya -la ma.

¹² -A -yɛbhɛ' mu 'ɛ 'yaa- bhi 'bhii- 'tɛ nrɛ -bhigbɛya gbɛɛn-; 'bhɛɛ- -bhlɛngbe ŋgblo ma 'faa -bebe 'yaa- -a ŋgblo. 'Tɔ 'la 'bhɛ yɔɔndɛle -yaa -a ma, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -yaa 'bhɛ dɔ 'ke yaa 'e go 'yee- do -kplɛn ba.

¹³ 'Bhɛɛ- dunɛ- 'la 'yaa- -a ta, 'bhɛ 'kpen 'tranle- -yaa 'ke yiɛn 'le. -A 'tɔ -le -yaa: «-Waanbhaa' a -Jan.»

¹⁴ Laflɛ' 'yi gwledan mu 'ɛ gbaanle -yaa -a zi wi -soo' 'pu mu ta. -O 'kpen tapɛ mu 'ɛ klɛle -yaa 'ke sɔ 'pu 'penpen 'lɛle- mu 'le.

¹⁵ -Gokun' 'lɛle- do -yaa da -a -lii; -e nu gwledanlɛ 'trɛ ta 'si mu 'ɛ ba 'bhɛɛ- 'le, 'bhɛɛ- -a 'sɛngo- 'ke -o -le. -E nu -o -lɛdɔɔlɛ fangan-

ma piibhɛ 'beni do 'le 'a 'kɔɔ. -E nu 'Senkpenzan -Waanbhaa' a yran -yɔɔ 'ɛ zɔnle -o ni -o 'taanlele 'bhii- 'ke -woo -drɔɔ bhaa 'ɛ 'yigo- 'zi bhla 'la ba -wa taan -o gaan 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -drɔɔ 'yigo- -gluu 'ɛ 'yi.

¹⁶ 'Tɔ do yɔɔndeɛle -yaa -a ta dunɛ- 'ɛ ta, 'bhɛ 'pegee -a -gblo 'ɛ ma, 'bhɛ 'yaa- dɔɔ:

«-Bhɛngbe mu a Bhɛngbe, Mɛɛzan mu a Mɛɛzan.»

2. -Yre zi yele plɛ mi: -Mlɛkɛ' do -o -yretɛbhɛ 'ɛ 'yi

¹⁷ 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' do dulale yele- -yretɛbhɛ 'ɛ 'yi. 'Bhɛ -gbekaan 'egloole maannɛ- mu 'la 'kpen 'yaa- 'si laanima lafle' 'yi 'mu ni 'ke -ya pe dɔɔ: «-Ka nu 'ka 'lɛkpa 'eke- ta -Waanbhaa' a pɛbhle -gbɛɛ 'ɛ ma!

¹⁸ 'Kooko- -bhɛngbe mu oo, 'srwase -kunlii mu 'pegee 'srwase mu oo, wi -soo' mu 'pegee 'mu ta mu oo, bhaapɛŋ mu 'ɛ 'kpen, lu mu 'pegee ɲklo mu oo, 'bhɛɛ- mɛɛ gbɛɛn mu 'pegee mɛɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu, -ka -o 'kpen 'bhle.»

3. -Yre zi yele yaga mi: Srɔpɛ 'ɛ 'pegee -yaa' bhla ma -lɛla' janwo mu 'ɛ

¹⁹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'ŋ srɔpɛ 'ɛ 'pegee 'trɛ ta -bhɛngbe mu 'ɛ, 'bhɛɛ- -waa' gwɛdan mu 'ɛ 'yele. -O -lɛkpale -yaa' 'eke- ta gwɛdanle 'kaama- mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa wi -soo' 'pu 'ɛ ta 'bhɛ 'pegee 'bhɛ a gwɛdan mu 'ɛ ba.

²⁰ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -o srɔpɛ 'ɛ 'pegee bhla ma -lɛla' janwo mi 'ɛ 'kunle. 'Bhɛ bhla ma -lɛla' janwo mi 'ɛ 'yaa- 'sole- maza mu klɛ 'zi 'yee- srɔpɛ 'ɛ 'yre ɲla. -A gbɛswa- mɛɛ 'la zan mu srɔpɛ 'ɛ

-yaa 'tɔɔmasie 'e ɔkpaa 'mu ma, 'bhe 'pegee 'ke 'mu 'yaa- 'yee- sɔpɛ 'e bhoɔma -yrine' 'e gba 'mu -yinile ta. -Woo plɛ 'kpɛn -blinna -o -yre male mu 'e 'le 'tɛ -bhlalii 'e 'pegee 'sɛkɛ 'tɛ -yansaan 'e 'yi.

²¹ -O mɛɛ -vin mu 'e ɔdia 'ke -gɔkɔnɔbhe 'la 'yaa-da 'zi wi -soo' 'pu ta mi 'e 'lii 'bheɛ- 'le. 'Bheɛ- maanne- mu 'e 'kpɛn kpɛdwa- -o wi 'e 'bhlelele.

20

4. -Yre zi yele yizie mi: -O mɛ gblɔ -gbɛɛ 'e 'yrela- lɛɛ 'waa do ta

¹ 'Bhe gole -a -yi, 'ke 'ɲ -mlɛkɛ' do zinale yele- 'kee- da lafle' ma. -Gluu 'trole- -gbɛɛ 'e 'bhe 'gborobhe 'e 'pegee piibhe kpɛɛ- -gbɛɛ do -yaa -a 'kɔɔ.

² -E mɛ gblɔ -gbɛɛ 'e ɔkwan -a 'kɔɔ. 'Bhe mɛ 'e 'bhe -le 'ke mɛ gwe 'la 'bhe -o 'zina mu a -kunlii 'le, 'bhe 'pegee -Setran' 'le. 'Bheɛ- -mlɛkɛ' 'yee- mɛ gblɔ -gbɛɛ 'e 'yrela- 'ke piibhe kpɛɛ- 'le lɛɛ 'waa do ta (1.000).

³ 'Bheɛ- 'ke -ya blinle- -gluu 'trole -gbɛɛ 'e 'yi, 'bheɛ- 'kee- 'bhe bhe bole- -a ta; 'bhe blaɛn 'ke -ya gbɛblaɛn -tɔɔmasie 'e bloɔle- 'bhe -gluu 'trole -gbɛɛ 'e lii 'e ta, 'kooko- waa sɔ -a -liigole, 'bheɛ- 'kooko- 'yee- mɛ gblɔ -gbɛɛ 'e yaa sɔ 'trɛ ta 'si mu 'e 'yinile 'ezin-, 'sani- lɛɛ 'waa do 'e (1.000) 'kanle- plɛɲ-. 'Ke 'bhe lɛɛ 'waa do (1.000) 'e ɔkaan, -a lɛdulale -o -Waanbhaa' 'kɔɔ dɔɔ -o 'ploɔ -a ma 'waati sa.

5. -Yre zi yele 'soo mi: -Setran' -baliwoyre

⁴ 'Bhe blaɛn 'ezin-, 'ke 'ɲ -bhleɲgbe 'yaakpe- 'ke mu yele-. Mɛɛ 'la zan mu yaale -yaa 'mu ta,

-o 'kitikan 'seŋ ɲnaa 'mu ni. 'Bhɛɛ- -o mɛɛ 'la zan mu ɲdia 'mu a Zesu 'srɛya- klɛle ma, 'bhɛ 'pegee -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'wole- ma mɛɛ mu ni, 'bhɛɛ-mɛɛ la zan mu laa srɔpɛ 'ɛ 'pegee -a bhɔɔma -yrinɛ' 'ɛ gbale, 'ke waa 'yee- srɔpɛ 'tɔɔmasie 'ɛ 'kpale- -o -mlɛlii' 'pegee -o 'kɔɔlaalii, 'ŋ 'bhɛ zan mu 'ɛ 'kpɛn lii mu 'ɛ ɲya. -O -bwela gale ba, 'bhɛɛ- -o 'pegee Kriɛi -yalaa' -bhleŋgbeya 'yi lɛɛ 'waa do (1.000) ta.

⁵ 'Dun- mɛɛ gbaa -vin mu 'ɛ 'mu 'laa bwele gale ba 'ke 'bhɛ ge 'tenle lɛɛ 'waa do (1.000) 'ɛ 'yanle-ma. 'Bhɛ -le ɲkla 'ke mɛɛ gbaa mu -bwele' gale ba ɲlwa mi 'ɛ 'le.

⁶ Mɛɛ 'la zan mu ɲkla 'bhɛ gbaa mu bwele gale ba -lwa mi 'ɛ ba, -waa pɛ -yinra' 'dɛ! -Waanbhaa' -o ɲkpaa 'edaŋma -yaa pɛ 'le. Ga gbɛya plɛ mi 'ɛ * 'bhɛ 'laa nu -za 'kedo- 'kpɔ klɛle -li -o ni. -O nu klɛle -Waanbhaa' 'pegee Kriɛi a 'sraka 'lɛna- mu 'le, 'bhɛɛ- -o 'pegee Kriɛi nu yaale -bhleŋgbeya 'ɛ 'yi 'woo lɛɛ 'waa do (1.000) 'ɛ ta.

-Setran' 'pegee -yaa' gwledan mu 'ɛ -baliwoyre

⁷ 'Bhɛ lɛɛ 'waa do (1.000) 'ɛ 'kanle- blaana, -o nu 'ploole- -Setran' ma, 'bhɛɛ- -e pwe -yaa' -kaso 'ɛ 'yi.

⁸ -E nu gele 'si mu 'la 'kpɛn -o 'trɛ zen yizie 'ɛ ta 'mu 'yiniyre nɔɔ-. 'Bhɛ 'si mu 'ɛ 'tɔ -le Gɔgi 'pegee Magɔgi 'le. † -E nu -o 'kpɛn 'lɛkpale 'eke-

* **20:6 20.6** 'Bhɛ -le mɛɛ blinle 'ɛ 'tɛ -gluu gbɔɔn 'trole- 'ɛ 'yi, 'bhɛ 'pegee 'tɛ -bhlalii 'ɛ 'yi 'le. † **20:8 20.8** Ezekieli a 'Sɛwe 38-39. Gɔgi 'pegee Magɔgi -o -we 'zi 'ke 'trɛ ta 'kleen mu 'ɛ 'kpɛn 'yi mu -la -le; waa sɔ -o -nɔɔle' 'bhii- -yrentɛbhɛ mu gbɛɛn-.

ta gwledanle 'kaama-. -Woo 'ebebele 'bhii- wɛyi-
'lɛ ma -yɛntɛbɛhɛ gbɛɛn-.

⁹ -O 'saa 'ɛ -woo zan 'trɛ ta yɛkɛpɛn- ɲɔɔ,
'bhɛɛ- -woo zan 'mɪŋgɔɛ -Waanbhaa' a mɛɛ
'wɛŋ mu 'ɛ 'pegee -yaa' -wa 'la -za sɔ -a ni
'ɛgbɛnɛle 'mu zi. 'Duŋ- -woo 'bhɛɛ- ɲɔɔ bɛ oɔ,
'ke 'tɛ do dale- laflɛ' 'yi, 'ke 'bhɛ -o 'kpɛn 'kpaciele
-wiao!

¹⁰ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'yɛɛ- 'zina mu ta gwɛn 'la 'yaa-
mɛɛ mu 'yini zii', -wa ɲkwan, 'bhɛɛ- -wa -blinna
'tɛ -bhlalii 'pegee 'sɛkɛ 'tɛ 'ɛ 'yi. Srɔpɛ 'pegee bhla
ma -lɛla' janwo mi 'ɛ 'mu -o 'bhɛɛ- yɛ 'ɛ ɲɔɔ -sɔ.
-O nu -yɛnbhɛlɛ 'bhɛɛ- ɲɔɔ yɛ -yɛkpaa' 'pegee
-bi zi, 'bhɛ 'pegee -zɔn 'pegee yikpɛnsɛɛ ta.

6. -Yɛ zi yɛle 'srwado- mi: -dan' ma 'Kiti

¹¹ 'Bhɛ gole -a -yi, 'ke 'ŋ -bhɛŋgbɛ 'yaakpe-
-gbɛnɛ 'pu do 'pegee 'bhɛ ta mi 'ɛ 'yɛle. 'Trɛ 'pegee
laflɛ' blasaan- -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'mu 'truŋwoa
'fɛŋfɛŋ, 'bhɛɛ- waa nu 'mu yɛlɛ 'ezin- -titi.

¹² 'Bhɛ blaɛn 'ezin-, 'ke 'ŋ mɛɛ gbɛɛ mu 'ɛ 'yɛle:
mɛɛ gbɛɛn mu 'pegee mɛɛ 'fɛntɔnnɛ mu; -o
'kpɛn dulale -yaa -bhɛŋgbɛ 'yaakpe- 'ɛ 'lɛ ma.
'Bhɛɛ- -o 'sɛwɛ kpo mu -liiploola. 'Bhɛɛ- -o 'sɛwɛ
kpo -bhɛɛkɛ' do -liiploola 'ezin-: 'bhɛ -lɛ -yaa 'ke
-Waanbhaa' ba bole -yɛ ma -si 'la 'ke -dan' 'laa
-o 'bhɛ ma, 'bhɛ a 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'lɛ. 'Bhɛɛ- mɛɛ
mu 'ɛ -o -za mu 'la 'kpɛn ɲkla -o gale -lɛɛ, -woo
-o 'kitikaan 'ke 'bhɛ 'lɛbɛŋgɔle klɛ -o klɛza mu 'ɛ
'lɛ, -o klɛza mu 'la yɔɔndɛle -yaa 'bhɛ 'sɛwɛ kpo
mu 'ɛ 'yi.

¹³ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, mɛɛ 'la zan mu -gaa wɛyi- 'ɛ ba,
wɛyi- 'mu 'kpɛn 'pwɛla-, 'bhɛɛ- -yoo -naa. 'Bhɛ

klegbeya do 'ε 'yi, ga 'pegee gbaa mu a -wa 'ε -o mεε 'la zan mu □kwan, -o 'mu 'kpen 'pwela-. 'Bhεε- -o 'bhε zan mu 'ε 'kpen do do 'kitikaan -o kleza mu 'ε ma.

¹⁴ 'Bhε blaana, 'ke -o ga 'pegee gbaa mu a -wa 'ε blinle- 'tε -bhlalii 'ε 'yi. 'Bhε 'tε -bhlalii 'la bhe 'bhε -le 'ke gale plε mi 'ε 'le.

¹⁵ Waa mεε 'oo mεε 'la zan 'tɔ -yɔɔndeεe 'yele- -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε a 'sεwε 'ε 'yi, -o 'bhε zan 'ε -blinna 'tε -bhlalii 'ε 'yi.

21

7. -Yre zi yele 'srwaple- mi: Lafle' drεε 'pegee Trε drεε

¹ 'Bhε blaana, 'ke 'η lafle' drεε 'pegee 'trε drεε yeε-. -Amasroyi lafle' gwe 'pegee 'trε gwe 'ε 'mu 'truŋwoa□, 'bhεε- weyi- 'laa -yaa -li -titi.

² 'Bhεε- 'η -Waanbhaa' a -wa 'ε □ya, Zeruzalemu -wa drεε 'ε. -E -daa -Waanbhaa' ba lafle' ma, 'bhεε- -e -zinaa' 'trε ma. -A -lemagaanle le -yaa 'bhii- le drεε 'la 'bhε -baala 'ke -woo ge 'zi -a dɔle -a -nɔɔ 'ε ba.

³ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke 'η -weli' -glɔɔ do male- 'ke 'bhε da -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhε pe dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa -ge doo, -Waanbhaa' gbayre 'wen 'ε -yoo bhaapleŋ mu pleŋ- 'saanige! -E nu bole -o pleŋ-, 'bhεε- -o nu klele -yaa' pe 'le. 'Bhεε- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu klele -o ba.

⁴ -E nu -o -yreŋi' mu 'ε 'kpen gole -o -yre □la. 'Bhεε- ga 'pegee bhee 'kpale- laa nu klele -li, 'bhε 'pegee waa nu -gbekanwli male 'ezin- -li, 'bhεε-

-yren mu laa nu klele -li. -Amasroyi 'drunyan gwe 'e 'bhe 'trunwoa, 'bhe- 'bhe 'laa -o -li ye.»

⁵ Mee 'la zan yaale -yaa -bhlembhe 'yaakpe- 'e ta 'bhe pe doo: «-Ka 'ka 'yrekpa -ge doo, 'η pe mu 'kpen kle gbe dreewo 'zi 'edreele.» 'Bhe- -ya pia 'η ni doo: «-A yɔnde doo: <'N 'yoo -jan mu 'la 'wo zii' 'e ni -ge bhe -woo 'ke wlan kpataakpa 'le, 'bhe- mee so 'e 'kpale -o -yi>.»

⁶ 'Bhe blaen, 'ke -ya pele- 'ezin- doo: «-E -yaan 'te! 'Mi -le 'ke Alifa 'pegee Omega 'le, 'bhe 'yi -le doo: <-Za zisanyre 'pegee -za 'leyanyre>. 'Ke -yi 'mi -lro -o mee 'la zan de 'zi, 'mi nu mi yi nale 'bhe zan 'e ni bhaama, 'bhe -yi 'e da to ngblo 'la 'yi 'bhe 'yi -yi 'e -si na mee ni.

⁷ 'Ke mee 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhe zan nu pe mu 'la bhe 'mu -la srowole 'mi 'koo. 'Mi nu klele 'bhe zan a -Waanbhaa' 'le, 'bhe- 'bhe zan nu klele 'η 'ne 'le.

⁸ 'Dun- -gblaannii' mu oo, mee 'la zan mu laa -o kpa 'mi 'yi oo, mee -yoo' mu oo, mee de mu oo, -yanbhooya de mu oo, 'sronnii mu oo, yogba mu oo 'bhe 'pegee bhlanii- mu 'kpen, -o 'kpen geyre nu klele 'ke 'te -bhlalii 'papa 'pegee 'seke 'te -yansaan 'mu -la -le. 'Bhe -le 'ke gale ple mi 'e 'le.»

Zeruzalemu -wa dree

⁹ 'Bhe blaen, -klolo' 'srwaple- 'e 'yaa- -mleke' 'srwaple- 'la 'koo 'paa 'srwaple- 'yi bhe, 'bhe -mleke' 'e do nwa -a pele 'η ni doo: «Nu -ge doo, 'bhe- 'η nu le dree 'e zronle 'e ni, *-Bhlaa Gwlen Bhlon- 'e 'na dree 'e.»

¹⁰ -Waanbhaa' Lii 'e -zinaa' 'η ta, 'bhe- -mleke' 'e -ja 'η 'le vle goon -gbene 'trole- do wiin-.

'Bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' a -wa 'ɛ zɔnle- 'ŋ ni, Zeruzalemu -wa 'la da 'yee- -Waanbhaa' 'gbu ba laanima, 'bhɛɛ- 'kee- zinaa' 'trɛ ma bhe.

¹¹ -Waanbhaa' a -lreleya 'ɛ 'bhɛ 'yaa- -bhi 'zi -a ta 'bhii- 'tɛbhile gbɛɛn-. -A -bhigbɛya -yrayra 'ɛ 'yaa- 'bhii- vlɛnɛ- -za -glɔɔ 'pu 'penpen do; 'bhii- zasipe 'bhigbɛya 'ɛ gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -a -yre ta -yaa bhi 'bhii- vlɛnɛ- -za -glɔɔ 'la -o 'bhɛ sii krisitali.

¹² 'Fɛgwɛ- 'trole- -gbɛnɛ do dole -yaa 'yee- Zeruzalemu -wa drɛɛ 'ɛ zi, 'bhɛ 'lii 'yaa- vu ta plɛ, 'bhɛɛ- -mlɛkɛ' vu ta plɛ -yaa 'bhɛ 'fɛgwɛ- -lii vu ta plɛ 'ɛ gooba. Izraɛli -gbaa vu ta plɛ 'ɛ 'tɔ mu 'ɛ yɔɔndɛle -yaa 'woo- 'fɛgwɛ- -lii vu ta plɛ 'ɛ ta.

¹³ -A -lii yaga -yaa -yretɛbhɛ -wɛnyrɛ' nɔɔ-, 'bhɛɛ- -a -lii 'bhɛɛke yaga -yaa -tre 'fanɔayi. 'Bhɛɛ- -a -lii 'bhɛɛke yaga -yaa wɛyi- ba -yre ta; 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' yaga -yaa -yretɛbhɛ baayrɛ nɔɔ-.

¹⁴ 'Fɛgwɛ- 'la 'yaa- 'yee- Zeruzalemu -wa 'ɛ zi, 'bhɛ gaan 'ɛ bɔle -yaa vlɛ vu ta plɛ -la ta; 'bhɛɛ- -Bhlɛa Gwɛn Bhlɔnɛ- 'ɛ -yaa' winbɔwo mu vu ta plɛ 'ɛ 'tɔ mu 'ɛ yɔɔndɛle -yaa 'mu vlɛ vu ta plɛ 'ɛ 'mu -la ta.

¹⁵ -Mlɛkɛ' 'la 'yaa- -janwo' zii' 'ŋ ni, pɛdanpɛ do -yaa 'bhɛ 'kɔɔ, 'bhɛ 'yaa- 'ke -can toɔɔ do 'le. -E -yaa zan -wa 'ɛ 'pegee -a -lii mu 'ɛ, 'bhɛɛ- -a zi 'fɛgwɛ- 'ɛ 'mu danɛ.

¹⁶ -Wa 'ɛ zɛŋ -yaa yiziɛ, -a gbɔɔnya oo, -a -laata' oo, -a 'troleya laanima oo, 'mu 'kpɛn 'yaa- do. -Mlɛkɛ' 'ɛ -wa 'ɛ -daan -a 'kɔɔ toɔɔ 'ɛ 'le: -a gbɔɔnya 'ɛ 'yaa- 'kilo 'waa plɛ 'ke 'kilo -kɛmɛ yiziɛ (2.400). -A gbɔɔnya 'pegee -a -laata', 'bhɛɛ- -a 'troleya 'ɛ 'kpɛn 'yaa- do.

17 'Bhɛɛ- -mlɛkɛ' 'fɛgwɛ- 'ɛ -daan 'ezin-: -a 'troleya 'ɛ 'yaa- mɛtrɛ mia yaga 'bhɛ vu ta plɛ (72), 'bhii- bhaaplɛŋ mu a pɛ pɛdangbɛya 'ɛ gbɛɛn-.

18 'Yee- 'fɛgwɛ- 'la dɔle -yaa Zeruzalemu -wa 'ɛ zi 'bhɛ 'yaa- 'ke vlɛnɛ- -za -glɔɔ 'la -o 'bhɛ sii zasipe 'bhɛɛ- 'le. 'Yee- -wa 'ɛ 'gbu dɔle -yaa 'ke -can -kpɔsɔɔ kpataakpa 'gbu -la -le, 'bhɛɛ- mɛɛ -yaa sɔ 'e 'gbu lii yele 'bhɛ 'yi.

19 -Wa 'ɛ zi 'fɛgwɛ- 'ɛ gaan mu 'ɛ mabaale -yaa vlɛnɛ- -za -glɔɔ -glɔɔn mu 'ɛ 'kpɛn -la -le: -A gaan □lwa mi 'ɛ mabaale -yaa 'ke vlɛnɛ- -za -glɔɔ 'la -o 'bhɛ zasipe 'bhɛɛ- 'le; -a plɛ mi 'ɛ 'yaa- 'ke safii 'le, -a yaga mi 'ɛ 'bhɛ 'yaa- 'ke kalisedwani 'le, -a yizie mi 'ɛ 'bhɛ 'yaa- 'ke emerɔdi 'le;

20 -a 'soo mi 'ɛ 'yaa- 'ke saadoniki 'le, -a 'srwado- mi 'ɛ 'yaa- 'ke saadwani 'le, -a 'srwapɛ- mi 'ɛ 'yaa- 'ke krisoliti 'le, -a 'srwaa- mi 'ɛ 'yaa- 'ke berili 'le, -a 'srwayizie mi 'ɛ 'yaa- 'ke topazi 'le, -a vu mi 'ɛ 'yaa- 'ke krizoprasi 'le, -a vu ta do mi 'ɛ 'yaa- 'ke yasɛnti 'le, 'bhɛɛ- -a vu ta plɛ mi 'ɛ 'yaa- 'ke ametisiti 'le.

21 -Wa 'ɛ 'lii vu ta plɛ 'ɛ klɛle -yaa 'ke -gbɛɛfɛŋ vu ta plɛ 'le; -a -lii 'ɛ 'kpɛn do do klɛle -yaa 'ke -gbɛɛfɛŋ -glɔɔn do 'kpɔ -la -le. -Wa 'ɛ 'kpee -zabla' -kpan 'ɛ 'yaa- 'ke -can -kpɔsɔɔ 'gbu -la -le, mɛɛ -yaa sɔ 'e 'gbu lii yele -a -yi 'bhii- mɛɛ sɔ 'e -gbu 'yele 'vɛrɛ 'fleele- do 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

22 'Dun- 'naa -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'bhɛ 'yele- 'yee- -wa 'ɛ 'kpee, -amasɔyi -a nɔɔ- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'bhɛ -le 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' 'Sɛŋkpɛnzɛn 'gbu 'ɛ 'pegee -Bhlaa Gwɛn Bhlɔnɛ- 'bhɛɛ- 'le.

23 -Wa 'ɛ maza laa -yaa -yretɛbhɛ 'pegee laan-

ima mƀe ma, 'bħeε- mεε yre ma ye, -amasroyi -Waanbhaa' -lreleya 'bhile- -yrayra 'ε 'bħe 'yaa- -a takan 'wen; 'bħeε- -Bħlaa Gwƀen Bħlonε- 'bħe -le 'a ta 'tebhile 'le 'ezin-.

²⁴ 'Trε ta 'si mu 'ε nu 'taawolε -yaa' 'tebhile 'ε ba, 'bħeε- 'trε ta -bhƀengbe mu 'ε nu nulε 'mu a -naflo pε mu 'ε 'le 'yee- -wa 'ε 'kpee.

²⁵ Waa nu 'yee- -wa 'ε 'liikon mu 'ε 'liitanƀe -yrekpaa' 'pegee -bi zi, -amasroyi -bi 'laa nu 'polε- -a nɔɔ- -titi.

²⁶ -O nu geƀe 'trε ta 'si mu 'ε -waa' -naflo mu 'ε 'pegee -o 'kɔɔpε- mu 'ε 'le 'yee- -wa 'ε ta.

²⁷ 'Dun- pε 'trinle- 'kedo- 'kpɔ 'laa nu wlale -a nɔɔ- ye; 'bħeε- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -za 'yɔɔ- kƀe, 'bħeε- 'ke -yoo 'ke bħlanii- 'le 'bħe zan laa nu wlale -a nɔɔ- ye. -O mεε 'la zan mu 'tɔ yɔɔndia- bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bħe ma, 'bħe a 'sεwε 'ε 'yi, -Bħlaa Gwƀen Bħlonε- 'ε -yaa' 'sεwε 'ε, 'bħe zan mu 'gbansaan 'te -le nu wlale -a nɔɔ- 'yee- -wa 'ε ta.

22

¹ 'Bħe blaana, yue 'la -yi 'ε -si na mεε ni -mƀeε' 'bħe -zɔɔna 'ŋ ni. -E -yaa 'flee 'penpen 'bhii- 'vεε 'bhigbeya gbεen-, 'bħeε- -e -yaa -yro 'zi 'kee- da -Waanbhaa' 'pegee *-Bħlaa Gwƀen Bħlonε- 'ε waa -bhƀengbe 'yaakpe- 'ε 'yi.

² -E -yaa -yro 'zi -wa 'ε 'kpee -zabla' -kpan 'ε dreyi', 'bħeε- -yri diin 'la 'bħe -si na mεε ni 'bħe 'sole- -o 'yee- yue 'ε 'yεgbε- plε 'ε ta. 'Bħe -yri diin 'ε 'bħe 'bħe bħaa kƀe ganyan- vu ta plε ƀεε do 'ε 'kpee, 'bħe 'yi -le dɔɔ -ya bħaa kƀe mƀe 'tole- mƀe 'bħe ta. -A -laane' mu 'ε sɔ mεε 'kƀenyawole.

³ 'Dangan 'laa nu klɛɛ -a ɲɔɔ ye. -Waanbhaa' 'pegee -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'ɛ -waa -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ nu klɛɛ -wa 'ɛ 'kpee, 'bhɛɛ- -yaa' yewonɛ mu 'ɛ nu -a gbale.

⁴ -O nu -a -wɛyi' 'ɛ 'yeɛ- kpataakpa, 'bhɛɛ- -a 'to 'ɛ yɔɔndeɛ nu klɛɛ -o -mlɛlii'.

⁵ -Bi 'laa nu 'pɔɛ- -li 'yee- -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o maza laa nu dɔɛ -li -lanbha 'pegee -yretɛbhe ma -o takan' zayi'; -amasɔyi, Mɛɛzan -Waanbhaa' 'gbu nu klɛɛ -o ta 'tɛbhile 'le. -O nu yaale -waa' -bhɛngbeyaa yaayɛ 'ɛ ɲɔɔ -zɔn 'pegee yikpensee ta.

-Jan 'ɛyanyɛ

⁶ 'Bhe blaɛn, 'ke -mlɛkɛ' -ya pele- 'ɲ ni dɔɔ: «'N 'yoo- -jan mu 'la 'wo zii' 'e ni -gɛ bhe, -woo 'ke wlan -kpɔɔɔ 'le, 'bhɛɛ- mɛɛ sɔ 'e 'kpale -o -yi. Mɛɛzan -Waanbhaa' 'la -ya *Lii 'Wɛɲ 'ɛ na -a *-lɛla' janwo mu 'ɛ ni, 'yeɛ- -yaa' -mlɛkɛ' 'ɛ 'winbwa-, 'kooko- -a -vinlabwa sa, 'bhɛɛ- -e -za 'la klɛ, -e 'bhe zɔn -yaa' yewonɛ mu 'ɛ ni.»

⁷ Zesu pe dɔɔ: «'E 'trɔnbado doo! -A -vinbwa sa, 'bhɛɛ- 'ɲ nu! -Waanbhaa' -jan mu 'la -zɔɔna -a -lɛla' janwo mu 'ɛ ni 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan -o -klɔsikwan, 'bhe zan a pe -yinra'!»

⁸ 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, 'mi Zaan 'gbu -le 'woo- -za mu 'ɛ ɲmaa, 'bhɛɛ- 'ɲ -o ɲya. 'N 'yanle- -o male 'pegee -o yeɛɛ, -mlɛkɛ' 'la 'bhe -o -zɔɔna 'ɲ ni, 'ke 'ɲ baale' 'ɲ 'kpɔ ta 'bhe gaan ma 'bhe gba zayi'.

⁹ 'Dun- 'bhe -mlɛkɛ' 'ɛ pe 'ɲ ni dɔɔ: «'Yaa 'bhe klɛɛ! 'Mi -o -Waanbhaa' a yewonɛ 'le 'bhii- 'bhi 'pegee 'e nɛɛɛ- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'pegee mɛɛ 'la zan mu 'kpɛn 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi jan mu

'ε 'klosikun 'mu gbεεn-. 'Yaa mεε 'kedo- gbalε, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplεn ba!»

¹⁰ 'Bhε gole -a -yi, 'ke -ya pele- 'η ni 'ezin- dɔɔ: «-Waanbhaa' -jan mu 'la -zrɔnna 'e ni, 'bhεε- 'ke 'yoo- yɔɔndia- 'sεwε kpo 'lεε- 'yi, 'yaa -o tagaanlε 'ke 'yoo- to 'e do -kplεn -a pε 'le; -amasrɔyi -e 'waati 'la -dwa 'woo- -za mu 'lεε- klε bhla 'ε 'le, 'bhε □bhwa gban -wa -din.

¹¹ 'Ke mεε 'la zan -za 'yɔɔ klε, 'bhε zan bo -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan zru 'trin- o, 'bhε zan bo 'bhε a zru 'trin-ya- 'ε 'yi; 'ke mεε 'la zan -lɛdɔɔle -o, 'bhε zan bo 'bhε a -lɛdɔɔleya 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan -o 'wen 'bhε zan bo 'ewenlε -Waanbhaa' ni.»

¹² Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'E 'trɔnbado doo, -a -vinbwa sa 'bhεε- 'η nu! 'Ka 'kpεn 'sra- -o 'mi 'kɔɔ, 'ka 'kpεn do do -za yεkε- 'la □kla 'η nu 'bhεε- wlata -sra 'nalε- 'ka 'kpεn ni do do.

¹³ 'Mi -lε 'ke Alifa 'pegee Omega 'le, mεε -lwa mi 'pegee -dan- ma mi 'ε 'le, 'bhε 'pegee -za zisanyrε 'pegee -za 'lεyanyrε 'le.»

¹⁴ Mεε 'la zan mu -waa' dunε- mu 'ε □fia 'ke -woo -fleela, 'bhε zan mu a pε -yinra! -Ayile, 'bhε 'sen- nu klεlε -o ni 'ke -o bole -yrε ma -si -yri diin 'ε bhaa 'ε 'ke bhle, 'bhεε- -o sɔ wlale- -wa 'ε 'kpee 'ke -o kan -a -lii mu 'ε □nɔɔ.

¹⁵ 'Dun- -gbaan' 'plalu mεε mu oo, 'srɔnnii mu oo, -yanbhɔɔyadε mu oo, mεε dε mu oo, yo gba mu oo, bhla pele sɔ mεε 'la zan mu ni, 'bhε zan mu 'kpεn nu bole 'pεelii-.

¹⁶ «'Mi Zesu 'mi 'an -mlεkε' 'ε 'winbwa- -za mu 'lεε- 'woyrε- nɔɔ- kpataakpa Zesu 'yi mu -lε mu 'ε ni dɔɔ: -Za mu 'lεε- 'kpεn -o 'ke wlan 'le. 'Mi

'le 'ke -bhleṅgbe Davidi a 'fa -la mi kli 'ε 'pegee -a 'srε 'le, 'bhεε- 'mi -le 'ke zrwanzi -bunḅhaa 'ε 'le.»

¹⁷ 'Bhε klεle 'tε, 'ke -Waanbhaa' Lii 'Wen 'ε 'pegee Le drεε 'ε -wa pele- dɔɔ: «Nu!» 'Ke mεε 'la zan -jan 'lεε- □maa, 'bhε zan 'a 'pe dɔɔ: «Nu!» 'Ke -yi 'mi -lrɔ -o mεε 'la zan ma, 'bhε zan nu. 'Ke mεε 'la zan maza -o -yi 'la bole -yre ma -si na mεε ni, 'bhε zan 'bhε 'si bhaama.

¹⁸ -Waanbhaa' -jan mu 'lεε- □klaa -a -lεla' janwo mi 'ε 'kɔɔ, 'bhεε- 'bhε 'mu yɔɔndia 'sewe kpo 'lεε- 'yi, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'woo- -jan mu 'lεε- □maa, 'mi pe 'bhε zan ni 'η 'sɔweε- ma dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan -a 'ke □kpaa -a ma, -o -klɔlɔɔ' mu 'la □woa 'yee- 'sewe 'lεε- 'yi, -Waanbhaa' nu 'bhε zan a -klɔlɔɔ' 'ε baan' 'klalε a ba 'bhεε- -klɔlɔɔ' mu 'ε 'le.

¹⁹ 'Bhεε- -o -jan mu 'la -zrɔnna, 'bhεε- 'ke -woo yɔɔndia- -Waanbhaa' 'Sewe 'lεε- 'yi, 'ke mεε 'la zan 'a 'ke -gwa -a ba, -o bole -yre ma -si -yri diiη 'la 'pegee -wa 'wen 'la -o 'mu ba janwoa- 'sewe 'lεε- 'yi, -Waanbhaa' nu 'bhε zan dɔ gole 'mu ba.

²⁰ Mεε 'la zan 'a □pia dɔɔ -jan mu 'lεε- -woo 'ke wlan 'le bhe, 'bhε zan pe dɔɔ: «Wlan -le 'kele-, -a -vinbwa sa 'bhεε- 'η nu!»

-Amiina! Mεεzan Zesu, nu 'tε!

²¹ Bhaa Mεεzan Zesu -li 'ka 'kpen ma!

Mwan
The New Testament in the Mwan language of Côte
d'Ivoire

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source
files dated 14 May 2025

1220066e-ed9e-5c66-9c3b-435a6575b8da